සමාජ සේවා හා සමාජ සුභසාධන

අමාත්‍යාංශය

ආබාධිතබව පිළිබඳ

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

ආබාධිතබව පිළිබඳ

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

සමාජ සේවා හා සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය

සෙත්සිරිපාය
බත්තරමුල්ල
ශ්‍රී ලංකාව

2003 අගෝස්තු

පටුන

පෙරවදන 5

ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ හැඳින්වීම 6

ජාතික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය 8

පළමුවන කොටස – ප්‍රතිපත්ති සැකසුම සඳහා බලපාන්නා වූ පැ හේතු සාධක 9

I ප්‍රතිපත්තියේ විෂය පථය

1 ආබාධිත බව පිළිබඳ විග්‍රහය සහ එහි ඇඟවීම් 10
2 ඉලක්ක කණ්ඩායම් 11

II සමාජ-ආර්ථික කරුණු 12

1 ආදායම 12
2 රැකියාව 13
3 වෘත්තිය නිපුණතා 15
4 අධ්‍යාපනය 17
(1) ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනය 17
(2) නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය 24
(3) උසස් අධ්‍යාපනය 24
5 නිවාස 24
6 පොදු සේවා භාවිත කිරීම
(1) සෞඛ්‍ය 24
(2) සමාජ සේවා 25
7 කොන් කරන ලද කණ්ඩායම තුළ කොන් කරන ලද කණ්ඩායම්
(1) ආබාධ සහිත කාන්තාවෝ 25
(2) ආබාධ සහිත ළමුන් 26
(3) බුද්ධිමය ආබාධ සහිත තැනැත්තන් 27
(3) මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන් 28
(4) බරපතල බහුවිධ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් 28
8 සාරාංශය: ආබාධිතබව, දිළිඳුබව සහ සමාජයෙන් බැහැර කිරීම 29

III අන්තර්කරණයට බාධක 30

1 පාරිසරික සහ ප්‍රවාහන ප්‍රවේශ පහසුකම්වලට බාධක 30
2 සන්නිවේදක බාධක 30
3 සංස්කෘතික බාධක 32
4 ආධාරක උපකරණ 32
5 සමාජයේ සහ පවුල්වල අපේක්ෂා 33

IV ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලබා ගත හැකි සම්පත් 35

දෙවන කොටස – මූලධර්ම, ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග ***36***

V ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම 37

VI අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සහ අන්තර්කරණය සඳහා උපාය මාර්ග ***38***

1 රැකියා 38
2 වෘත්තිය පුහුණුව සහ නිපුණතා සංවර්ධනය 40
3 දිළිඳුබව දුරලීම 41
4 පාසල් අධ්‍යාපනය. 41
5 නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය 46
6 උසස් අධ්‍යාපනය 46
7 සෞඛ්‍ය 47
8 ක්‍රීඩා 47
9 ප්‍රවාහනය 48
10 නිවාස 50
11 සමාජ ආරක්ෂණය 51
12 ගොඩනැගූ පරිසරයට ප්‍රවේශ පහසුකම් හා ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත සංචාරක ව්‍යාපාරය 51
13 සන්නිවේදනයට සහ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශය 53
14 ආධාරක උපකරණ සහ තොරතුරු තාක්ෂණය 54
15 ළමුන් 55
16 තරුණ පුද්ගලයන් 57
17 කාන්තාවෝ 58
18 වියපත් පුද්ගලයන් 59
19 යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක්වූවන් 60
20 බරපතළ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් 61
21 ජන මාධ්‍ය 62

VII සාකල්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීමක් සහතික කරලීම පිණිස ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග

22 ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය 63
23 රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය 64
24 පර්යේෂණ 64
25 ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය 64
26 ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, නියාමනය සහ ඇගැයීම 65

VIII ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හවුල්කරුවෝ 66

උපලේඛනය: කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුවේ සාමාජිකයෝ 71

පෙරවදන

සමාජ සුබසාධන අමාත්‍යාංශය ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිව දශක දෙකක් තිස්සේ ආබාධිත බව පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු කර ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් 1996 අංක 28 දරණ පණත සම්මත කරන ලදි. ආබාධිත බව පිළිබඳ කරුණු සම්බන්ධ වගකීම භාර ගැනීම සඳහා ගරු සමාජ සේවා අමාත්‍යවරයාගේ සභාපතිත්වය යටතේ ජාතික මණ්ඩලයක් ස්ථාපිත කර ඇත.

ආබාධිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාව අවබෝධ කර ගැනීමෙන් අනතුරුව, ගරු සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යවරයා විසින්, 2002 අගෝස්තු මාසයේ දී එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා කමිටුවක් පත් කරන ලදි. කමිටුවේ සභාපතිත්වය දරන ලද්දේ ආචාර්ය පද්මිණී මෙන්ඩිස් විසිනි.

කමිටුවේ ප්‍රයත්නය ආබාධිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ කෙටුම්පතක ස්වරූපයෙන් ඔබ සමග බෙදා ගැනීමට හැකිවීම පිළිබඳව මම සතුටු වෙමි. මෙම ලේඛනය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට සහ ආබාධිත බව හා සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතු කරන අන් සියලු දෙනාට විශාල වටිනාකමකින් යුත් එකක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය අපේක්ෂාවෙන් මෙම ලේඛනය කෙටුම්පතක් වශයෙන් මුද්‍රණය කරනු ලැබේ.

කෙටි කාලයක් තුල දී මෙම ප්‍රතිපත්ති ලේඛනය සැකසීම සඳහා කරන ලද දායකත්වය හා ගන්නා ලද මහන්සිය වෙනුවෙන් සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාව සිය කෘතඥතාව කමිටුව වෙත පුද කරයි.

මේ රටේ ආබාධ සහිත ජනයාගේ තත්ත්වය යහපත් කරලීම කෙරෙහි මග පාදන ප්‍රතිපත්ති ලේඛනය සැකසීමෙහිලා දායක වූ අන් සියලු දෙනාට ද මගේ ස්තුතිය පුද කරමි.

වී ජෙගරාජසිංහම් මිය
ලේකම්
සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය

2003 මැයි 02 දින

කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුව විසින් ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

ආබාධිත බව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියක් සකසන මෙන් වසර ගණනාවක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආබාධිතබව පිළිබඳ ව්‍යාපාරය විසින් රජයෙන් ඉල්ලා සිටින ලදී. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ තත්ත්වය වෙනස් කරන්නා වූ සමාජ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියට උත්තේජනයක් සහ ශක්තියක් සපයනු ලැබීම සඳහා ඉතා මූලික වන්නා වූ දෙයක් ලෙස ඔව්හු ප්‍රතිපත්තිය දුටහ. තම අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔවුනට හැකියාව ලබා දෙන, තිබෙන සම්පත් සාධාරණ ලෙස බෙදා හැරීම සහතික කරන්නා වූ සහ සමාජ ආර්ථික ප්‍රධාන ධාරාවට ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ඇතුල් කරන්නා වූ පැහැදිලි ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිකම මේ දක්වා වැඩසටහන් තිරසාරව පවත්වාගෙන යාමට බාධක ව පැවතිණි. මේවා අනෙක් අතට, ඔවුන්ගේ තත්ත්වයට කිසිදු හෝ සැලකිය යුතු ආකාරයේ බලපෑමක් නොකිරීමට හේතු විය.

ආබාධිත බව පිළිබඳ ව්‍යාපාරයේ ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, ආබාධිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා ගරු සමාජ සුහසාධන අමාත්‍යවරයා විසින් කමිටුවක් පත් කරන ලදී. ආබාධිත බව පිළිබඳ ව්‍යාපාරය විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද අදහස් අනුව, එවැනි ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් අයිතිවාසිකම් පදනම් කර ගත් හා සම්පත් පදනම් කර ගත් එකක් වීම අවශ්‍ය කෙරේ. මෙය අනික් අතට ආබාධිත බව විශාල පරිමාණයන්ගෙන් යුත් පැතිකඩක් බවට පත් කරයි.

මෙම ඉල්ලීම් සපුරාලීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිය කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුව තුළ සියලු ප්‍රධාන වර්ගයේ ආබාධ, සියලු වයස් කණ්ඩායම්, රජය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, නීතිය, මානව හිමිකම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ බව පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥ භාවය නියෝජනය කරන්නා වූ සාමාජිකයන්ගේ පැතිකඩක් නියෝජනය විය.

කෙසේ වුව ද, ප්‍රතිපත්තියේ ශක්තිය රැඳී පවත්නේ එහි සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගන්නා ලද ක්‍රියාවලිය තුළ ය. මෙය අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලියක් විය. අදහස් විමසීමේ ක්‍රියාවලියක් සඳහා සමාජ සුභ සාධන අමාත්‍යාංශය විසින් වෙනත් අදාල රජයේ අමාත්‍යාංශ, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පෞද්ගලික අංශය සහ එක්සත් ජාතින්ගේ සහ අන්තර්ජාතික නියෝජිත ආයතනවල සහයෝගය ඉල්ලා සිටියේ ය. සුවිශේෂි ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් එක් එක් අංශය සමග වෙනම රැස්වීම් පවත්වන ලදී. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සහ ඔවුන්ගේ සංවිධානවලට මෙන් ම මුද්‍රිත සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍ය මගින් කරන ලද බොහෝ දැන්වීම් සහ නිවේදන මගින් සිවිල් සමාජය සහ සාමාන්‍ය ජනයාට ද සහභාගි වීම සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා සලසන ලදී.

කුමන ආකාරයකින් හෝ සහභාගි වූ සහ දායක වූ සැමගේ අදහස් හා නියෝජනයන් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේ දී සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

ජාතික ප්‍රතිපත්තිය කොටස් දෙකකින් සමන්විත වෙයි.

පළමු කොටස ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා පාදක වූ කරුණු, එහි විෂය පථය, එයට පදනම් වූ සමාජ ආර්ථික කරුණු, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සමාජ ආර්ථික ප්‍රධාන ධාරාවෙන් බැහැර කරන බාධක සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලබා ගත හැකි සම්පත් ඉදිරිපත් කරයි. ප්‍රතිපත්තිය තීරණය කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගන්නා ලද තත්ත්වය වූයේ මෙයයි.

දෙවන කොටසින් ප්‍රතිපත්ති රාමුව සකසන මාර්ගෝපදේශක මූලධර්ම ප්‍රථමයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන අතර, එය එම මූලධර්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට හා එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියට හා එක්සත් ජාතීන්ගේ වෙනත් සාධන පත්‍රවලට සම්බන්ධ කරයි. ඉන්පසු එය අදහස් විමසීමේ ක්‍රියාවලියේ දී හඳුනා ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර 26 ක් විස්තර කරයි. එක් එක් ප්‍රතිපත්තිය සඳහා ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශන කරනු ලබන අතර ඒවා සපුරා ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග ද දක්වා ඇත.

ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, නියාමනය සහ ඇගැයීම සඳහා යාන්ත්‍රණවල අවශ්‍යතාව ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණයකොට යෝජනා කරනු ලබන අතර, ප්‍රතිපත්තියේ විවිධ අංශ සඳහා වගකීම දරන අමාත්‍යාංශවල ලැයිස්තුවක් ඉදිරිපත් කරයි.

ආචාර්ය පද්මිණී මෙනඩිස් සභාපතිනිය	එච් පී එන් ලක්ෂ්මන් මහතා
ලක්මාලි කබ්රාල් මිය	මහාචාර්ය නාලක මෙන්ඩිස්
ජී ගලේකොටුව මහතා	ඩබ් එච් ඩබ් සොයිසා මහතා
එස් එල් හෙට්ටිආරච්චි මහතා	සිරිල් සිරිවර්ධන මහතා
අනිල් ජයවර්ධන මහතා	ර්. එම්. ජී. තිලකරත්න මහතා
එන් ජී කමලාවතී මිය	යමුණා චිත්‍රාංගනී මිය කමිටුවේ ලේකම්

ජාතික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය

ආබාධිතබව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සමාජ යුක්තියේ නාමයෙන් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂා කිරීම කරයි. ඔවුනට සමාන පුරවැසියන් මෙන් පූර්ණ සහ තෘප්තිමත් ජීවිතයක් ගත කිරීමේ සහ සිය දැනුම, අත්දැකීම් සහ සුවිශේෂී නිපුණතා සහ හැකියාවන් ජාතික සංවර්ධනය සඳහා දායක කිරීමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබෙනු ඇත

පළමු කොටස

ප්‍රතිපත්ති සැකසුම සඳහා බලපාන්නා වූ හේතු සාධක

I ප්‍රතිපත්තියේ විෂය පථය

1 ආබාධිත බව පිළිබඳ විග්‍රහය සහ එහි ඇඟවීම්

ශ්‍රී ලංකාවේ ආබාධසහිතබව පිළිබඳ නෛතික විග්‍රහය ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ පණතේ අඩංගු වේ.[1] "ආබාධ සහිත තැනැත්තකු යන්නෙන් සහජයෙන්ම ඇති වූ හෝ එසේ නොවූ ශාරීරික හෝ මානසික හැකියාවන්හි යම් ඌණතාවක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ජීවිතයේ අවශ්‍යතාවන් මුළුමනින්ම හෝ කොටස් වශයෙන් හෝ තමා විසින්ම තමා සඳහාම ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි යම් තැනැත්තෙකු" අදහස් වේ. මෙය වූකලී ආබාධ සහිත බවේ වෛද්‍යමය හා සමාජ - ආර්ථික අංගයන් ඇතුළත් වන්නා වූ සාධාරණ වශයෙන් පුළුල් වූ විග්‍රහයකි.

ආබාධ සහිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින්, එදිනෙදා ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරකම් කරගෙන යාමේ දී පුද්ගලයන් මත පැණවී ඇති සීමාවන් සහ දෛනික ජීවන කටයුතුවල සහභාගිවීම මත පැණවී ඇති සීමාවන් සැලකිල්ලට ගනී. ජීවිතයේ අවශ්‍යතාවන් සම්පූර්ණ වශයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් තමාට කර ගත හැකි බව තමාට සහතික කර ගත නොහැකි ආබාධ සහිත තැනැත්තන් කෙරෙහි මෙම සීමාවන් සහ වෙනත් පෞද්ගලික හා පාරිසරික සාධක බලපෑම් ඇති කරයි. මෙය වූකලී ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් ඉතාමත් මෑතක දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ආබාධ සහිත බව පිළිබඳ වර්ගීකරණයේ දී දරණ ලද මතයයි.[2] අබාධ සහිත බව යනු පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක එක් එක් පුද්ගලයාගේ තත්ත්වය විස්තර කිරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන ඡත්‍ර වදනක් වන අතර, පෞද්ගලික සහ පාරිසරික සාධකවල සන්දර්භයක් තුළ එය භාවිත කරනු ලබයි. පාරිසරික සාධක යනු පුද්ගලයාට බාහිරව පවතින සාධක වන අතර මිනිසුන් ජීවත් වන්නා වූ හා සිය ජීවිතය පවත්වාගෙන යන්නා වූ භෞතික, සමාජ සහ ආකල්පමය වාතාවරණය සකස් කරන ඒවා වේ. මේවා කෙරෙහි අනෙක් අතට සංස්කෘතික හා ආගමික භාවිතාවන් හා ඇදහිලි බලපායි.

වර්තමාන කාලයේ සහ නුදුරු අනාගතයේ දී ආබාධ සහිත බව සම්බන්ධ සියලු කරුණුවල දී එවැනි අර්ථ නිරූපණයක් යොදා ගැනීම අවශ්‍ය වනවාක් මෙන් ම අවශ්‍ය වනු ද ඇත. යම් පුද්ගලයෙක් යම් ක්‍රියාකාරකම් කරගෙන යාමේ දී මුහුණ පාන්නා වූ හෝ සිය දෛනික ජීවිත තත්ත්වයන්හි සහභාගි වීමේ දී අත්දකින්නා වූ සීමාවන් ඒවායේ සන්දර්භය තුළ දැකිය හැකි වන්නේ හෝ අවබෝධ කර ගත හැකි වන්නේ එවිට පමණි.

පෞද්ගලික සාධක යනු පුද්ගලයාගේ වයස, ස්ත්‍රී පුරුෂ බව, සෞඛ්‍ය තත්ත්වය, පෞරුෂත්වය, ජීවන රටාව, අත්දැකීම් හා සම්බන්ධ ඒවා වන අතර ආබාධ සහිත බව කෙරෙහි අදාළ පුද්ගලයා ප්‍රතිචාර දක්වන ආකාරය කෙරෙහි ඒවා බලපෑමක් ඇති කරයි.

සමාජ සාධකවලට නිදසුනක් වශයෙන්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් යනු වෙනත් වර්ගයක පිරිසක් වශයෙන් දකින්නා වූ, ඔවුන් සමාන මානව අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් ඇති සමාන මිනිසුන් ලෙස නොදකින්නා වූ, වෙනත් පුද්ගලයන්ට ලබා ගත හැකි සමාන අවස්ථා ඔවුන්ට ද ලබා නොදෙන්නා වූ, සහ සිය අබාධ සහිත බව නිසා ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ප්‍රධාන සමාජ ධාරාවෙන් බැහැර කරන්නා වූ, අනෙක් පුද්ගලයන්ගේ හා සමාජයේ ආකල්ප අයත් වේ.

---

1 Parliament of Sri Lanka: *Protection of the Rights of Persons with Disabilities Act, No 28 of 1996*

2 World Health Organization: *International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF),* WHO Geneva, 2001

සංස්කෘතික සාධකවලට, ආබාධ සහිත බව සහ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අවාසනාව හා සම්බන්ධ කරමින් සහ ඔවුන් අවාසනාවේ පෙර නිමිති ලෙස දකිමින් අපේ සමාජය පුරා පැතිර ගොස් ඇති බොහෝ මිත්‍යා විශ්වාස අයත් වේ

ජීවිතයේ අවශ්‍යතාවන් සම්පූර්ණ වශයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් තමාට කර ගත හැකි බව තමාට සහතික කර ගැනීමෙන් පුද්ගලයන් වළක්වන පාරිසරික හා භෞතික බාධකවලට, රෝද පුටු පාවිච්චි කරන්නන් සහ දෘශ්‍යාබාධිත තැනැත්තන් වැනි අයට ගොඩ නගන ලද පරිසරයට සහ අවශ්‍ය වන්නා වූ ආධාරක උපකරණවලට ප්‍රවේශ පහසුකම් නොතිබීම අයත් වේ. වෙනත් අයට මෙන් ශ්‍රවණය කිරීමේ හැකියාවක් නොමැති සහ/හෝ කථා කිරීමේ හැකියාවක් නොමැති අයට සන්නිවේදනය කෙරෙහි ප්‍රවේශ පහසුකම් නොමැතිවීම ද එයට අයත් වේ. එසේම සිය මානසික වර්ධනය ප්‍රමාද වීම නිසා හෝ මන්දගාමී වීම නිසා හෝ අසනීපයක් හෝ අපස්මාරය නිසා සිය මානසික කාර්යයන් අඩාල වීම නිසා අන්‍යයන්ට මෙන් අවබෝධ කර ගැනීමේ හෝ හැසිරීමේ හැකියාව නොමැති පුද්ගලයන්ට අධ්‍යාපනයට සහ පොදු සේවාවන් සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් නොලැබීම ද එයට අයත් වේ. ආර්ථික, අධ්‍යාපනික, සමාජ, සිවිල්, සංස්කෘතික, විනෝදාත්මක, ආගමික සහ දේශපාලනික ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීමෙන් මෙම පුද්ගලයන් සීමා කිරීමක් සංස්කෘතික බාධකවලින් සිදු වේ. මෙම බාධකවලට ආධාරක වශයෙන් පවත්නාවූ කරුණු කෙරෙහි ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

2 ඉලක්ක කණ්ඩායම්

වැඩසටහන් සංවර්ධනය සඳහා සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් යොදා ගන්නා ආබාධ සහිත බව පිළිබඳ වර්ගීකරණයට, දෘෂ්‍ය, කථන, ශ්‍රවණ, චලන, බුද්ධිමය සහ මානසික ආබාධ සහ අපස්මාරය හා වෙනත් හේතු නිසා ඇතිවන ආබාධ ඇතුළත් වේ. එසේ ම තනි පුද්ගලයෙකු තුළ ආබාධ එකක් හෝ එයට වැඩි ගණනක සංයුතියකින් ඇතිවන බහුවිධ ආබාධ ද එයට ඇතුළත් වේ.

දශක දෙකකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ සිදු වෙමින් පවතින සිවිල් ගැටුම නිසා සටන්කරුවන් මෙන්ම සිවිල් පුද්ගලයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් ද තුවාල හා ආබාධවලට ලක් වී ඇත. මෙම ප්‍රතිපත්තියේ විෂය පථය තුළ ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා ද සැලකිල්ලට ගනු ලැබ ඇත.

ආබාධ සහිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් විවිධ වර්ගයේ ආබාධ ප්‍රකාශ වන, ඕනෑම වයසක පුද්ගලයන්ගේ ජීවන තත්ත්වය කෙරෙහි බලපාන කරුණු කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කරයි. කවර හෝ වයසක හෝ ආබාධයකින් යුත් ස්ත්‍රී පුරුෂයන් අතර සාධාරණතාව වර්ධනය කිරීම හා සම්බන්ධ කරුණු කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ලක් දක්වනු ලැබ ඇත.

II සමාජ ආර්ථික කරුණු

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම පිණිස සමාජ සුබසාධන අමාත්‍යාංශය විසින්, ආබාධ සහිත වැඩිහිටි පුද්ගලයන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය තීරණය කිරීම සඳහා සමාජ සමීක්ෂණ අධ්‍යයනයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනය 2003 පෙබරවාරි මාසයේ දී සිදු කෙරිණි. 541 දෙනෙකුගෙන් යුත් අධ්‍යයන නියැදියට පුද්ගල කණ්ඩායම් 7 ක්, එනම් දෘෂ්‍ය, කථන, ශ්‍රවණ, චලන, බුද්ධිමය සහ මානසික ආබාධ සහ අපස්මාරය නිසා ඇතිවන ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන් ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී. මෙම ආබාධ ඇති ළමුන් ද සමග මේ සියලු දෙනා මෙම ප්‍රතිපත්තියේ ඉලක්ක කණ්ඩායම බවට පත් වෙති.

ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීමේ දී පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වන්නා වූ තොරතුරු, එනම් මෙහි දී ආබාධ සහිත පුරවැසියන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සපයන්නා වූ, ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ දක්වා කරන ලද එකම අධ්‍යයනය මෙය වේ. වෙනත් අයුරකින් සඳහන් කර ඇති කරුණු හැරෙන්නට, මෙම ලේඛනයේ සඳහන් දත්ත මෙම අධ්‍යයනයෙන් ලබා ගත් ඒවාය.[3]

1 ආදායම

රැකියාවක නියුක්ත, එහෙත් දිනකට ඇමරිකානු ඩොලර් 1.00 ක ජාත්‍යන්තර දරිද්‍රතා රේඛාවෙන් පහළ ආදායමක් ලබමින් ජීවත් වන පුද්ගලයන් අධ්‍යයනයේ පුද්ගල කණ්ඩායම් 5 ක් තුළ විවිධාකාරයෙන් නියෝජනය වූහ. එහි 43% ක් වූ පහළ ප්‍රතිශතයක බුද්ධිමය ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සිට 45% ක් වූ චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ද, 72% ක් මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ද, 81% ක් වූ ශ්‍රවණ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ද සහිතව, 88% ක ඉහළ ප්‍රතිශතයක කථන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් දක්වා පරාසයක පුද්ගලයෝ වූහ.

රැකියාවක නියුතු මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ හා අපස්මාරයෙන් පෙළන පුද්ගලයන්ගේ ආදායම් මට්ටම මිණිය නොහැකි විය. ඔවුන්ගේ සේවා නියුක්ති අනුපාතය පිළිවෙළින් 1% ක් හා 5% ක් විය.

දිනකට ඇ ඩො 2.00 ක ගෘහස්ත ආදායම පිළිබඳ සංඛ්‍යා ද යහපත් නොවීය. එය බුද්ධිමය ආබාධ සහිත පුද්ගලයෙන් සඳහා 84% ක සිට මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා 85% ක ද, දෘශ්‍ය හා කථන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා 88% ක් ද චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා 89% ක් සහ කථන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් හා අපස්මාරයෙන් පෙළෙන පුද්ගලයන් සඳහා 90% ක් දක්වා වූ පරාසයක විය.

1 වන වගුවෙන්, මෙම සංඛ්‍යා සහ රැකියා කරන්නවුන් අතුරෙන් දිනකට ඇ ඩො 2.00 කට අඩු ආදායමක් ලබන්නවුන්ගේ සංඛ්‍යාවන් ද ඉදිරිපත් කෙරේ.

(නවතම සංඛ්‍යා ලබා ගත හැකි වර්ෂය වූ) 1995 දී දිනකට ඇමරිකානු ඩොලර් 1.00 ක ජාත්‍යන්තර දරිද්‍රතා රේඛාවෙන් පහළ ආදායමක් ලබමින් ජීවත් වන පුද්ගලයන්ගේ ජාතික සංඛාව 6.6 ක ප්‍රතිශතයක් විය.[4] ඇමරිකානු ඩොලර් 2.00 ක ජාත්‍යන්තර දරිද්‍රතා රේඛාවෙන් පහළ ආදායමක් ලබමින් ජීවත් වන පුද්ගලයන්ගේ සංඛ්‍යාව 45.3% ක් විය. මේ

---

3 Ministry of Social Welfare: *Report of a Social Research Study on Disability*. Draft March 2003

4 ILO Geneva: *Key Indicators of the Labour Market, 2001-2002*

රටේ දුගී ජනතාව අතුරෙන් දුගීතම ජනයා වන්නේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් බව මෙයින් පෙනී යයි.

මෙම පහළ ආදායම් දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලන කල, ආබාධ සහිත පුද්ගලයෝ සිය ජීවිත කාලය පුරා අන්‍යයන්ගෙන් යැපෙන්නන් වශයෙන් දිවි ගෙවති. තම පවුලේ එක් සාමාජිකයෙකුගේ ආබාධ සහිත බව නිසා තමනට අමතර වියදමක් දැරීමට සිදු වූ බව පවුල්වලින් 53% ක් ප්‍රකාශ කළහ. සමාන හේතුව නිසා වැඩි ආදායමක් ලැබීමේ හැකියාව පවුල්වලින් 51% කට අහිමි විය.

එසේ ම සුභසාධන ප්‍රතිලාභ ලබා ගත්තේ 41% ක් පමණි. මෙයින් 62% ක් සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන් වූ අතර 43% ක් සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් මසකට රු 100 - 300 (ඇ ඩො 1.00 - 2.00) දක්වා සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිලාභ ලැබූහ.

වගුව I: ආබාධ සහිත සහ රැකියාවක් ඇති (අවුරුදු 18 ට වැඩි) වැඩිහිටියන්ගේ සමාජ ආර්ථික පරිසරය පිළිබඳ සමහර අංශ ආබාධ වර්ගය අනුව,
(මූලාශ්‍රය සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය, ආබාධිත බව පිළිබඳ සමාජ පර්යේෂණ අධ්‍යයනය, **2003** මාර්තු කෙටුම්පත)

	ආබාධය	පෞද්ගලික ආදායම		පවුලේ ආදායම		රැකියාව	නිපුණතා සංවර්ධනය
		දිනකට ඇ ඩො 1.00 ට අඩු	දිනකට ඇ ඩො 2.00 ට අඩු	දිනකට ඇ ඩො 1.00 ට අඩු	දිනකට ඇ ඩො 2.00 ට අඩු		
1	දෘශ්‍ය	43%	96%	48%	88%	14%	15%
2	කථන	88%	97%	54%	88%	11%	15%
3	ශ්‍රවණ	81%	98%	50%	90%	21%	20%
4	චලන	45%	87%	50%	89%	26%	16%
5	බුද්ධිමය	-	-	59%	84%	1%	5%
6	මානසික	72%	90%	47%	85%	7%	11%
7	අපස්මාර	-	-	49%	90%	5%	16%

2. <u>රැකියාව</u>

1 වන වගුවෙන් දැක්වෙන පරිදි, පහළ මට්ටමේ ආදායම හා සේවා නියුක්තිය අතර සම්බන්ධය අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වෙයි. අධ්‍යයනයට සම්බන්ධ බුද්ධිමය ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගෙන් රැකියාවල නියුක්තව සිටියේ 1% ක් පමණි. මෙම සංඛ්‍යාව ද ආන්තික හෝ සුලු බුද්ධිමය ආබාධ සහිත වූවන්ගෙන් යුක්ත වීමට ඇති ඉඩකඩ බහුලය. සේවා නියුක්ති අනුපාතය, මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා 7% ක සුලු ප්‍රතිශතයක සිට චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා 26% ක ඉහළ ප්‍රතිශතයක් දක්වා වූ පරාසයක විය. මෙය ශ්‍රම බලකායේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 10% ක් වශයෙන් තක්සේරු කර ඇති ජාතික සේවා වියුක්ති අනුපාතය සමග සසඳා බැලිය යුතුය.

ලබාගත හැකි ඉඩප්‍රස්ථා

පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා ලබා ගත හැක්කේ සේවා නියුක්තව සිටින අයගෙන් 13% කට පමණි. (II වගුව) මෙය බොහෝ දුරට සේවා යෝජකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ආකල්පමය බාධක නිසා සිදු වන්නකි. මෙය අවබෝධ කර ගත් ලංකා හාම්පුතුන්ගේ සම්මේලනය විසින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා අවස්ථා උදා කිරීම සඳහා 'ආබාධ සහිත බව පිළිබඳ සේවා යෝජකයන්ගේ ජාලයක්' පිහිටුවා ඇත. සේවා යෝජකයන් විසින් රැකියා සඳහා ආබාධ සහිත තැනැත්තන් තෝරා ගනු ලැබීමේ අවස්ථා වැඩි කිරීමට හේතු වන පරිදි ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ලංකා හාම්පුතුන්ගේ සම්මේලනයේ දත්ත බැංකුවේ ලියාපදිංචි විය හැකිය.

වගුව II: ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගේ රැකියා වර්ගය
(මූලාශ්‍රය: සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යංශය. ආබාධිතබව පිළිබඳ සමාජ සමීක්ෂණය, 2003මාර්තු කෙටුම්පත)

රැකියා වර්ගය	ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය		එකතුව % වශයෙන්
	පිරිමින්ගේ %	කාන්තාවන්ගේ %	
ස්වයං රැකියා	36	19	32
රජයේ රැකියා	34	13	29
පුද්ගලික අංශය	9	25	13
අනියම් කම්කරු	11	25	12
පවුලේ ආදායම උපයන ක්‍රියාකාරකමක්	9	12	11
ප්‍රජා සාමාජිකයකුට වැඩ කිරීම	1	6	2
එකතුව	100%	100%	100%

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පුද්ගලයන් නාගරික ප්‍රධාන ධාරාවේ සේවා නියුක්තියෙහි යෙදවීම සාර්ථක ක්‍රියාවක් නොවිය. අඩු වැටුප්වලට සාපේක්ෂව නාගරික ජීවිතයේ ඉහළ පිරිවැය, නවාතැන් පහසුකම් සලසා ගැනීමේ දුෂ්කරතාව සහ නාගරික ජීවන රටාවට හැඩගැසීමේ ප්‍රශ්නය යනාදිය ද මේ ගැටලුවට දායක වෙයි.

අබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් 32% ක් තරම් සංඛ්‍යාවකට ඉතා බහුල වශයෙන් ලබා ගත හැකි රැකියාව ස්වයං රැකියාව වන අතර 29% ක් රජයේ රැකියාවල නිරත වෙති. ස්වයං රැකියා සම්බන්ධයෙන් වුව ද වැඩි දෙනෙකු වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා නොමැත. ආදායමක් ලබා ගැනීම සඳහා ඔවුන් තම සහජ හැකියාවන් හා නිපුණතාවන් යොදා ගැනීම හෝ පවුලේ සාමාජිකයන්ගෙන් හෝ අසල්වැසියන්ගෙන් ඉගෙන ගත් නිපුණතාවන් භාවිත කිරීම කරන බව ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන්වලදී කරන ලද නිරීක්ෂණවලින් හෙළි විය. ස්වභාවික ව්‍යවසායකත්ව නිපුණතා ඇති පුද්ගලයන්ට ස්වයං රැකියාව සාර්ථක එකක් වුව ද, අන්‍යයන්ට එසේ නොවේ. ඔවුන් මුහුණ දෙන විශාලතම සංරෝධය වන්නේ, කළමණාකරණ නිපුණතාවන් ඔවුනට නොතිබීම සහ, ඉදිරියට සැලසුම් කිරීමට නොහැකියාව සහ තම ව්‍යාපාරය දියුණු කිරීම සඳහා ඉතිරි කිරීම් ප්‍රවේසම්සහගත ලෙස පාවිච්චි කිරීමේ නොහැකියාවයි. ඔවුන්ගේ අසාමාර්ථයට හේතු වන තවත් කාරණා වන්නේ වෙළඳපළ ඉල්ලුම පිළිබඳ දැනීමක් නොමැති වීම නිසා ක්‍රියාකාරකම් තෝරා ගැනීමේ දුර්වලකම, අමුද්‍රව්‍ය ලබාගත නොහැකිවීම හා ඒවායේ ඉහළ මිළ, ණය මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා අඩු පහසුකම් හා පිරිහී යන ආර්ථික වාතාවරණයක් තුළ අලෙවිකරණයේ

දුෂ්කරතා යනාදියයි[5] අපේක්ෂිත ආර්ථික පිබිදීමත් සමග, රජය සහ පෞද්ගලික අංශය අතර රැකියා ක්ෂේත්‍රයේ උපාය මාර්ගික හවුල් සම්බන්ධතාව මෙම කණ්ඩායම තුළ දුගී භාවය තුරන් කිරිම සඳහා උපකාරි වනු ඇත.

ජාතික රැකීයා ප්‍රතිපත්තිය

රැකිරක්ෂා හා කම්කරු අමාත්‍යවරයා විසින් 2002 මැයි මස 01 වන දින නිකුත් කරන ලද රැකීරක්ෂා සහ කම්කරු අමාත්‍යංශයේ[6] ජාතික රැකියා ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ කෙටුම්පත වුකලී, සමහරවිට ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ඇතුළත්කොට ඔවුන් සමාජ-ආර්ථික ප්‍රධාන ධාරාවට ඇද ගැනීම සඳහා හඳුන්වා දෙන ලද ප්‍රථම අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය විය හැකිය. "සුදුසු රැකියාවක් ලබා ගැනීම, තබා ගැනීම සහ දියුණු කර ගැනීම පිණිස ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ඔවුන්ගේ දැනුම සහ නිපුණතා ඉහළ නැංවීම පිණිස ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට රජය විසින් අවස්ථා සැපයීම මගින් ප්‍රජාව හෝ සමාජයට සම්බන්ධ වීමට සහ ආර්ථික සහ සමාජ ජීවිතයට ඇතුල්වීමට රජය විසින් හැකියාව ලබා දෙනු ඇති" බව ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පතෙහි විශේෂයෙන් සඳහන් වේ.[7]

රැකියා පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පළමු පියවරක් වශයෙන් රැකීරක්ෂා සහ කම්කරු අමාත්‍යංශය විසින් මෙම වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී රැකියා මූලාශ්‍ර සැපයීමේ සහ භාරදීමේ පද්ධතිය (National Employment Sourcing and Delivery System) දියත් කරන ලදී. මෙය වුකලී දිවයින පුරා ව්‍යාප්තව පවතින සේවා මධ්‍යස්ථාන (රැකියාජාල) 17 කින් යුත් ජාලයක අනුබලය ලත් සම්පුර්ණයෙන් පරිගණක ගත කරන ලද ජාතික රැකියා කරා යොමු කිරීමේ ක්‍රමයකි.[8] වෙනත් රැකියා සොයන්නන් සමග ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ද රැකියාජාල මධ්‍යස්ථානයක ලියාපදිංචි විය හැකිය.[9] මෙම ලියාපදිංචියේ දී අවශ්‍ය වන්නේ නම් නිපුණතා ඇගැයීමේ හා සංවර්ධනය සඳහා මගපෙන්වීමේ සහ ඉන්පසු ස්වයං රැකියා විවෘත කර දීමේ ක්‍රියාවලියක් සිදු වේ. ස්වයං රැකියා තෝරා ගන්නන්ට මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික පහසුකම් ලබා ගැනීම සහ ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති වර්ධනය කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ ලබා ගැනීම තෝරා ගත හැකිය. ජාතික රැකියාජාල යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ අමාත්‍යංශය සහ ලංකා හාම්පුතුන්ගේ සම්මේලනයේ සහභාගිත්වයෙනි. ලංකා හාම්පුතුන්ගේ සම්මේලනය එය කළමණාකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරයි.

3 <u>වෘත්තීය නිපුණතා</u>

නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා තිබීම රැකියා කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළ ආකාරය 1 වන වගුවෙන් දැක්වේ. බුද්ධිමය ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අඩුවෙන් ම එනම් 5% කට පමණක් නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම තිබූ බව පෙනේ. තව ද වෘත්තිය පුහුණුවක් ලබා සිටියේ මානසික ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගෙන් 11% ක්, දෘශ්‍ය

---

5 P.Mendis, *Situation of People who have Disabilities in Sri Lanka*, International Comparative Study on Disability Policies and Programs in the 21st Century in Asia and the Pacific, Social Work Research Institute, (Tokyo, November 2001)

6 Ministry of Employment and Labour: Draft National Employment Policy for Sri Lanka. May 2002. www.slnep.org

7 Ibid.

8 The Sunday Times: January 12 2003. *Advertisement "JobsNet"*

9 Information obtained from the Commissioner, Research, Ministry of Employment and Labour, Jan. 2003

ආබාධ සහිත අය සහ කථන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් 15% ක්, චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් සහ අපස්මාරය වැළඳුණු පුද්ගලයන්ගෙන් 16% ක් සහ ශ්‍රවණ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් 20% ක් පමණකි.

වෙන් කර තබන මධ්‍යස්ථානවල දැනට ලබා ගත හැකි අවස්ථා

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරන රාජ්‍ය ආයතනය වන්නේ සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවයි. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඍජු ව ම පවත්වාගෙන යනු ලබන මධ්‍යස්ථාන **6** ක වෙන් කර තබන තත්ත්වයන් යටතේ සේවාවන් සපයනු ලැබේ. රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මගින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තවත් මධ්‍යස්ථාන 11 ක් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි කර ඇත. මේ සියල්ලෙහිම ඕනෑම අවස්ථාවක දී 925 දෙනෙකුට ඉඩකඩ සැපයීමේ හැකියාවක් ඇත. දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, එක් පුහුණුවන්නෙකු සඳහා දිනකට රු 40 ක (ඇ ඩො 0.40) දීමනාවක් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට ගෙවනු ලැබේ. වෘත්තීය පුහුණුව සඳහා තිබෙන ස්ථාන සංඛ්‍යාව 70% කින් වැඩි කිරීමට මෙම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල සහභාගිත්වය හේතු වී ඇත.

රැකියා සොයන්නන්ගේ ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යමින් සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රැකියා අයදුම්කරුවන් සහ අනාගත සේවා යෝජකයන් අතර සබඳතාව ඇති කරයි. ඇගලුම් මැසීම සහ වායුසමනය කිරීම/ශීතකරණ අංශයන්හි පාඨමාලා නිමකරන්නන්ට රැකියා ඉඩප්‍රස්ථා සැලසීම මගින් බොහෝ දුරට සාර්ථකත්වය ළගා කර ගනු ලැබේ. වඩුවැඩ, රෙදි විවීම, කෘෂිකර්මය, වේවැල් වැඩ සහ කොහු වැඩ වැනි නිපුණතා සඳහා වැටුප් ගෙවන රැකියා සොයා ගැනීම දුෂ්කර වේ. එවැනි පුද්ගලයන්ට ලබා ගත හැකි ඇති එකම තේරීම වන්නේ ස්වයං රැකියාවයි. ස්වයං රැකියා සඳහා යොමු වන එවැනි සෑම පුද්ගලයෙකුට ම රු 10,000/- ක (ඇ ඩො 100/-) උපරිම වටිනාකමකින් යුත් ආයුධ කට්ටලයක් දෙනු ලැබේ. එක් එක් පුද්ගලයාගේ නිවසට ආසන්නයෙන්ම සිටින සමාජ සේවා නිලධාරියාට දැනුම් දෙනු ලබන අතර ඔහු විසින් පසු සහය ලබා දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ඉදිරිපත් කරනු ලබන පාඨමාලා බොහෝවිට වෙළඳපළ අරමුණු කරගත් ඒවා නොවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දෙනු ලබන පුහුණුව සහ රැකියා අවස්ථා අතර නිපුණතාවන්හි නොගැලපීමක් ඇති වේ. නිපුණතා පුහුණුව වෙනස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා ලෙස දක්වා ඇති කරුණු වන්නේ යල්පැනගිය පාඨමාලාවල උපදේශකයන්ට සිය රැකියා අහිමිවීම, නූතන තාක්ෂණ දැණුම සහිත නව උපදේශකයන් රාජ්‍ය අංශයට ඇද ගැනීමේ දුෂ්කකරතාව සහ පුහුණුවන්නන්ට අවශ්‍ය වන උපකරණ මිළ දී ගැනීම ඇතුළුව නව පාඨමාලා සකස් කිරීම හා පිහිටුවීම සඳහා වැය වන පිරිවැය යනාදියයි.[10]

ප්‍රධාන ධාරාවේ ක්‍රමයන්හි වෘත්තීය පුහුණුව

තෘතීයික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද, “තෘතීයික සහ වෘත්තීය පුහුණු ආයතන පිළිබඳ නාමාවලියෙහි”[11] දිවයින පුරා වෘත්තීය පුහුණු ආයතන 920 ක් ලැයිස්තුගත කර ඇත. මේවාට රාජ්‍ය අංශයේ 556 ක්, පෞද්ගලික

---

10 Information obtained from the Department of Social Services, May 2002

11 Tertiary Education and Vocational Training Commission: *Directory of Tertiary Education and* Vocational Training (TEVT) Institutions, 2001

අංශයේ 252 ක් සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන අංශයේ 112 ක් අයත් වේ. වෘත්තීය පුහුණුව සපයන විශාලතම ආයතනය වන්නේ, දිවයින පුරා ව්‍යාප්තව ඇති හා ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බොහොමයක් පිහිටා ඇති මධ්‍යස්ථාන 145 ක ජාලයකින් යුත් ශ්‍රී ලංකා වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරියයි. ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කර්මාන්ත පුහුණු අධිකාරියට සෑම අවස්ථාවක දී ම පුහුණුවන්නන් ආසන්න වශයෙන් 20,000 ක් පමණ ඇත.

ආබාධ සහිත බොහෝ පුද්ගලයන් මෙම පුහුණු ආයතනවල වෘත්තීය පුහුණුව ලබාගෙන ඇති බව දැන ගන්නට ඇති නමුත් මේ පිළිබඳ වැඩිදුර විස්තර හෝ සංඛ්‍යාලේඛන ලබාගත නොහැකිය. සමාජ සංවර්ධනය සහ අයිතිවාසිකම් අනුව, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට මෙම සියලු ප්‍රධාන ධාරාවේ වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවලට සමාන ප්‍රවේශ පහසුකම් තිබිය යුතුය. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට නිපුණතා සංවර්ධනය සැපයීම සඳහා යොදා ගත හැකි විශාල සම්පතක් ලෙස මෙම ආයතන පවතී.

වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් ලැබී නොමැත. නිපුණතා සංවර්ධනය සහ රැකියා සඳහා නියමාකාර ලෙස තෝරා ගැනීමක් නොකිරීම නිසා නිෂේධාත්මක ප්‍රතිඵල උද්ගත වී ඇත. තෘතීයික අධ්‍යාපන හා පුහුණු කිරීමේ අමාත්‍යාංශය සහ ජාතික තරුණ සේවා සභාව යටතේ වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල සහයෝගිතා ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස, වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශන මධ්‍යස්ථානවල දිපව්‍යාප්ත ජාලයක් ස්ථාපිත කරගෙන යනු ලැබේ. වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය අවශ්‍ය වන ආබාධ සහිත තරුණ පුද්ගලයන්ට සහ වැඩිහිටියන්ට එවැනි මධ්‍යස්ථාවලට සමාන ප්‍රවේශ පහසුකම් තිබිය යුතුය.

4 අධ්‍යාපනය

(1) ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය

ප්‍රථම බිහිරි හා අන්ධ පාසල ආරම්භ කළ 1912 වර්ෂය වැනි ඈත කාලයක පටන් ආබාධ සහිත දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි විශේෂිත අවධානයක් යොමු කිරීමේ සම්ප්‍රදායක් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතී. 1970 දශකයේ මුල් කාලයේ දී අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් සමෝධානය මගින් මෙම දරුවන් සඳහා අධ්‍යාපන අවස්ථා වැඩිකරලීම ආරම්භ කරන ලදී.[12] වඩාත් මෑතක දී ජාත්‍යන්තර වර්ධනයන්ට අනුකූලව සහ විශේෂයෙන් ම ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය සම්මත කර ගැනීමත් සමග අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි අවධාරණයක් දැකිය හැකිය.[13] දැනට ආබාධ සහිත ළමෝ රජයේ පාසල්වල සාමාන්‍ය පන්තිවලට ඇතුලත් ව හෝ සාමාන්‍ය පාසල්වලට අනුබද්ධිත විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකකවල අධ්‍යාපනය ලබති. සිය කැමැත්තෙන් සම්බන්ධ වන අය හෝ මෙම ධාරාවන් දෙකින් එකකට නොගැලපෙන අය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් සහ පෞද්ගලික අංශය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන විශේෂ පාසල්වල අධ්‍යාපනය ලබති. පශ්චාත් සංශෝධන

[12] Integrated Education: *placement of children who have disability in ordinary school settings with perhaps special adaptations to meet the needs of particular disability groups, for example the Braille system for those with loss of sight*

[13] Inclusive Education: *the education system itself, and each school and classroom recognizes and responds to the diversity of each child's particular needs and abilities within one school system by using child-centred teaching methods etc. A child who has disability is not viewed as a "disabled child" but as a child who has certain particular needs as do many children in the same classroom.*

සමග “ (1948) ඉංග්‍රීසි ආධාර ලබන පාසල් සඳහා රීති සංග්‍රහයක්” මගින් මෙම රාජ්‍ය නොවන විශේෂ පාසල් පවත්වාගෙන යාම පාලනය කෙරේ.

අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ආඥාපණත[14] වයස අවුරුදු **5** සිට 14 දක්වා වයස්වල සියලු දරුවන්ට සමාන ලෙස අදාල වේ. කෙසේ වුව ද ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් වැඩ කරන සේවකයන්ගේ අත්දැකීම වන්නේ, පාසල් අධ්‍යාපනය ආරම්භ නොකරන ආබාධ සහිත ළමුන් ප්‍රමාණයක් තවමත් සිටින බවයි. වඩාත් බරපතල මට්ටමේ බහුවිධ ආබාධවලින් යුත් ළමුන් සහ බුද්ධිමය ආබාධ සහිත ළමුන්ට අධ්‍යාපනය සඳහා කිසිදු අවස්ථාවක් නොලැබේ. රජයේ හා පෞද්ගලික අධ්‍යාපන ක්‍රමයට මෙම ළමුන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා විශේෂඥ දැනුම සහ හැකියාව නොමැත.

වගුව III: පාසල් අධ්‍යාපනය ලබා ඇති ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන් සහ උසස් සහ නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයක් ලබා ඇති ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම ආබාධය අනුව *(මූලාශ්‍රය: සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යංශය. ආබාධිතබව පිළිබඳ සමාජ සමීක්ෂණය 2003මාර්තු කෙටුම්පත)*

	ආබාධය	පාසල් යාම ඇරඹි වැඩිහිටියන් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රතිශතය		පාසල් යාම ඇරඹි අයගේ අධ්‍යාපන මට්ටම							
				5 වන ශ්‍රේණියට පහළ	5 වන ශ්‍රේණිය	6-9 ශ්‍රේණි	අපොස (සා පෙ)	අපොස (උපෙ)	විධිමත් අධ්‍යාපනයක් නොමැති	උසස් අධ්‍යාපනය	අවිධිමත් අධ්‍යාපනය
1	දෘශ්‍ය	70	70	26%	11%	34%	23%	4%	1%	1%	0
2	කථන	66	46%	33%	9%	28%	10%	3%	12%	3%	1%
3	ශ්‍රවණ	52	51%	32%	8%	28%	18%	0	11%	0	0
4	චලන	159	76%	18%	6%	34%	30%	10%	1%1	0	5%
5	බුද්ධිමය	43	33%	46%	3%	18%	14%	0	18%	0	3%
6	මානසික	81	88%	21%	12%	20%	32%	10%	3%	2%	na*
7	අපස්මාර	24	68%	na	na	na	na	na	7%	na	na

** පාසල් අධ්‍යාපනය ලැබූ සංඛ්‍යාව ඉතා සුලු*

ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන් පිළිබඳ අධ්‍යයනය ද මේ තත්ත්වය පිළිබඳ වැඩිදුර කරුණු හෙළි කිරීමක් කරයි. (III වන වගුව) බුද්ධිමය ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් කිසියම් හෝ ආකාරයක අධ්‍යාපනයක් ලබා තිබුණේ 35% ක් පමණි. අනිකුත් ආබාධ සම්බන්ධයෙන් ද තත්ත්වය එතරම් යහපත් නොවිය. ශ්‍රවණ ආබාධ ඇති අයගෙන් 53% ක් සහ අපස්මාරය වැළඳී සිටි අයගෙන් 68% ක් පාසල් ගොස් තිබුණි. පුදුමයකට මෙන් චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් පාසල් ගොස් තිබුණේ 77% ක් පමණි. පාසල්වල ප්‍රවේශ පහසුකම් ඉතා අඩුවෙන් තිබීම මෙයට හේතු විය හැකිය. දශක තුනකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ දෘශ්‍ය ආබාධ සහිත ළමුන් සඳහා සමෝධානික අධ්‍යාපනය ලබා දුන්න ද, පාසල් ගොස් තිබුණේ 71% ක් පමණි. මානසික ආබාධ හට ගැනෙන්නේ තරුණ වියේ දී හෝ ඉන්පසුව වන හෙයින්, එම ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගෙන් 88% ක් යම් තරමකට හෝ පාසල් ගොස් තිබුණි.

14 Parliament of Sri Lanka: *Compulsory Education Ordinance of Sri Lanka No. 1003/5 of 1997*

විශාල සංඛ්‍යාවක් රජයේ පාසල්වල සහ ප්‍රධාන ධාරාවේ පන්තිවල අධ්‍යාපනය ලබන බව පසුගිය වසර කිහිපයක වාර්ෂික පාසල් සමීක්ෂණවලින් පෙනී යයි. 2001 වර්ෂයේ 4,184,957 ක ශිෂ්‍ය ජනගහණයෙන් 99,024 දෙනෙක් සාමාන්‍ය පන්ති කාමරවල අධ්‍යාපනය ලබන ආබාධ සහිත ළමුන් වූහ. ඔවුන්ගේ ප්‍රතිශතය 2. 37% ක් විය. (IV වන වගුව) 2000 වර්ෂයේ දී ළමුන් 9257 දෙනෙක් රජයේ පාසල්වල විශේෂ ඒකකවල අධ්‍යාපනය ලබමින් සිටි අතර පෞද්ගලික අංශය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන හා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ලියාපදිංචි වී ඇති විශේෂ පාසල් 24 ක අධ්‍යාපනය ලබමින් සිටියේ ළමුන් 2583 දෙනෙක් පමණි.[15]

වගුව IV: 2000 – 2001 වර්ෂ සඳහා රජයේ පාසල්වල ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පිළිබඳ සංඛ්‍යා
(මූලාශ්‍රය: මානව සම්පත් අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකකය, 2002)

	එකතුව	පිරිමි	ගැහැණු	පිරිමි		ගැහැණු	
				සංඛ්‍යාව	%	සංඛ්‍යාව	%
2000 වර්ෂය							
ප්‍රාථමික පාසල්	50,788			30,646	*60.4%*	20,142	*39.6 %*
ද්විතියික පාසල්	28,235			16,423	*58.2%*	11,812	*41.8 %*
විද්‍යාල	1,277			717	*56.1%*	560	*43.9 %*
එකතුව	80,300			47,786	*59.5%*	32,514	*40.5 %*
2001 වර්ෂය							
	4,184,957	2,087,644	2,097,313	57,958	2.78	41,656	1.96
2001 වර්ෂය සමස්ථ	සම්පූර්ණ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 4,184,957		ආබාධ සහිත අයගේ එකතුව 99,024			ප්‍රතිශතය 2.37	

සැලකිල්ලට ලක් විය යුතු ක්ෂේත්‍ර

- සැලකිල්ලට ලක් විය යුත ප්‍රථම කරුණ වන්නේ කලින් සාකච්ඡා කළ කරුණයි. 92% ක ජාතික ප්‍රාථමික පාසල්වලට ඇතුලත් වීමේ අනුපාතයක් තිබුණ ද, ආබාධ සහිත ළමුන් බොහෝ දෙනෙක් තවමත් පාසල්වලට යාම ආරම්භ නොකරති.

- සැලකිල්ලට ලක් විය යුතු දෙවන කරුණ වන්නේ වාර්ෂික පාසල් සමීක්ෂණ ලේඛනවල පෙන්වා ඇති කරුණයි. ආබාධ සහිත ළමුන් අධ්‍යාපනයෙන් ගිලිහී යන අනුපාතය ඉහළ මට්ටමක පවතී. නිදසුනක් වශයෙන් 2000 වර්ෂයේ දී ප්‍රාථමික පාසල්වල ළමුන් 50,788 දෙනෙක් සිටි බව වාර්තා වන විට ද්විතියික පාසල්වල

[15] Ministry of Human Resources, Education and Cultural Affairs, Non-Formal, Continuing and Special Education Unit, 2002

සිටියේ 28,235 ක් (56%) පමණක් වන අතර ඊටත් වඩා පහළ මට්ටමේ සංඛ්‍යාවක්, එනම් 1277 ක් (4. 5%) ක් තෘතියික මට්ටමේ අධ්‍යාපනය ලැබූහ.[16]

මෙය සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන් පිළිබඳ සමාජ සමීක්ෂණ අධ්‍යයනය මගින් ද තහවුරු කරන ලදී. පාසල් අධ්‍යාපනයක් ලබා සිටි අය විසින් අත්කරගෙන තිබූ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ ගිලිහී යන මට්ටම V වන වගුවෙන් පෙන්වනු ලබයි.

- පාසල් සමීක්ෂණයේ සංඛ්‍යා ලේඛණවලින් උද්ගත වන තවත් සැලකිල්ලට ලක් විය යුතු කරුණක් වන්නේ, IV වන වගුවෙන් පෙන්වා දී ඇති පරිදි ස්ත්‍රී පුරුෂ විෂමතාවයි.

VI වන වගුවෙහි සංඛ්‍යා ලේඛණවලින් ඉස්මතු වන ලක්ෂණයක් වන්නේ, ආබාධ සහිත වූ පාසල් යන ගැහැණු ළමුන්ගේ සංඛ්‍යාව පාසල් යන පිරිමි ළමුන්ගේ සංඛ්‍යාවට වඩා බෙහෙවින් අඩු වන බවයි. ද්විතියික පාසල්වලට බඳවා ගැනීමේ දළ අනුපාතිකය (1995 - 1997) පිරිමි ළමුන් 71 ට ගැහැණු ළමුන් 78 කි.[17] එසේ ම දශක දෙකක් තිස්සේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික පන්තිවල පිරිමි ළමුන්ට වඩා ගැහුණු ළමෝ සිටියහ. එය 9 -10 ශ්‍රේණිවල 51% ක් ද 12 සහ 13 ශ්‍රේණිවල 58% ක් ද විය.[18] මෙය 2000 වසරේ දී ලියාපදිංචි වූ ආබාධ ඇති ළමුන්ගේ සංඛ්‍යාව වූ IV වන වගුවේ දැක්වෙන පිරිමි ළමුන් 59. 5% සහ ගැහැණු ළමුන් 40. 5% සමග සසඳා බලන්න.

2001 දී දිවයින පුරා පාසල්වල ලියාපදිංචි වූ සිසුන්ගෙන් පිරිමි හා ගැහැණු ළමුන්ගේ ජාතික අනුපාතිකය පිළිවෙළින් 49.9% හා 50.1% ක් විය. ඒ හා සසඳා බලන කල ආබාධ ඇතැයි සලකනු ලැබූ පිරිමි ළමුන් 2.78% ක් වූ අතර ගැහැණු ළමුන් 1. 96% ක් වූහ.

ආබාධ ඇති ගැහැණු ළමුන් බොහොමයක් පාසල් නොයවන බව මෙයින් පෙනේ. සියලු ආබාධ සහිත කණ්ඩායම් හා සියලු වයස් කාණ්ඩවලට මෙය අදාල වේ.

මෙයට බෙහෙවින් බලපාන එක් සාධකයක් වන්නේ, බොහෝ දුරට ආබාධ සහිත ගැහැණු ළමයාගේ ආරක්ෂාවයි. ආබාධ සහිත වීම කැළලක් ලෙස සලකන සමාජයකින් තම ළමුන් සහ තමන් ද ආරක්ෂා වීමට පවුල් උත්සාහ දරති. ආබාධ සහිත ගැහැණු ළමයෙකුගේ අධ්‍යාපනය සඳහා වියදම් කිරීම සම්පත් නාස්ති කිරීමක් ලෙස අතීතයේ දී සලකනු ලැබිය. මෙම නැඹුරුව දැන් වෙනස් වෙමින් පවත්නා බව, ගැහැණු ළමයෙකුට වඩා හොඳ අනාගතයක් උදා කිරීම සඳහා ඇයට අධ්‍යාපනයක් ලබා දීමේ අවශ්‍යතාව බොහෝ පවුල් විසින් දැන් පිළිගැනීමෙන් පෙනී යයි.

1997 පොදු අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල බලපෑම

ප්‍රාථමික මට්ටමේ සියලුම පාසල්වල දැන් හඳුන්වා දී ඇති 1997 පොදු අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, ආබාධ සහිත ළමුන් සාමාන්‍ය පන්ති කාමරවලට ඇතුළත් කිරීම සඳහා

---

16 Ibid.

17 S. Jayaweera: *Education in Sri Lanka – Fifty Years Since independence, in 50 Years of Sri Lankan Independence: socioeconomic review* ed. by A.D.V.S.Indraratne (Sri Lankan Institute of Social and Economic Studies, Colombo, 1998

18 Ibid

ප්‍රයෝජනවත් විය. සම්ප්‍රදායික අර්ධ වාර්ෂික අවසාන හෝ වසරාවසාන විභාග ක්‍රමයට වඩා, හැකියාව පදනම් කරගත් විෂය නිර්දේශ සහ අඛණ්ඩ ඇගැයීම් බොහෝ දෙනෙකුට වඩා හොඳින් ගැලපේ. ඉගෙන ගන්නා කේන්ද්‍ර කරගත් සහ කණ්ඩායම් සහ ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් ඒවා බවට පන්ති කාමර ඉගැන්වීම් වෙනස්වීම, ප්‍රායෝගික සහ තාක්ෂණික නිපුණතා වර්ධනය කිරීම, විෂය නිර්දේශ සමගාමී ක්‍රියාකාරකම්, උපදේශනය සහ වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය, පාසල් පදනම් කර ගත් කළමණාකරණය සහ ගුරු අධ්‍යාපනය සඳහා නව උපාය මාර්ග යනාදී සියල්ල අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනයේ දී ආබාධ සහිත ළමුන්ට ප්‍රයෝජනවත් වේ.

ආබාධ සහිත ළමුන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන්නා වූ තවත් ලක්ෂණයක් වන්නේ, ප්‍රාථමික පාසලට ඇතුල්වන සෑම ළමයෙක්ම දෙමාපියන්ගේ සහභාගිත්වය ඇතිව වෛද්‍ය නිලධාරියෙකු සහ පන්ති භාර ගුරුවරයා විසින් ඇගැයීමට ලක් කිරීම අවශ්‍ය වීමයි. මෙම ඇගැයීම් අඛණ්ඩ පදනමක් මත පවත්වාගෙන යා යුතු අතර, ළමයා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය නිම කරන තෙක් එකතු කෙරේ. මෙම සම්මත ඇගැයීම් සහ වාර්තා ආකෘති පත්‍රය ආබාධ සහිත ළමුන් හඳුනා ගැනීම සඳහා පැහැදිලිව අධාර වන අතර, එය ශ්‍රී ලංකාවේ අනුගමනය කරනු ලබන පැහැදිලි අන්තර්කරණ ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රකාශ වීමකි. ඇගැයීම්වලින් ලේබල් කිරීමක් දිරිමත් නොකරනු ලබන අතර, එයට වඩා එක් එක් ළමයාගේ සුවිශේෂී ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ළමයා කේන්ද්‍ර කර ගත් ඉගැන්වීම් ක්‍රම අනුගමනය කිරීමට ගුරුවරයාට අනුබල දෙයි. එවැනි ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේදයක් ආබාධ සහිත එක් එක් ළමයාට ප්‍රයෝජනවත් වේ. කෙසේ වුව ද සියලු පාසල් ගුරුවරුන්ට ඵලදායී, යෝග්‍ය සහ අදාළ වන්නා වූ මූලික හා අඛණ්ඩ පුහුණුවක් ලබා දීම අවශ්‍ය කෙරේ.

ගුරු පුහුණුව

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් භාර ගැනීමත් සමග අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය සඳහා ගුරු පුහුණුව මෑත කාලයේ දී ඉදිරි පියවර තබා ඇත.

- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳව සේවාස්ථ උපදේශකවරුන්ට "පුහුණුකරුවන් පුහුණුකරන්නන්" ලෙස මූලික හා අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනය ලබා දීම.
- පරිපාලනය සඳහා "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන" කලාප නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සහ පසු පරීක්ෂාව හා අධීක්ෂණය.
- මෙම සියලු නිලධාරීන් මෙන් ම පාසල් ගුරුවරුන් හා මෙම ගුරු පුහුණුකරුවන් විසින් පුහුණු කරනු ලබන අනෙක් නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සඳහා විෂය නිර්දේශ පිළියෙළ කිරීම.
- ජාතික අධ්‍යාපන පීඨවලදී අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳව විශේෂඥයන් හෝ සම්පත් දායක ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම සඳහා විෂය නිර්දේශ පිළියෙළ කිරීම.
- මෙම සියලු කණ්ඩායම් සඳහා ඉගැන්වීම්-ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය පිළියෙළ කිරීම.
- 1997 පොදු අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවලට අනුකූලව ආබාධ සහිත ප්‍රාථමික පාසල් ළමුන්ගේ විශේෂ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම පිණිස ඉගැන්වීම්-ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය පිළියෙළ කිරීම.
- විශේෂ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ උපාධි සහ පශ්චාත් උපාධි (ශාස්ත්‍රපති) පාඨමාලා.

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් කරගෙන යනු ලබන මෙම ක්‍රියාකාරකම්වලට අමතර ව අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය සඳහා සම්පත් දායක ගුරුවරුන් බිහි කිරීම පිණිස මීරිගම පිහිටි හාපිටිගම ජාතික අධ්‍යාපන පීඨයේ දී වසර **3** ක පාඨමාලාවක් ආරම්භ කර ඇත.

වසර **2** ක පාඨමාලාවක් මගින් "විශේෂ අධ්‍යාපන ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම" මහරගම ගුරු විද්‍යාලයේ දී සිදු කෙරේ. මෙම ගුරුවරුන් බොහෝවිට රජයේ නොවන පාසල්වල සේවය කරති.

"විශේෂ අවශ්‍යතා" සහ "අබාධිත බව"

ආබාධ සහිත ළමුන්ට උදා කර ගත හැකි අධ්‍යාපන අවස්ථා[19] පිළිබඳව 2002 නොවැම්බර් මාසයේ දී කරන ලද සමාලෝචනයක දී සොයා ගත් එක් කරුණක් විශේෂයෙන් සිත් ඇද ගන්නා සුලු විය. දැනට දශකයකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය විසින් "විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ළමුන්" යන වදන භාවිත කරමින් ආබාධ සහිත ළමුන් ද මෙම කණ්ඩායමට ඇතුල් කර ඇත. මෙම වදනෙහි වැදගත්ම වාසිය වන්නේ, එමගින් අනවශ්‍ය පරිදි ළමුන්ට ලේබල් ඇලවීම අවම කිරීමයි.

සමාලෝචනයේ දී තමන්ගේ ඇත්දැකීම් අනුව "විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ළමුන්ගේ" ගණයට තමන් විසින් ඇතුලත් කරනු ලබන්නේ කුමන ළමුන්දැයි පන්ති භාර ගුරුවරුන්ගෙන් සහ ඔවුන්ගේ සහායක කාර්ය මණ්ඩලයෙන් විමසනු ලැබිය. ආබාධ සහිත ළමුන් මෙම ගණයට ඇතුලත් කරන ලැබුවේ ඉතාමත් කලාතුරකින් බව සමාලෝචන කණ්ඩායමට පෙනී ගියේය. මානසික, සමාජ සහ ආර්ථික ගැටලු සහිත ළමුන් කෙරෙහි ගුරුවරුන් අවධානය යොමු කරන බව පෙනී ගියේය. රට රැකියා කරන දෙමාපියන්ගේ ළමුන්, දුගී ළමුන්, බේබදු පියවරුන් සිටින ළමුන් හා වෙනත් දුෂ්කර තත්ත්වයන්හි සිටින ළමුන් පිළිබඳව නිතරම සඳහන් විය. මෙම ගමන් මගේ යම් අවසථාවක දී ආබාධ සහිත ළමුන් සම්පූර්ණයෙන් ගිලිහී ගොස් ඇති බව සමාලෝචකයන්ට පැහැදිලි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා ගුරුවරුන් විසින් සැලකිල්ලට නොගන්නා බව පෙනී ගොස් ඇත . තවද ආබාධ සහිත ළමුන් "විශේෂ ඒකකවල" තැබිය යුතු බවත් ඔවුනට සාමාන්‍ය පන්ති කාමරයේ ස්ථානයක් හිමි නොවන බවත් සම්මුඛ සාකච්ඡාවලට භාජනය වූ බොහෝ දෙනෙකුගේ මතය වූ බව පෙනී ගියේය.

එහෙයින් ප්‍රධාන ධාරාවේ පන්ති කාමරයේ සහ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ සන්දර්භය තුළ "ආබාධිත බව" යන වදන භාවිත කිරීම කරා ආපසු යාම අවශ්‍ය වේ. ආබාධ සහිත ළමුන් හඳුනාගෙන ඔවුන්ට ලේබල් ඇලවීමේ අවශ්‍යතාවෙන් තොර ව, තමන්ගේ පන්තිය තුළ දී වෙනත් ළමුන් මෙන් ආබාධ සහිත ළමුන් සමග කටයුතු කිරීමට ගුරුවරුන්ගේ හැකියාව, දැනට සම්පූර්ණකොට ඇති 1997 ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ශක්තිමත් කරයි. මෙම ළමුන් ආබාධයක් සහිත ළමුන් වශයෙන් හඳුනා ගැනීම වැදගත් වන්නේ ඔවුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා ඉටු කළ හැක්කේ එමගින් පමණක් වන හෙයිනි.

අවසන් නිගමන

ආබාධ සහිත ළමුන්ට අධ්‍යාපන ඉඩප්‍රස්ථා සැලසීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ කැපවීමක් තිබීම පිළිබඳ ව සැකයක් නොමැත. විශේෂයෙන් ම කලාපයේ වෙනත් රටවල් හා සසඳා බලන

---

[19] A.Ahuja & P.Mendis. *Review of Inclusive Education for Children who have Disability*. UNICEF Colombo, 2002

කළ, ආබාධ සහිත ළමුන්ට ප්‍රාථමික මට්ටමේ දී අධ්‍යාපන ඉඩප්‍රස්ථා සැලසීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරියෙන් සිටිම පිළිබඳව ද සැකයක් නොමැත්තේය. යොදා ගන්නා ලද ප්‍රධාන උපාය මාර්ගය වන්නේ මානව සම්පත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිලාභ පන්ති භාර ගුරුවරයාට ද, ඔවුන් මගින් පන්තියේ සියලු ළමුන්ට ද ලැබිය යුතුය යන අවසන් අරමුණ පෙරදැරි කරගෙන සියලුම මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලවල මානව සම්පත් සංවර්ධනය සිදු කිරීමයි.

මේ දක්වා අත්කරගෙන තිබෙන දෑ ආබාධිතබව පිළිබඳ ව්‍යාපාරය විසින් අගය කරනු ලබන අතර, කළ යුතු දෑ තවත් බොහොයක් තිබෙන බව එය සිතයි. ප්‍රමාණාත්මක වශයෙන් හෝ සාධාරණ තත්ත්වයක් කරා ළඟා වීමට පෙර අපට තවමත් බොහෝ දුරක් යා යුතුව තිබෙන බව සංඛ්‍යාලේඛන පෙන්වා දෙයි.

ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ගුණාත්මක අධ්‍යයනයන් සිදු කර නොමැති අතර අපේ අත්දැකීම් මත යැපීමට අපට සිදු වී ඇත. අධ්‍යාපනයෙන් ගිලිහෙන ළමුන්ගේ ඉහළ අනුපාතය, පන්ති කාමරයේ දී ආබාධ සහිත ළමුන් ලබන අධ්‍යාපනයේ අප්‍රමාණවත් ගුණාත්මකභාවයේ එක් පිළිබිඹුවක් විය හැකිය. පාසල් අධ්‍යාපනයක් ලබා සිටි අය ළඟා වී ඇති අධ්‍යාපන මට්ටම (ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව) සහ ගිලිහීමේ මට්ටම V වන වගුවෙන් පෙන්නුම් කරයි. ගුණාත්මක භාවයක් නොමැතිවීම පිළිබඳව ආබාධිතබව පිළිබඳ ව්‍යාපාරය විශේෂයෙන් සැලකිල්ලක් දක්වයි. ඔවුන් සැලකිලිමත් වන්නේ කන් නැසෙන බැවින් සංඥා භාෂාව භාවිත කරන ළමුන් වැනි ළමුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ දී අවශ්‍ය වන්නා වූ දැනුම හා නිපුණතා ප්‍රධාන ධාරාවේ පාසල් ගුරුවරුන් විසින් තවමත් අත්කරගෙන නොමැතිවීම සම්බන්ධයෙනි. ආබාධ සහිත වෙනත් බොහෝ ළමුන් මෙන් ඔවුන්ට ද විකල්ප ඉගැන්වීමේ ක්‍රම අවශ්‍ය විය හැකිය. ආබාධ සහිත ළමුන් ඉතා සුළු සංඛ්‍යාවක් පමණක් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයෙන් ඔබ්බට යන්නේ මේ නිසා නොවේ ද? ප්‍රාථමික පාසල් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් තත්ත්වය දියුණු කිරීමෙහිලා අවශ්‍ය උපාය මාර්ග සපයා ඇති නමුත් ආබාධ සහිත ළමුන් සම්බන්ධයෙන් එහි ප්‍රතිඵල දෙස බලා සිටීමට අපට සිදු වේ. නිදසුනක් වශයෙන් අ. පො. ස. විභාගය වැනි පොදු විභාගවල දී වෛකල්පික විෂයයන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි සංඥා භාෂාව සහ බ්‍රේල් ක්‍රමය වැනි ක්ෂේත්‍ර විධිමත් විෂයයන් වශයෙන් ඇතුළත් කිරීම මගින්, වැඩි වැඩියෙන් විවිධත්වය කරා යොමු වීම හා ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා කෙරෙහි අවධානය යොමු වීම සිදු විය යුතුය යන්න ආබාධිතබව පිළිබඳ ව්‍යාපාරයේ අදහසයි.

අධ්‍යයන ඉගෙනුමට අතිරේකව, ක්‍රීඩා, නැටුම්, නාට්‍ය සහ වෙනත් සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් වැනි පන්ති කාමරයෙන් බාහිර ඉගෙනුම් තත්ත්වයන්හි දී ආබාධ සහිත ළමුන්ට ඉඩප්‍රස්ථා නොමැති වීම සම්බන්ධයෙන් ද ආබාධිතබව පිළිබඳ ව්‍යාපාරය අවධානය යොමු කරයි. ඇස් නොපෙනන බැවින් සංඥා භාෂාව භාවිත කරන හෝ අන්‍යයන්ට වඩා සෙමින් ඉගෙන ගන්නා ළමුන් බොහෝවිට මෙම ක්‍රියාකාරකම්වලින් ඉවත් කරනු ලැබේ. රෝද පුටු සහ වෙනත් ඇවිදීමේ ආධාරක භාවිත කරන සිසුන් පාසලෙන් ඈත් කිරීමට පාසල්වල ප්‍රවේශ පහසුකම් ඉතා දුර්වලවීම හේතු වන්නාක් මෙන් ම එසේ ලියාපදිංචි වන ළමුන් සඳහා ද ඉඩප්‍රස්ථා සීමා කිරීමට හේතු වෙයි.

එහෙයින් ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් දෙවන කොටසේ දී පාසල් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය කෙරෙහි අවධානය යෙමු කරන අතර, මෙහි සාකච්ඡා කරන කරුණු, අධ්‍යාපන අංශය විසින් ගනු ලබන ප්‍රයත්නයන්ට ආධාර කිරීමට සහ මෙම ක්ෂේත්‍රය ශක්තිමත් කිරීමට ඔවුනට උපකාර කිරීමට ගනු ලබන උත්සාහයක් වන්නේය.

(2) නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය

ආබාධ සහිත බොහෝ තැනැත්තන්ට පහළ මට්ටමේ අධ්‍යාපනයක් තිබිය දී සහ ඔවුන්ගෙන් සමහරක් පාසල් යාම අරඹා නොතිබිය දී නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය ලබා ඇති සංඛ්‍යාව සීමා සහිත වේ කථන ආබාධ සහිත අයගෙන් 1% ක් සහ චලන ආබාධ සහ බුද්ධිමය ආබාධ ඇති අයගෙන් 5% ක් පමණක් නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය ලබා ඇත. ශ්‍රී ලංකාව පුළුල් නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයක් තිබෙන රටක් වශයෙන් ප්‍රකට වන අතර සාධාරණත්ව පදනම මත ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය ලබා ගත හැකි විය යුතුය.

(3) උසස් අධ්‍යාපනය

උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබා ඇත්තේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ඉතා සුළු සංඛ්‍යාවකි. මෙම අධ්‍යයන නියැදියේ දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන්ගෙන් 1% ක් සහ කථන ආබාධ ඇති පුද්ගලයන්ගෙන් 3% ක් පමණක් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලබා තිබුණි.

ප්‍රවේශය සඳහා අනෙකුත් අවශ්‍ය නිර්ණායක සපුරාලන ආබාධ සහිත ශිෂ්‍යයන් විසින්, දැනට විශේෂ අයදුම් පත්‍රයක් සමග වෛද්‍ය සහතිකයක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. ඔව්හු ප්‍රවේශය ලැබීම සඳහා වෛද්‍ය සම්මුඛ පරීක්ෂණයකට යටත් වෙති. විශ්වවිද්‍යාලවලට ප්‍රවේශය ලබන අයට පවා පාඨමාලා තෝරා ගැනීමේ වරණය සීමාසහිත වීම නිසා, විශේෂ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයක් තෝරා ගැනීමේ නිදහස සීමා වී ඇත. ඉඩප්‍රස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සහ ආබාධ රහිත ශිෂ්‍යයන් සමග සමානව තරග කරමින් උසස් පෙළ විභාගය සාර්ථකව නිම කළ ආබාධ සහිත ශිෂ්‍යයන්ට සාධාරණත්වය සැලසීම සඳහා මෙම පරිපාටි සමාලෝචනය කිරීම අවශ්‍ය වේ.

5 <u>නිවාස</u>

ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන්ගෙන් නිවාස හිමිව සිටියේ 14% ක් පමණි. දැනට නිවාස දීමනාවක් හෝ ණය මුදලක් ලබා ගැනීම සඳහා පූර්ව කොන්දේසියක් වන්නේ අදාල පුද්ගලයාට නිවාසයක් තැනීම සඳහා යෝග්‍ය ඉඩම් කැබැල්ලක් තිබීමයි. මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලන්නේ පුද්ගලයන්ගෙන් 17% ක් පමණක් වීම නිසා, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට නිවාස ප්‍රදානයක් හෝ ණය මුදලක් ලබා ගත හැකිවීමේ හා තමන් ජීවත් වන නිවස හිමි කර ගැනීමේ අපේක්ෂාව ද හීන වේ. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා නිවාස හිමිකාරත්ව ඉඩප්‍රස්ථා දියුණු කිරීම පිණිස උපාය මාර්ග සැකසීමේ දී මෙම කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

6 පොදු සේවා භාවිත කිරීම

(1) සෞඛ්‍යය

සිය ආබාධිතබව පිළිබඳ උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය සේවාවන් භාවිත කිරීම සාමාන්‍යයෙන් 90% ක පමණ සතුටුදායක මට්ටමක පවතින බව පෙනෙන්නට ඇත. අධ්‍යයන නියැදියේ ශ්‍රවණාබාධ ඇති පුද්ගලයන්ගෙන් 79% ක් පමණක් සෞඛ්‍ය සේවාවන් භාවිත කිරීම සැලකිල්ලට භාජනය විය යුතු කරුණකි.

97% ක් බටහිර වෛද්‍ය සේවාවන් ලබාගෙන තිබූ අතර ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර ලබාගෙන තිබුනේ 18% ක් පමණි. කෙසේ වුව ද වෛද්‍ය විෂය නිර්දේශයන්හි ආබාධිතබව මාතෘකාවක් වශයෙන් ඇතුලත්කොට නොමැත. ආබාධිතබව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා වෛද්‍ය නිළධාරින් කොතරම් දුරට මනා ලෙස පුහුණු වී ඇත්දැයි යන ප්‍රශ්නය මින් ඉස්මතු වේ.

(2) සමාජ සේවා

අද දින දක්වා ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා සේවාවන් සැළසීමේ ප්‍රධාන වගකීම භාරගෙන ඇත්තේ සමාජ සේවා දේපාර්තමේන්තුවයි. එවැනි සේවාවන්ට ආධාරක උපකරණ ලබා දීම, පුද්ගලයන්ට ආබාධිතබව පිළිබඳ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම, නේවාසික පහසුකම් හා ආබාධිත බව සම්බන්ධ විවිධ සේවා සපයන රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට ප්‍රදාන ගෙවීම, වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන **6** ක් පවත්වාගන යාම, (II **3** බලන්න) ස්වයං රැකියා සඳහා ප්‍රදාන ලබාදීම සහ රැකියා සොයන්නන්ගේ ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යාම හා ඔවුන්ගේ රැකියා ප්‍රවර්ධනය කිරීම ඇතුලත් වේ. විමධ්‍යගත කිරීමත් සමග පළාත් සභා විසින් ද මෙම කාර්යයන්ගෙන් සමහරක් ඉටු කරනු ලබයි.

මෙම සේවාවන් සැළසීම අයවැය ලේඛන ප්‍රතිපාදන සීමාවන් නිසා සීමා වී ඇත. නිදසුනක් වශයෙන්, පසුගිය වසර **3** තිස්සේ ස්වයං රැකියා සඳහා පළාත් 4 හි දීමනා ගෙවනු ලැබූ පුද්ගලයන්ගේ සාමාන්‍ය සංඛ්‍යාව පිළිවෙළින් 38, 41, 42 සහ 166 ක් විය.[20] අධ්‍යයනයේ පුද්ගලයන්ගෙන් 67% ක් දෙනා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සපයනු ලබන සේවාවන් පිළිබඳව නොදැන සිටීමෙන් මෙම සීමාවේ ප්‍රමාණය තක්සේරු කළ හැකිය. තව ද එම සේවාවන්වලින් ප්‍රයෝජනයක් ලබාගෙන තිබුනේ සේවාවන් පිළිබඳ ව දැන සිටි අයගෙන් 53% ක් පමණි.

සමහර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින්, විශේෂයෙන්ම ආධාරක උපකරණ සහ වෘත්තීය පුහුණුව සැපයීමේ දී සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන් පරිපූරණය කර ඇත. “1996 අංක 28 දරණ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ පණත”[21] මගින් පිහිටුවනු ලැබූ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා වූ ජාතික මහලේකම් කාර්යාලය ද මෙම කාර්යයන් බොහොමයක් ඉටු ලබයි.

7 කොන් කරන ලද කණ්ඩායම තුළ කොන් කරන ලද කණ්ඩායම්

(1) ආබාධ සහිත කාන්තාවන්

ආබාධ සහිත කාන්තාවෝ පැහැදිලි ලෙස වෙනස්කම්වලට භාජනය වෙති. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අතර සමස්ත සේවා නියුක්ත අනුපාතය 16% ක් වන විට ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව එය පිරිමින් සඳහා 22% ක් ද කාන්තාවන් සඳහා 8% ක් ද විය.

පිරිමින් හා සසඳා බලන කල පාසල් යාමේ ඉඩප්‍රස්ථා ලැබූ කාන්තාවන් අඩු විය. එය කාන්තාවන් සඳහා 63% ක් වන විට පිරිමින් සඳහා 71% ක් විය. පහත V වන වගුවේ

[20] Information obtained from 4 Provincial Councils
[21] Parliament of Sri Lanka. “Protection of the Rights of Persons with Disabilities Act, No. 28 of 1996

දැක්වෙන පරිදි, පාසල් යාමේ ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබූ කාන්තාවන් පවා සාමාන්‍යයෙන් පහළ මට්ටමේ අධ්‍යාපනයක් ලබා තිබුණි.

වගුව V: ආබාධ සහිත පිරිමින් සහ කාන්තාවන් විසින් ලබාගෙන තිබූ සංසන්දනාත්මක අධ්‍යාපන මට්ටම් හා ආදායම් මට්ටම්
(මූලාශ්‍රය: සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යංශය, සමාජ සමීක්ෂණ අධ්‍යයනය 2003 මාර්තු කෙටුම්පත)

අධ්‍යාපන මට්ටම	ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය			මාසික පෞද්ගලික ආදායම රුපියල්වලින්	ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය		
	පිරිමි %	ගැහැණු %	එකතුව %		පිරිමි %	ගැහැණු %	එකතුව %
5 ශ්‍රේණියට පහළ	24	28	26	1000/- ට අඩු	7	12	8
5 ශ්‍රේණිය	7	11	8	1001 – 1500	11	31	15
6-9 ශ්‍රේණි	31	30	31	1501 – 3000	30	31	30
අපොස සාපෙ	30	21	26	3001 – 6000	41	24	37
අපොස උපෙ	7	9	8	6000 ට වැඩි	11	2	9
උසස් අධ්‍යාපනය	1	0	1				
එකතුව	100%	100%	100%		100%	100%	100%

V වන වගුවේ දැක්වෙන පරිදි කාන්තාවන් අතර දුගී භාවය පිරිමින් අතර දුගී භාවයට වඩා වැඩි වේ. කාන්තාවන්ගෙන් 74% කට දිනකට ඇ ඩො 1.00 කට වඩා අඩු ආදායමක් ද, 98% කට දිනකට ඇ ඩො 2.00 කට වඩා අඩු ආදායමක් ද ලැබෙන විට පිරිමින් සඳහා සංසන්දනාත්මක සංඛ්‍යා පිළිවෙළින් 48% ක් හා 89% ක් විය

කාන්තාවෝ ඉහළ ප්‍රමාණයකින් නිශේධාත්මක ආකල්පවලට මුහුණ දෙති. ආබාධ සහිත සිය පවුලේ කාන්තා සාමාජිකාවන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබන හා ගර්හා කරන සමාජයකින් ඔවුන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා පවුල් උත්සාහ ගනිති. සමාජ අයුතු භාවිතයෙන් මෙන්ම ලිංගික අපයෝජනයෙන් ද කාන්තාවන් ආරක්ෂා කරගත යුතු වේ. ආබාධ සහිත කාන්තාවන්ගේ යහ පැවැත්ම පිළිබඳව වගකීමක් දරන්නා වූ පවුල් සහ අධිකාරීහු ඔවුන් පිරිමින්ගේ ලිංගික හැසිරීමෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට උත්සාහ දරති. මෙම රැකවරණය ලෙහෙසියෙන් ම අති රැකවරණයක් බවට යොමු වන අතර සමහරවිට සමහරුන් සළකන ආකාරයට පරිපීඩනයක් බවට පත් වේ. ආබාධ සහිත කාන්තාවන් පවසන පරිදි, “අපට අධ්‍යාපනය සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා නැහැ. රැකියාවක් කිරීමේ අවස්ථාවක් නැහැ. විවාහයක් කර ගැනීමේ හැකියාවක් ද නැහැ. ඉතින් අපේ අනාගතය කුමක් ද?”

(2) ආබාධ සහිත ළමුන්

එක් එක් ළමයාගේ අයිතිවාසිකම්වලට ගරු කළ යුතු බවත්, කිසිම ආකාරයේ වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය නොකරමින් ඒවා සහතික කළ යුතු බවත් එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය පැහැදිලි ව ප්‍රකාශ කරයි. (2 වන ව්‍යවස්ථාව) එහෙත් රාජ්‍ය අංශය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් පවත්වාගෙන යනු

ලබන ප්‍රධාන ධාරාවේ ළමා වැඩසටහන්වල සහ ක්‍රියාකාරකම්වලට තවමත් සාමාන්‍යයෙන් ඇතුලත් කරගනු ලබන්නේ ආබාධ සහිත ළමුන් සුලු සංඛ්‍යාවක් පමණි. නිදසුනක් වශයෙන්, මුල් ළමා වියේ රැකවරණ සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්වලට ආබාධ සහිත ළමුන් ඇතුලත් කර ගනු ලබන්නේ කලාතුරකිනි. ප්‍රධාන ධාරාවේ පෙර පාසල් ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම්වල පවා අන්තර්කරණය ප්‍රවර්ධනය නොකෙරේ. ළමා ආබාධිත බව පිළිබඳ වැඩසටහන් ඇත්තේ ඉතාමත් සුලු ප්‍රමාණයක් පමණක් වන අතර, එසේ පවතින වැඩසටහන් පවා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තිය මගින් ප්‍රකාශ කළ පරිදි අන්තර්කරණ එළඹුමක් අනුව නොව ප්‍රධාන ධාරාවේ වැඩසටහන්වලට සමගාමීව ය.

එහෙයින් මුල් ළමා අවධියේ දී සෞඛ්‍ය ක්‍රමය මගින්, විශේෂයෙන් ම මාතෘ සහ ළමා සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් මගින් ආබාධිතබව හඳුනා ගත හැකි වුව ද, මුල් කාලීන උත්තේජන වැඩසටහන් හෝ පසු විපරම් මැදිහත්වීම් සිදුවන්නේ කලාතුරකිනි. ප්‍රායෝගික ව එය ආබාධිතබවෙහි ප්‍රතිඵල ජයගැනීම සඳහා සහ උපරිම හා සමස්ත සංවර්ධනය සඳහා ළමයාට අවශ්‍ය වන්නා වූ සැලකිල්ල හා උත්තේජනය අහිමි කරනු ලබයි. එය ධනාත්මක ස්වයං ප්‍රතිරූපය සහ නෛසර්ගික හැකියාවන් වර්ධනය වීම මොට කරයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ආබාධිතබවෙහි ප්‍රතිඵල ළමයාගේ වැඩිවීමත් සමග ගුණාකාරව වැඩි වෙයි.

සමහර වර්ගයේ ආබාධිත භාවයන් සහිත ළමුන්ට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබුන ද ඒවා විරල බව සටහන් කර ගත යුතුය. ශ්‍රවණ, කථන සහ දෘශ්‍ය සම්පූර්ණයෙන් අහිමිවීමක සංකලනයක් ඇති (”බිහිරි – අන්ධ” “බිහිරි ගොලු සහ අන්ධ”) ළමුන්ට ඉඩප්‍රස්ථා නොලැබේ. ස්වේච්චතාව (autism), වචන අන්ධතාව (dyslexia) , අවධානය ඌණ සහලක්ෂණය (attention deficit syndrome) ඇති ළමුන් සඳහා විශේෂඥභාවය ඇත්තේ ඉතා අඩු වශයෙනි.

අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ තත්ත්වය කලින් සාකච්ජා කර ඇත.

(3) බුද්ධිමය ආබාධ සහිත තැනැත්තන්

ශ්‍රී ලංකාවේ ආබාධ සහිත කණ්ඩායම් අතුරෙන් ඉතා වැඩිවශයෙන් කොන් කරනු ලැබීමට ලක් වී ඇත්තේ (මානසික මන්දගාමීබව නිසා) බුද්ධිමය ආබාධිතබවින් යුත් පුද්ගලයන් වේ. මෙය මෙම ලේඛනයේ (වගු I සහ III) දත්තවලින් සනාථ වී ඇත.

සාපේක්ෂ වශයෙන් මෙම ආබාධිතබවෙහි සුලු ප්‍රකාශවීමක් ඇති පුද්ගලයන්ට පාසලට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව තිබිය හැකි අතර බරපතල ආබාධිතවීමක් ඇති අයට කිසිදු සේවාවක් නොලැබේ. පාසල් යාම හා අධ්‍යාපනය සඳහා අයිතිය කණ්ඩායමක් වශයෙන් ඔවුනට අහිමි වී ඇත. එයට හේතුව වන්නේ විශේෂ පාසල්වලට හා ගුරුවරුන්ට පවා මෙම ළමුන්ට උපකාර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් නොමැති බැවිනි. මෙම හේතුව නිසාම නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා ඔවුන්ගේ අයදුම්පත් රීතියක් වශයෙන් ප්‍රතික්ෂේප වේ. ඉක්මන් මරණයක් අත්වනතෙක් ඔවුහු අයහපත් ජීවන තත්ත්වයක් ගත කරමින් හුදෙකලා වී සහ වෙන් වී සිටිති.

බොහෝ තරුණ ගැහැණු ළමුන් සහ කාන්තාවන් ලිංගික අපයෝජනයට ලක් වෙති. ඔවුනට යුක්තිය කරා ළගා විය නොහැකිය.

(4) මානසික ආබාධ සහිත තැනැත්තන්

මානසික ආබාධ බහුලව ඇති වන්නේ භින්නෝන්මාදය (Schizophrenia) හේතුවෙනි. එය සියලු මානසික රෝගවලින් 80 – 90% ක් වෙයි. එය තරුණ පුද්ගලයන්ට වැලදෙන අතර රෝගයේ උත්සන්නතම අවස්ථාවේදී නැවත නරක තත්ත්වයට පත්වන අතර ප්‍රතිකාර මගින් සුව කළ හැකිය. රෝගය වැළඳුනු අයගෙන් 20 – 30% කට ස්වාධීන ජීවිතයක් ගත කළ හැකිය. අනෙක් අයගේ හැසිරීමේ බරපතල වෙනස්කම් සහ විවිධ ආකාරයේ ආබාධ ඇති විය හැකිය. පෙළඹවීමක් නොමැතිවීම, සිතීමේ, හැඟීම්වල සහ ප්‍රජානනයේ දුබලතා සහ විපරීත හැසිරීම පවුල තුළ, වැඩපළෙහි සහ සමාජ අන්තර් ක්‍රියාවන්හි අන්තර්පුද්ගල සබඳතාවන්හි ගැටලු ඇති කිරීමට හේතු වෙයි. මෙම තත්ත්වයන්හි සිටින පුද්ගලයන්ට උපකාර කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සේවාවන් නොතිබීම, ඔවුන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් හා ප්‍රජාව අතර බැඳීම් ගිලිහී යාමට හා සමාජ ප්‍රශ්න පරාසයක් ඇති කිරීමට හේතු වේ.

මෙම ලේඛනයෙහි සඳහන් සියලු දත්තවල පැහැදිලි වන පරිදි, මෙම ආබාධිත තත්ත්වයෙන් සිටින පුද්ගලයන් ඉතා වැඩි වශයෙන් සමාජයෙන් ගැරහුම් ලබන්නෝ වෙති. “පිස්සන්” වශයෙන් ලේබල් ඇලවීමට ලක් වී ඇති ඔව්හු පවුලෙන් හා සමාජයෙන් කොන් කරනු ලැබ සිටිති. දැනට රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ඉතා සුලු ප්‍රමාණයක් පමණක් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා පිළිබඳව සොයා බලති. මෙම තත්ත්වයේ සිටින පුද්ගලයන්ට ඉක්මන් සහ ඵලදායී ප්‍රතිකාර කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කරනු ලබයි. මෙම ආබාධිතබව ඇති පුද්ගලයන්ට වෙනත් පුරවැසියන්ට මෙන් සාධාරණත්වය සහ සමාජයේ අන්තර්කරණය භුක්ති විඳීමට හැකි වනු පිණිස, මෙම ආබාධිතබව ගර්හාවට ලක් වීමට හේතුවක් නොවීම සඳහා ඵලදායි මැදිහත්වීම් කිරීමේ අවශ්‍යතාව එය පෙන්වා දෙයි.

වැඩි වයස් කණ්ඩායම්වල වැඩිවෙමින් පවත්නා මානසික ආබාධයක් වන්නේ චිත්ත වික්ෂේපයයි. (Dementia). එය අවුරුදු 65 ට වැඩි පුද්ගලයන්ගෙන් 5 - 10% කට වැළඳෙන අතර රෝගය වැළඳීමේ ප්‍රමාණය වයස සමග වැඩි වේ. මතකය අහිමිවීමත් සමග ආරම්භ වන සියලු මානසික කාර්යයන්හි දුර්වලවීම ක්‍රමයෙන් වැඩිවන අතර අවසානයේ දී සම්පූර්ණයෙන් අන්‍යයන් මත රඳා සිටී. වෙනස්වන ජනගහන රටාවන් සමග මේ පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව දැනුවත් ව සිටිය යුතු අතර අවශ්‍ය සැලකිල්ල සහ උපකාර ලබා දීම මගින් පුද්ගලයන්ගේ සහ පවුල්වල තත්ත්වයේ බලපෑම අවම කිරීමට ප්‍රමාණවත් පියවර ගත යුතුය.

(5) බරපතල බහුවිධ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්

බරපතල බහුවිධ ආබාධ සහිත ළමෝ සහ වැඩිහිටියෝ තවත් කොන් වූ කණ්ඩායමක් වෙති. සමහරු ලේ ඥාතීන් අතර සිදු වූ විවාහවල ප්‍රතිඵල විය හැකිය. මෙය ජාන උපදේශනය මගින් අඩු කළ හැකි හේතුවකි.

එසේ ම මෙම කණ්ඩායම තුළ බරපතල මස්තිෂ්ක පක්ෂාඝාතය (cerebral palsy) ඇතිව උපන් ළමුන් සිටිය හැකිය. සෞඛ්‍ය රැකවරණය දියුණු වීමත්, ළදරු මරණ අඩුවීමත් හේතුකොටගෙන එවැනි ළමුන්ගේ වැඩිවීමක් අනාගතයේ සිදුවිය හැකිය. එහෙත් ඔවුනට හා ඔවුන්ගේ පවුල්වලට ලබා දිය හැකි සේවාවන් අපට නොමැත. හුදෙක් ළමයාගේ පමණක් නොව පවුලේ ගුණාත්මක තත්ත්වය පවා අනතුරට පත් වේ. ප්‍රතිපත්තිය මගින් මෙම පුද්ගලයන්, බරපතල බුද්ධිමය ආබාධ ඇති පුද්ගලයන් සමග එකට සලකා බලා, පුද්ගලයාගේ තත්ත්වය සහ පවුලේ තත්ත්වය දියුණු කර ගැනීම සඳහා, පවුලට ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කරනු ලබන ප්‍රජා මූලික උපාය මාර්ග යෝජනා කර ඇත.

8 සාරාංශය - ආබාධිතබව, දිළිඳුබව සහ සමාජයෙන් බැහැර කිරීම

ආබාධ සහිත පුද්ගලයෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහණයේ දුගීතම කොටසට අයත් වෙති. වැටුප් ලබන රැකියා හා ස්වයං රැකියා සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා නොමැතිවීම මගින් ආදායම් ඉපයීම සීමා සහිත වී ඇත. අනෙක් අතට, නිපුණතා සංවර්ධනය (වෘත්තිය පුහුණුව) සඳහා අඩු ප්‍රවේශ පහසුකම් නිසා රැකියා ඉඩප්‍රස්ථා සීමා වී ඇත. නිපුණතා අත්කර ගැනීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම නිසා බොහෝ දෙනෙකුට දෛනික අවශ්‍යතා සඳහා ජීවිකාවක් සොයා ගැනීමට සිදුවීම ස්ථිර දෙයක් බවට පත් ව ඇත. අනෙක් අයට ප්‍රවේශ නිර්ණායක සපුරාලීම සඳහා අවශ්‍ය අධ්‍යාපන සුදුසුකම් නොමැතිවීම නිපුණතා පුහුණුව සඳහා බාධකයක් වී ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් කණ්ඩායමක් වශයෙන් දුක්ඛිත දුගීභාවයට ඇද දැමීමට අදාල නිපුණතා නොමැතිවීම හේතු වේ.

ආබාධිතබව සහ දුගීභාවය එකිනෙකට කිට්ටුවෙන් සම්බන්ධවී ඇති ආකාරය මනාව ලේඛනගත වී ඇති අතර 1 වන වගුවෙන් ද ඒ බව සනාථ වී ඇත. මෙයින් බොහෝ ප්‍රතිඵල උද්ගත විය හැකිය. නිශේධාත්මක ආකල්ප, චලනය, ඉපයීමේ හැකියාව පිළිබඳ ගැටලු, ළමුන් බලා ගැනීමේ ප්‍රශ්න ආදිය ඇතුළු අභියෝගතා පරාසයක් හේතුකොටගෙන, ආබාධිතබව සමග පොර බදන පවුල් දුගී භාවයෙහි සිර වී සිටීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි වේ. ආබාධිතබව සමග පොර බදන ළමුන් හා පවුල් ප්‍රධාන ධාරාවෙන් ක්‍රමානුකූලව බැහැර කරනු ලබන අතර ඔවුන් වඩ වඩා දුප්පත් වීමත් සමග බැහැර කිරීමේ ඉඩකඩ ද වැඩි වේ. එහි ප්‍රතිවිරුද්ධ පැත්ත ද සත්‍ය වේ. මෙම තත්ත්වයන් හි දී ආබාධ සහිත දුගී ළමුන්ට ඉක්මන් මැදිහත්වීම්, උපකාර සහ අධ්‍යාපනය ලැබීමට ඇති ඉඩකඩ අඩු වන අතර කල්පවත්නා ප්‍රතිඵලවලින් පීඩා විඳීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි වේ.

ආබාධිතබව සහ දුගී භාවය සංයෝග වීමේ ප්‍රමාණය අනුව සමාජයෙන් බැහැර කිරීමේ ප්‍රමාණය වැඩි වේ. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් 83% කට ගුවන් විදුලිය සඳහා ද, 67% කට රූපවාහිනියට සඳහා ද ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇති නමුත් පුවත්පත් සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇත්තේ 32% කට පමණි. සංගීත සංදර්ශන, විවිධ ප්‍රසංග, චිත්‍රපටි සහ වෙනත් ආකාරයේ විනෝදවීම්වලින් ආශ්වාදයක් ලැබීම සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා ඇත්තේ 6% පමණ වූ ඉතා සුලු ප්‍රමාණයකට පමණි. 33% ක් පවුලේ අනෙක් අය සමග බැහැර නොයන අතර එම ප්‍රමාණයම විවාහ උත්සවයකට සහභාගිවී නොමැතිවාක් මෙන් ම ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් සහ උත්සවවලට සහභාගි වී හෝ නොමැත. ආගමික කටයුතුවල සහභාගි වන්නේ 21% ක් පමණි. කුමන හෝ වර්ගයක ක්‍රිඩාවල සහභාගි වී ඇත්තේ 14% ක් පමණක් වන අතර එම සහභාගිත්වය ද සිදු වී ඇත්තේ බොහෝ විට පාසලේ දී හෝ ගම් මට්ටමේ දී ය. ආබාධසහිත වීමේ සමාජ පිරිවැය මැනීම දුෂ්කර කාර්යයක් වන්නේය.

ඔවුන්ගේ දුගී චක්‍රය කඩා දැමීම සඳහා මෙම ගැටලුවේ හරය කෙරෙහි ප්‍රතිපත්තිය අවධානය යොමු කරයි. ආබාධිතබව වැළැක්වීම, ඒවා ඉක්මනින් අනාවරණය කර ගැනීම සහ ඒවාට ප්‍රතිකාරය සඳහා වූ සෞඛ්‍ය රැකවරණයෙන් ආරම්භ කරමින්, හැකි උපරිම සංවර්ධනය පහසු කරලීම පිණිස, මුල් ළමාවියේ රැකවරණය සහ සංවර්ධනයෙහි ඇතුළත් කිරීම කළ යුතු බව එය නිර්දේශ කරයි. දුගී භාවයේ චක්‍රයෙන් කැඩී යාම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රායෝගික නිපුණතා හා දැනුම සැපයීමට අධ්‍යාපනයට හැකිය. නිවාස හිමිකම සහිත ප්‍රමාණවත් වාසස්ථාන, සියලු ආර්ථික අංශවල සහ ක්‍රීඩා වැනි ක්‍රියාකාරකම්වල ඇතුළත් කිරීම ආදිය වෙන ම ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රවල සලකා බලා ඇති හෙයින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඒවාට නිසි අවධාරණය දැක්විය හැකිය.

III අන්තර්කරණයට බාධක[22]

1. පාරිසරික සහ ප්‍රවාහන ප්‍රවේශ පහසුකම්වලට බාධක

රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ට සහ චලන ආබාධ ඇති හා ගමන් කිරීමේ ආධාරක භාවිතා කරන අනෙක් පුද්ගලයන්ට, පොදු ගොඩනැගිලිවලින් බොහොමයකට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව නොමැත. නාගරික වැඩපලවල්, අධ්‍යාපනික හා වෘත්තීය පුහුණු ආයතන සහ පොදු ගොඩනැගිලි බොහොමයක ඇතුලුවන ස්ථානයේ පියගැට පේළි ඇති අතර තට්ටු රාශියකින් සමන්විත වන අතර සෝපාන නොමැත. රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ට පොදු ප්‍රවාහන සේවා භාවිත කළ නොහැකිය. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බොහෝ පාරවල් තාර දමා නොමැති අතර අසමමිතික මතුපිටකින් සමන්විත වේ. බස් සේවා දුර්වල වේ. බස් සේවාවන් තිබුන ද බස් රථවල උස, දොර ඉතා පටු වීම ආදිය නිසා බොහෝ දෙනෙකුට බස් සේවා භාවිතා කළ නොහැකි වේ. චලන ආබාධවලින් පෙළෙන පුද්ගලයන්ගෙන් බස් රථ භාවිත කරන්නේ 55% ක් පමණක් වන අතර දුම්රිය භාවිත කරන්නේ ඊටත් වඩා අඩු 36% ක ප්‍රමාණයකි. ආබාධ සහිත සියලු කණ්ඩායම් එකට සලකා බැලුව ද සංඛ්‍යා ලේඛන යහපත් නොවේ. 73% ක් පමණක් බස් රථවලින් ගමන් කරන අතර 45% ක් දුම්රිය භාවිත කරති. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් බොහොමයක් (83%) ගමන් කිරීම සඳහා අතිරේක වියදමක් දරමින් ත්‍රිරෝද රථ භාවිත කරති. ප්‍රවාහන සේවාවන්ට ප්‍රවේශවීමේ නොහැකියාව, මෙම පුද්ගල කණ්ඩායම්වල රැකියා සහ අධ්‍යාපනික ඉඩප්‍රස්ථා සීමා කිරීමට හේතු වෙයි.

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට භාවිත කිරීමට අවශ්‍ය, එහෙත් ප්‍රවේශ පහසුකම් නොමැති ස්ථානවලට බැංකු සහ ආගමික ස්ථාන ඇතුලත් වේ. පටු ඇතුලුවීමේ දොරටු සහ සවි කිරීම් ස්ථානගත කර ඇති ආකාරය නිසා පොදු ගොඩනැගිලිවල හෝටල්වල, සිනමා ශාලාවල, රැගුම් ශාලාවල, පාසල්වල වැසිකිළිවලට ප්‍රවේශ විය නොහැකිය.

2 සන්නිවේදන බාධක

සන්නිවේදනය සඳහා සංඥා භාෂාව භාවිත කරන්නන්ට ප්‍රධාන ධාරාවේ වෘත්තීය පුහුණුව සහ රැකියා ප්‍රතික්ෂේප වන්නේ, කාර්ය මණ්ඩලවලට මූලික සංඥා කිරීම් පිළිබඳව පවා අවබෝධයක් නොමැති වන හෙයිනි. පෙනීම නොමැති වීම නිසා අසරණ වන්නේය යන සිතිවිල්ලක් සේවා යෝජකයින් විසින් දැරීම නිසා දෘශ්‍ය ආබාධ ඇති අය බැහැර කෙරේ. වෘත්තීය පුහුණු ද්‍රව්‍ය සහ උපදෙස් බ්‍රේල් ක්‍රමයෙන් ලබා ගත නොහැකිය.

සම්පූර්ණයෙන් ශ්‍රවණ අහිමිවීමක් ඇති අයගේ භාෂාව සංඥා භාෂාව වන බවට ප්‍රමාණවත් පිළිගැනීමක් නොමැත. රට තුළ සංඥා භාෂාව ඉගැන්වීමේ හෝ පැහැදිලි කිරීමේ හැකියාවෙන් යුක්ත අය සිටිනුයේ ඉතා සුලු සංඛ්‍යාවකි. විශේෂ පාසල්වල ළමුන්ට සංඥා භාෂාව උගැන්වූව ද, පවුලේ සාමාජිකයන්ට හා අසල්වැසියන්ට ඒ පිළිබඳව දැනුමක් නොමැති වීම නිසා පුද්ගලයෝ තම පවුල සහ ප්‍රජාව තුළ හුදෙකලා වෙති.

---

22 P.Mendis: *ILO Study of Current Training and Employment Policies, Practices and Outcomes in Selected Countries in Asia and the Pacific Region,* ILO Regional Office Bangkok 2002.

සන්නිවේදන දුෂ්කරතා නිසා හුදෙකලා වීමේ ප්‍රමාණය VI වන වගුවෙන් පැහැදිලිව පෙනේ. 7% , 17% සහ 33% කට පිළිවෙළින් සිය පවුල, වෙනත් ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් සහ බාහිර පුද්ගලයන් සමග සන්නිවේදනය කර ගත නොහැකිය. සන්නිවේදනය සඳහා යෝග්‍ය සංඥා භාෂාවක් භාවිත කළ හැක්කේ 17% කට පමණි. වැඩි දෙනෙක් තමන් කියන දෙය පැහැදිලි කිරීම සඳහා තමන් නිර්මාණය කර ගත් සංඥා සහ ඉඟි භාවිත කරන අතර එය දැඩි වෙහෙසක් දරමින් කළ යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාවට තමන්ටම ආවේණික වූ සංඥා භාෂාවක් ඇති අතර අපි සියලු දෙනා එය භාවිත කළ යුතු වෙමු.

වගුව **VI:** කථන සහ ශ්‍රවණ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සන්නිවේදනය කරන ආකාරය
*(මූලාශ්‍රය: සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය සමාජ සමීක්ෂණ අධ්‍යයනය **2003** මාර්තු කෙටුම්පත*

සන්නිවේදනය කිරීමේ ක්‍රමය	ශ්‍රව්‍ය සහ කථන ආබාධ ඇති අයගෙන් ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්		
	පවුලේ අය සමග	ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් සමග	බාහිර පුද්ගලයන් සමග
කොහෙත්ම සන්නිවේදනය කළ නොහැක	7%	17%	33%
තමන් නිර්මාණය කළ සංඥා සහ ඉරියව් භාවිත කරමින්	47%	37%	18%
යෝග්‍ය සංඥා භාෂාවක් භාවිත කරමින්	17%	19%	17%
තොල් සෙලවෙන(කථන)ක්‍රමය භාවිත කරමින්	27%	22%	20%
ලිවීම හා කියවීම භාවිත කරමින්	11%	12%	12%
වෙනත්	14%	12%	9%

රූපවාහිනී වැඩසටහන්වල දී සංඥා භාෂාව භාවිත කිරීම ඉතාමත් අඩු වන හෙයින්, ශ්‍රවණ අහිමි වූ පුද්ගලයන්ට ප්‍රවෘත්ති සහ වෙනත් වැදගත් කරුණුවලට ප්‍රවේශය ලැබිය නොහැකිය. විනෝද සහ සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් ද තත්ත්වය එසේමය.

ශ්‍රවණ අහිමිවීම සහ තමන්ගේම සංඥා භාෂාවක් යොදා ගැනීම මගින් ශ්‍රවණය කළ නොහැකි අයට, තමන්ගේම "බිහිරි සංස්කෘතියක්" සහ හැසිරීම් රටාවක් තිබෙන බව පිළිගැනීමට පවුල් සහ ප්‍රජා සාමාජිකයෝ අසමත් වෙති. ශ්‍රවණය කළ නොහැකි පුද්ගලයන්ට සිය අනන්‍යතාව සහ සාධනීය ස්වයං ප්‍රතිරූපයක් ගොඩනගා ගැනීමට උපකාර කිරීම සඳහා "බිහිරි සංස්කෘතියක්" පිළිගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඔවුන්ගේ ස්වයං වර්ධනය සඳහා මෙන් ම මෙරට පුරවැසියන් මෙන් දායක වීමට ඔවුනට හැකියාව ලබා දීම සඳහා ද එය අත්‍යවශ්‍ය වේ.

දෘෂ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන් පාසලේ දී බ්‍රේල් ක්‍රමය ඉගෙන ගන්නා නමුදු ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙක් එය පසුව භාවිත කිරීමට අසමත් වෙති. ලිවීම සඳහා බ්‍රේල් උපකරණ නොමැතිවීම සහ බ්‍රේල් ක්‍රමයෙන් සකස් කළ කියවන ද්‍රව්‍ය නොමැති වීම හේතුකොටගෙන, බ්‍රේල් ක්‍රමය දැන සිටි පුද්ගලයන්ගෙන් එය භාවිත කිරීමට හැකියාව තිබුනේ 41% කට පමණි.

චලන ආබාධය නිසා එහා මෙහා යා නොහැකි පුද්ගලයන් සඳහා දුරකථනය විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවත් සන්නිවේදන උපකරණයක් වේ. දුරකථන සහ අන්තර්ජාල සේවාවන් භාවිත කිරීම වැළැක්වීමට ඉහළ පිරිවැය හේතු වී ඇත. දුරකථන සඳහා ප්‍රවේශය ඇත්තේ 6% කට පමණි.

මෙම තොරතුරු තාක්ෂණ යුගයේ දී පෞද්ගලික පරිගණක භාවිත කිරීම සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇත්තේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් 1% කට අඩු ප්‍රමාණයකට පමණි.

3 <u>සංස්කෘතික බාධක</u>

ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සහ සමහරවිට ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් පවා ගර්හාවට ලක් කරනු ලැබීමට බොහෝ අන්ධ විශ්වාස හේතු වී ඇත. නිදසුනක් වශයෙන් යමෙක් ගමනක් යාම ආරම්භ කරනු ලබන අවස්ථාවේ දී ආබාධ සහිත තැනැත්තෙක් දැකීම පවා අශුභ දෙයක් ලෙස බොහෝ දෙනෙක් සලකති. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අවාසනාව උදා කරන බවට වූ අන්ධ විශ්වාසය නිසා, ඔවුන් විවාහ මංගල්‍ය උත්සව සඳහා පිළිනොගැනෙති. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට විවාහවීමේ අවස්ථා ඉතා අඩු අතර ඔවුන් විසින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සිය සහකරුවන්/ සහකාරියන් වශයෙන් තෝරා ගත යුතු වේ. ආබාධිත බව අවාසනාවට සම්බන්ධකොට සැලකීම නිසා ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සහෝදර සහෝදරියන්ට, විශේෂයෙන් සහෝදරියන්ට විවාහ සහකරුවෙක් සොයා ගැනීමේ දුෂ්කරතා ඇත.

මේ රටේ අදහනු ලබන සත්‍ය ආගමික දර්ශනයන් සහ විශ්වාස අනුව, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සමාන මිනිසුන් වශයෙන් පිළිගනු ලබන අතර ඔවුන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීමට හෝ ගර්හාවට ලක් කරනු ලැබීමට ඉඩක් නොමැත්තේය. එසේ වුවද ක්‍රියාකාරිත්වයේ දී අප සමාජය විසින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ගර්හාවට ලක් කරනු ලැබේ. එසේම අතීතයේ දී පාප ක්‍රියා කළවුන් ලෙස සැලකෙන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට දන් දීමෙන් තමන්ට පින් රැස් කර ගත හැකි බවට විශ්වාසයක් ද පවතී. දන් දෙන්නා දන් ලබන්නාට වඩා වාසනාවන්ත වන බවට වූ විශ්වාසය අනුව, යහපත් ක්‍රියාවන් කිරීම ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පහත් මට්ටමක ලා සැලකීමේ ආකල්පය ශක්තිමත් කිරීමට සහ ඔවුන් සමාජයේ ප්‍රධාන ධාරාවෙන් බැහැර කිරීමට හේතු වේ. එය වූකලී පුද්ගලයන්ගේ ආත්ම ගෞරවය සහ අභිමානයට කරනු ලබන අවමානයකි. සමාන අයිතිවාසිකම් ඇති පුද්ගලයන් සමග බෙදා ගැනීමේ පදනම මත ත්‍යාගශීලීවීම දිරිමත් කළ යුතුය.

4 <u>ආධාරක උපකරණ</u>

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට වඩාත් ස්වාධීන වීමට සහ සමාජයේ ඔවුන් ඇතුළත් කර ගනු ලැබීමට හැකියාව ලබා දෙන විවිධ ආම්පන්න සහ උපකරණ, ආධාරක උපකරණවලට ඇතුළත් වේ. මෙම ආධාරක උපකරණ ලබාගත නොහැකි වීම අන්තර්කරණය සඳහා විශාල බාධාවක් වේ.

චලන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් විසින් වැඩි වශයෙන් භාවිත කරනු ලබන ආම්පන්න සහ උපකරණවලට ත්‍රිරෝද බයිසිකල්, රෝද පුටු, කෘත්‍රිම අත් පා සහ කිහිලිකරු හා වෙනත් ඇවිදීමේ ආධාරක ඇතුළත් වේ. ත්‍රිරෝද බයිසිකලයක් හෝ රෝද පුටුවක් තමනට ප්‍රයෝජනවත් වන්නේ යැයි සිතන පුද්ගලයන් අතුරෙන්, එවැනි උපකරණ තිබුනේ 35% කට පමණි. නිවසේ හුදෙකලා වී එයටම සීමා වී සිටීමෙන් ඉවත්ව, සමාජයේ පූර්ණ

සහභාගිත්වයක් ඇති තැනැත්තෙකු බවට පත් කරමින් පුද්ගලයෙකුගේ ජීවන රටාවේ පූර්ණ වෙනසක් ඇති කිරීමේ හැකියාව ත්‍රිරෝද බයිසිකල් සහ රෝද පුටුවලට ඇත. යුද්ධයට සහභාගි වූ පුද්ගලයන් අතර අත් පා අහිමිවූවන් සිටීම, අනාගතයේ දී බිම් බෝම්බවලින් හානියට පත් පුද්ගලයන් වැඩි වීමේ අවදානම සහ දැනටමත් වැඩි වෙමින් පවත්නා දියවැඩියාව වැනි දරුණු රෝග හේතුකොටගෙන අත් පා කපා දැමීමට ලක් වූවන් සිටීමේ හැකියාව නිසා කෘත්‍රිම අත් පා සඳහා ඉල්ලුම එලෙසම පවතී. තව ද අවයව කපා දැමීමට ලක් වූවන්ට ජීවිත කාලය පුරා කෘත්‍රිම අත් පා භාවිත කිරීම අවශ්‍ය වන අතර සාමාන්‍යයෙන් වසර තුනකට හෝ වරක් ඒවා අලුත් කර ගැනිමට සිදු වේ.

ශ්‍රවණ ආබාධ සහිත, එහෙත් යම් ප්‍රමාණයක ශ්‍රවණය කිරීමේ හැකියාවක් ඇති තැනැත්තෝ ශ්‍රවණාධාරවල උපකාරය පතති. තම ශ්‍රවණය කිරීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කර ගැනිම සඳහා ශ්‍රවණාධාර උපකාරී වනු ඇතැයි සිතූ පුද්ගලයන්ගෙන් ඒවා ලබා ගැනිමට සමත් වි ඇත්තේ 24% ක් පමණි. ශ්‍රවණ ආබාධ ඇති ළමුන්ට ශ්‍රවණාධාර විශේෂයෙන් ම වැදගත් වන්නේ ඔවුන්ට කථා කිරිමට හැකියාව ලැබිම හෝ නොලැබීම තීරණය කිරිමට එය සමත් වන හෙයිනි.

දෘශ්‍යාබාධ ඇති පුද්ගලයන්ට කණ්නාඩි සහ සුදු සැරයටි අවශ්‍ය විය හැකිය. කණ්නාඩිවලින් තමනට උපකාරයක් ලැබෙනු ඇතැයි සිතූ පුද්ගලයන්ගෙන් ඒවා ලැබී තිබුනේ 64% ට පමණක් වන අතර විශාල සංඛ්‍යාවකට සුදු සැරයටි අවශ්‍ය වී ඇත.

ආධාරක උපකරණ අවශ්‍ය තරමින් ලබා ගැනිමට නොහැකි විම නිසා, එම උපකරණ ලබා ගතහැකි වීම වැඩි කිරීමේ උපායමාර්ග වෙනම අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රයට ඇතුලත් කොට ඇත.

5 සමාජයේ සහ පවුල්වල අපේක්ෂා

ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අසරණ හෝ උපකාර ලැබිය යුතු පුද්ගලයන් ලෙස පවුල් හෝ සමාජය විසින් බොහෝ විට සලකනු ලැබේ. මෙම නිශේධාත්මක ආකෘතිගත කිරීම විවිධ සමාජ - ආර්ථික ප්‍රතිඵල ඇති කිරිමට හේතු වී ඇත. ලැබෙන ඉඩප්‍රස්ථාවලින් පවා ප්‍රයෝජන නොගෙන සිටිමට පුද්ගලයන් සහ පවුල් දක්වන හේතු සහ විශ්වාස ලෙස මෙය පිළිබිඹු වේ.

ආබාධ සහිත ළමුන් සහ වැඩිහිටියන් කෙරෙහි මෙම විශ්වාස හා ආකල්පවල බලපෑම නිසා, ඔවුන් තුළ අභිප්‍රේරණය නොමැති වී, සිය ස්වශක්තිය සහ හැකියාවන් දියුණු කර ගැනීමේ ඉඩප්‍රස්ථා සුළු ප්‍රමාණයක් ඇති කිරීමට හේතු වේ. වැඩිහිටියන්ව තිවසේ නඩත්තු කෙරේ. ආබාධ සහිත වැඩිහිටියන් වෙනත් වැඩිහිටියන් මෙන් වැඩ කිරිමට සහ පවුලේ ආදායමට දායක විමට කැමැත්තක් දක්වන බව හෝ විවාහ වී තමන්ගේම පවුලක් හදා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඔවුන් තුල ඇති බව අවබෝධ කර ගැනිම සිදු වන්නේ කලාතුරකිනි. තම ආබාධිත බව පිළිබඳව හෝ මෙරටේ පුරවැසියන් වශයෙන් තම අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් පිළිබඳව දැන ගැනීමට ඔවුනට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙනුයේ මඳ වශයෙනි. සිය ආබාධිතබ සහ තම අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව දැනිම වැඩි දියුණු කර ගැනීමට උපකාර විය හැකි පාඨමාලාවනට හෝ වැඩමුළුවලට සහභාගිවීමට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබී තිබුණේ, ආබාධ සහිත පිරිමින්ගෙන් සහ කාන්තාවන්ගෙන් 7% කට පමණි.

මෙම භෞතික සහ සන්නිවේදන බාධක, සංස්කෘතික බාධක සහ පවුල් හා සමාජ අපේක්ෂා නිර්මාණය කරනු ලැබ ඇත්තේ නිශේධාත්මක සමාජ හැසිරීම් මගිනි. යම් යම් මූල් බැස ගත් ආකල්ප බාහිරව ප්‍රකාශ වීමක් මෙම නිශේධාත්මක හැසිරීම් මගින් සිදු වේ. සමාජය විසින් සමස්තයක් වශයෙන් සහ පුද්ගලයන් වශයෙන් එම ආකල්ප අසාධරණ බව අවබෝධ කරගෙන හා පිළිගෙන, අවශ්‍ය වෙනස ඇති කිරීමේ වගකීම භාර ගත් විට, එකී ආකල්පය ධනාත්මක වෙනසක් ඇති කිරීම සඳහා බලපෑම් කරනු ඇත. මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දි සෘජු කොටස්කරුවන් වශයෙන් සියලු රාජ්‍ය අංශ සහ සමාජ කණ්ඩායම් සම්බන්ධ කර ගැනීමේ හේතුව පසුපස ඇති දර්ශනය වන්නේ මෙයයි.

IV ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ලබා ගත හැකි සම්පත්

මෙම ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේ දී අපේ රට මූල්‍ය සම්පත් හිග සංවර්ධනය වන්නා වූ රටක් ය යන කරුණ කෙරෙහි නිසි සැලකිල්ල දක්වන ලදී. ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහිලා සහභාගි වන ලෙස ඉල්ලා සිටිනු ලබන කිසියම් අංශයක, ආයතනයක හෝ සංවිධානයක තිබෙන මට්ටමේ ප්‍රාග්ධන හෝ පුනරාවර්තන වියදම්වලට දරා ගත නොහැකි වන්නා වූ පිරිවැය අයත් වන ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කර නොමැත. සංවර්ධන සහයෝගිතාව මගින් ලබා ගත හැකි අතිරේක අරමුදල් කිසිවක් වේ නම්, එවැන්නක් අනිවාර්යයෙන් ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වේගය වැඩි කරනු ඇත.

යටිතල ව්‍යුහය සහ මානව සම්පත් සමගින් විමධ්‍යගත පරිපාලනයක් තිබීම අතින් අප සතුව වෙනත් සම්පත් රාශියක් තිබීම කෙරෙහි ද සැලකිල්ල යොමු වී ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සාධාරණත්වය සැලසීම සඳහා සහ ප්‍රධාන ධාරාවේ ඔවුන් ඇතුළත් කිරීම සඳහා අප සතුව පවත්නා මෙම සම්පත් උපරිම ආකාරයෙන් භාවිත කිරීම පිණිස ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග සකස්කොට ඇත. මේ අතින් ප්‍රතිපත්තිය අවශ්‍යයෙන් ම අයිතිවාසිකම් මත පදනම් වූ සහ සම්පත් මත පදනම් වූ එකක් වේ.

ලබා ගත හැකි සම්පත් මෙම ලේඛනයේ දෙවන කොටසේ “ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහකරුවන්” යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත. කෙටියෙන් ඒවා වන්නේ,

- රාජ්‍ය අංශයේ යටිතල ව්‍යුහය සහ මානව සම්පත් සමග පවරන ලද ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- මූලික කොටස්කරුවන් ලෙස ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සහ ඔවුන්ගේ සංවිධාන හා දෙමාපිය කණ්ඩායම්
- සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය යටතේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා වූ ජාතික සභාව සහ ජාතික මහලේකම් කාර්යාලය
- සංවර්ධනය එල්ලය කර ගත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල පුළුල් ජාලය
- සමාජ වගකීම් පිළිබඳ ව වැඩි වැඩියෙන් සවිඥානකතාවක් ඇති පෞද්ගලික අංශයක්
- සමාජ වගකීම පිළිබඳ හැකියාවක් ඇති සිවිල් සමාජය
- සමාජ සංවිධානය කිරීමේ හැකියාවක් ඇති ජනමාධ්‍ය

සාරාංශය: ජනතා සහභාගිත්වය නොමැති සංවර්ධනයක් තිබිය නොහැකි බව ශ්‍රී ලංකාව හොඳින් දනී. ජනතාව තමන්ගේ ම සංවර්ධනයට සහභාගි වන්නා වූ සහ සිය සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය නගා සිටවීමට ප්‍රයත්න දරන්නා වූ විශාල දැනුම් සම්භාරයක් අප ප්‍රජාව සතුව දැනටමත් ඇත. ආබාධිතබව පිළිබඳ මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි දක්වා ඇති බොහෝ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මාර්ගයක් වශයෙන්, ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය වර්ධනය කිරීම සඳහා බොහෝ ක්ෂේත්‍රවල බොහෝ ප්‍රජාවන් තමන්ගේ ම සම්පත් යොදා ගනිමින් සිටිති. තමන්ට දැනටමත් තිබෙන්නා වූ සම්පත් මොනවාදැයි සහ ඒවා යොදා ගන්නා ආකාරය ප්‍රජාව දනිති. තම දෛනික ජීවිකාව උපයා ගැනීම සඳහා භාවිත කරන දැනුම සහ නිපුණතා, ප්‍රජා ජීව ගුණය, සහ සිය ජීවිත වැඩි දියුණු කර ගැනීම සඳහා එක්ව වැඩ කිරීමේ අත්දැකීම එවැනි සම්පත්වලට ඇතුළත් වේ. මීතුරන්, අසල්වැසියන් සහ ප්‍රජා සාමාජිකයන් වශයෙන් එකිනෙකා කෙරෙහි පවත්නා වගකීම් පිළිබඳව ඔවිහු දැන සිටිති. සමහර ප්‍රජාවන් කොටස්වලට කැඩිගොස් සබඳතාවන් බිඳිගොස් තිබිය හැකි වුව ද, ආබාධිතබව වූකලී පොදු ප්‍රශ්නයක් වන අතර විවිධ කොටස් ඒකරාශි කිරීමට නිතරම උපකාරී වන එකක් වේ.

දෙවන කොටස

මූලධර්ම, ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග

V. ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම

❖ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් වශයෙන් සාධාරණත්වය

"නීතිය පසිඳලීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ද නීතියේ රැකවරණය ද සර්ව සාධාරණ විය යුත්තේය"

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව.

❖ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතියක් වශයෙන් අන්තර්කරණය.

"එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනතාව වන අපි, මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි මිනිසාගේ අභිමානයේ සහ වටිනාකම් කෙරෙහි සහ පිරිමින්ගේ සහ කාන්තාවන්ගේ සමාන අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි විශ්වාසය යළි තහවුරු කරන්නෙමු"

එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය, 1945 ජූනි මස 26 වන දින

❖ රජයේ වගකීම

"තම රටේ පොදු සේවාවන්වලට ප්‍රවේශය ලැබීම සඳහා සෑම පුද්ගලයෙකුටම අයිතිය ඇත්තේය"

මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය, 1948 දෙසැම්බර් මස 10

❖ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ සංවිධාන සහ දෙමාපිය සංවිධාන බලගැන්වීම.

"සිය සිවිල් දේශපාලනික ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි බලපාන්නා වූ සියලු ක්‍රියාමාර්ගයන් සැලසුම් කිරීමේ දී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සහ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන්, රැකවල්කරුවන්, බලපෑම් කරන්නන් සහ සංවිධාන රාජ්‍යයන් සමග ක්‍රියාකාරී හවුල්කරුවන් විය යුතු බව යළි තහවුරු කරමින්"

ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා සමාන කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මත රීති 1993 දෙසැම්බර් මස 20 දින

❖ සිවිල් සමාජයෙහි සහභාගි වීම.

"සියලු මිනිසුන නිදහස්ව උපත ලබන අතර, අභිමානය හා අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් සමාන වෙති. ඔව්හු තර්කය හා හෘදය සාක්ෂිය උරුමව සිටින අතර සහෝදරත්ව ජීවගුණයෙන් යුතුව අන්‍යෝන්‍යයා කෙරෙහි පැවතිය යුතුය"

මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය 1948 දෙසැම්බර් මස 10 දින

VI. අන්තර්කරණය සඳහා අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග

1 රැකියා

කාන්තාවන් හා පිරිමින් ද අයත් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සිය වැඩ කිරීමේ අයිතිය ලැබෙනු ඇත.

(1) ඔවුනට රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා නිදහස් ව තෝරා ගත හැකි වනු ඇත.

මේ සඳහා,

- රැකියාවේ දී සහ රැකියා උපකාර සේවාවන්හි දි, ඔවුන් වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය නොවිය යුතුය. විධිමත් සහ අවිධිමත් අංශයන්හි වැටුප් ලබන රැකියා හෝ ස්වයං රැකියා සඳහා දත්ත බැංකු ඇතුලු රැකියා ස්ථාපන සේවාවන්හි දී සමාන ඉඩප්‍රස්ථා ඔවුනට තිබිය යුතුය.

- දිරිගැන්වීම් සැපයීම මගින් සිය ශ්‍රම බලකාය තුළ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පිළිගැනීම සඳහා සේවා යෝජකයන්ට හැකියාව ලබාදෙන පරිසරයක් ඇති කරනු ලැබේ. එවැනි දිරිගැන්වීම්, බදු සහන හෝ වෙනත් රටවල සාර්ථක ලෙස භාවිතකොට ඇති වෙනත් ක්‍රමවල ස්වරූපය ගනු ඇත.

- සේවා යෝජකයින් විසින් සේවා ස්ථානය තුළ ආබාධිතබව පිළිබඳ ගැටලු කළමණාකරණය කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගයක්, තමන්ගේ සමස්ත සංවිධාන ප්‍රතිපත්තියෙහි අනුබද්ධිත කොටසක් වශයෙන් සහ ව්‍යාපාරික සාර්ථකභාවයට දායක වන්නක් වශයෙන් යොදා ගනු ඇත. සේවක උපකාර වැඩසටහන් පවතින්නේ නම්, ඒවාට උපාය මාර්ගය සම්බන්ධ කරනු ඇත.

- සේවා කොන්දේසි, පාරිශ්‍රමික, අඛණ්ඩ පුහුණුව සහ දිවි පුරා ඉගෙනුම සහ ප්‍රවාහනය හා නිවාස වැනි වෙනත් ද්‍රව්‍යමය ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධයෙන්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ආබාධ රහිත සේවකයන් සමග එක සමාන ලෙස සැලකීම සේවා යෝජක උපාය මාර්ග මගින් සහතික කරනු ලැබේ.

- රැකියා සඳහා සමහර අයදුම්කරුවන් සලකා බැලීමේ දී, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සිය හැකියාව යොදා ගනිමින් රැකියාවේ කටයුතු කිරීමට හැකියාව ලබා දීම පිණිස සේවා යෝජකයන් විසින්, වැඩපළෙහි සරල සහ අවශ්‍ය ගැලපීම් සහ වෙනස් කිරීම් කිරීම සහ සේවා ස්ථානය හා වැඩ ක්ෂේත්‍රය තුළ සන්නිවේදනය සහ ප්‍රවේශ පහසුකම් වැඩි කිරීම කරනු ඇත.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තකු වහාම සේවයේ යොදවා ගැනීමට සේවා යෝජකයන්ට නොහැකි වන අවස්ථාවල දී, රැකියා සොයන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට වැඩ පදනම් වූ අත්දැකීම් සැපයීම පිළිබඳව සලකා බැලීමට සේවා යෝජකයන්ට හැකිය. මෙය සේවා ස්ථානයෙහි සුවිශේෂී රැකියාවක් සඳහා අවශ්‍ය වන්නා වූ නිපුණතා, දැනුම සහ වැඩ ආකල්ප අත්කර ගැනීමට රැකියා සොයන්නාට හැකියාව ලබා දෙනු ඇත. රැකියාව ලැබෙන අවස්ථාව වන විට සේවා යෝජකයාගේ අවශ්‍යතාවලට අදාල වන නිපුණතා අත් කර ගැනීමට එවැනි සේවා ස්ථාන අත්දැකීම්, රැකියා සොයන්නාට උපකාර වනු ඇත.

- වෙනත් තත්ත්වයන් හි දී ආබාධ සහිත සේවකයන්ට තම නිවසින් පිටත් වී සේවා ස්ථානයට පැමිණිය නොහැකි විය හැකිය. සේවකයාට මෙන් ම සේවා යෝජකයාට ද ප්‍රයෝජනවත් වන්නා වූ කාර්යයන් තොරා ගනිමින්, සුදුසු වැඩ සඳහා කොන්ත්‍රාත් දීමේ හැකියාව සේවා යෝජකයා විසින් සලකා බලනු ඇත.

- ආබාධ සහිත රැකියා සොයන්නන්ගේ හැකියාවට, වැඩ කිරීමේ හැකියාවට සහ උනන්දුවට ගැලපෙන රැකියා සඳහා ඔවුන් සලකා බැලීමේ දී, ලබාගත හැකි උපදේශන සහ මාර්ගෝපදේශ සේවාවන් සමග සේවා යෝජකයින් සහයෝගයෙන් කටයුතු කරනු ඇත.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සේවයේ යෙදවීමේ හැකියාව, නිදසුනක් වශයෙන් කළමණාකරණ සහ තාක්ෂණික තනතුරුවලට නිපුණතා අභියෝග්‍යතා සහ සුදුසුකම් ඇති ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පත් කිරීමේ හැකියාව පිළිගැනීම ප්‍රවර්ධනය කරනු ඇත.

- සේවා යෝජකයන් සහ සේවකයන් අතර නිශේධාත්මක ප්‍රතිරූප හා ආකල්ප දුරලීම මගින්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට රැකියා ඉඩප්‍රස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සහ රැකියාවෙහි නිරතව සිටිය දී ආබාධිත බව ඇතිවන අය සඳහා රැකියා අත්නැර තබා ගැනීම සඳහා බලපෑම් කරන්නන් වශයෙන් සිය සාමාජිකයන් අතර කටයුතු කිරීමට සේවා යෝජක සංවිධාන සහ වෘත්තීය සමිති ක්‍රියා කරනු ඇත.

- ආබාධිත බව සේවක අධ්‍යාපනයෙහි මොඩියුලයක් වශයෙන් ඇතුලත් කරනු ලබන අතර, එමගින් ආබාධ සහිත සිය සහෝදර සේවකයන් පිළිගැනීම වැඩි වනු ඇත.

- උපදේශන සහ මාර්ගෝපදේශ වැනි රැකියා ස්ථාපන සහ උපකාර සේවාවන්හි නිරත වන්නන් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා සූදානම් කරනු ලැබේ.

- බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලි මගින්, සුදුසුකම් ඇති ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් අයදුම්පත් හැකි තරම් බොහෝ ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීම දිරිමත් කරනු ඇත.

(2) ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ වැඩ ඉඩප්‍රස්ථා ඇති කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන්, මෙම ලේඛනයෙහි දක්වා ඇති ප්‍රතිපත්තිය සහ උපාය මාර්ග ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස, ලංකා හාම්පුතුන්ගේ සම්මේලනය විසින් පොදු වේදිකාවක් ස්ථාපනයකොට පවත්වාගෙන යනු ඇත. ඔවුන්ගේම සාමාජිකත්වය හා කළමණාකරණය මෙන් ම ආබාධිතබව පිළිබඳ සංවිධාන හා වෘත්තීය සමිති හා අදාළ රාජ්‍ය අංශ ද මෙම පොදු වේදිකාවෙහි නියෝජනය වනු ඇත

(3) ව්‍යවසායකත්ව පුහුණුව, සුළු පරිමාණ ණය හා ව්‍යාප්ති සහ අලෙවි වැඩසටහන් ඇතුලු ස්වයං රැකියාවලට පහසුකම් සැපයීමේ හා ආධාර කිරීමේ වැඩසටහන්වලට සහ ව්‍යාපෘතිවලට, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සාධාරණ අනුපාතයක් ද ඇතුලත් වනු ඇත.

2 වෘත්තීය පුහුණුව සහ නිපුණතා සංවර්ධනය

විධිමත් සහ අවිධිමත් අංශයේ වේතන උපයන රැකියාවෙහි හෝ ස්වයං රැකියාවෙහි ප්‍රමාණවත් ආදායමක් ඉපයීම සඳහා පුද්ගලයකු සතු හැකියාව සැහෙන ප්‍රමාණයකින් වැඩි කිරීමට වෘත්තීය නිපුණතා සතුව සිටීම හේතු වේ.

(1) පිරිමින් හා කාන්තාවන් යන දෙකොටසම ඇතුළත් ආබාධ සහිත තරුණ පුද්ගලයන් සහ වැඩිහිටියන්, ප්‍රධාන ධාරාවේ වෘත්තීය පුහුණුවීම්වල දී සහ නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන්වල දී, වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය නොකළ යුතුය.

ප්‍රධාන ධාරාවේ වෘත්තිය පුහුණුවීම්වල දී සහ නිපුණතා සංවර්ධයේ දී, සමාන ඉඩප්‍රස්ථා සලසන බවට පහත සඳහන් උපාය මාර්ග සහතික කරනු ඇත.

- අයදුම්කරුවන් සහ පුහුණුවන්නන් විසින් අවශ්‍ය ප්‍රවේශ නිර්ණායක සහ කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නම්, වෘත්තීය පුහුණුවීම් සහ නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා ආබාධිතබව බාධකයක් නොවනු ඇත

- වෘත්තීය පුහුණුව සහ නිපුණතා සංවර්ධනය පිළිබඳ සිය තේරීමේ යෝග්‍යතාව පිළිබඳව සහ අනාගත ජීවිකා උපයීමේ ක්‍රමය පිළිබඳව, ආබාධ සහිත අයදුම්කරුවන්ට ඔවුන් කැමති වන්නේ නම්, ලබාගත හැකි වෘත්තීය උපදේශන සහ මාර්ගෝපදේශ මගින් උපදෙස් දෙනු ඇත.

- වෘත්තීය පුහුණුව සහ නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා අයදුම්කරුවන් තෝරා ගැනීමේ දී, අයදුම්කරුගේ/අයදුම්කාරියගේ ආබාධිතබවට වඩා, අයදුම්කරු/ අයදුම්කාරිය කැමති විශේෂිත නිපුණතාවට අදාළ පුහුණුව ලබා ගැනීමට ඔහුට ඇයට ඇති හැකියාව කෙරෙහි සැලකිල්ල දක්වනු ලැබේ.

- ව්‍යවසායකත්ව පුහුණුව ඇතුලු වැටුප් ලබන රැකියා සහ ස්වයං රැකියා සඳහා ලබාගත හැකි ස්ථාපන සහ රැකියා උපකාර සේවාවන් සඳහා ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් ලැබෙනු ඇත.

- වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල සහ නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන්වල කාර්ය මණ්ඩල ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා සූදානම් කරනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී, පුහුණු අවස්ථාවන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් යෝග්‍ය ලෙස සකස් කිරීම සහ සන්නිවේදන සඳහා පහසුකම් සැලසීම් සිදු කරනු ලැබේ.

- නිදසුනක් වශයෙන් යෝග්‍ය නිපුණතා, අභියෝග්‍යතා සහ සුදුසුකම් ඇති ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පුහුණු උපදේශකවරුන් සහ වෙනත් කාර්ය මණ්ඩලවල සේවයේ යෙදවීම මගින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සේවයෙහි යෙදවීමේ හැකියාව පිළිගැනීම ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ.

(2) ඉතා බරපතල ආබාධ හේතුකොටගෙන ඉතා විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති සහ ප්‍රධාන ධාරාවේ ආයතනවලට ඇතුලත් කළ නොහැකි පුද්ගලයන් ඇතුලත් කර ගැනීම සඳහා, දැනට ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට පමණක් පුහුණුව සලසන වෘත්තීය පුහුණු කිරීමේ ආයතන යෝග්‍ය ලෙස අනුවර්තනයකොට වර්ධනය කරනු ලැබේ.

3 දිළිඳුබව දුරලීම

ආදායම් වැඩිකිරීමේ සහ ස්ථාවර කිරීමේ එකම මග දිළිඳුබව තුරන් කරලීම නොවේ. විධිමත් හෝ අවධිමත් අංශයේ රැකියා තිබීම ආර්ථික හේතු මත අත්‍යවශ්‍ය වන්නාක් මෙන් ම, එය පුද්ගලයන්ගේ ගරුත්වය සහ ආත්ම අභිමානය සුරැකීම සහ ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන ආර්ථික අයිතිවාසිකමක් ද වේ. දිළිඳුබව තුරන් කරලීම සඳහා පුද්ගලයකුගේ සහ ඔහුගේ/ඇයගේ පවුලේ දෛනික අවශ්‍යතා සපුරාලීම පිණිස ප්‍රමාණවත් ආදායමක් සමග අත්‍යවශ්‍ය වන අනෙකුත් සාධක අතර, අධ්‍යාපනය, ප්‍රමාණවත් සෞඛ්‍ය පහසුකම්, පෝෂණය සහ නිවාස පවතී. මෙම සේවාවන් සහ වැඩසටහන් සඳහා පුද්ගලයන්ට ඇති අයිතිවාසිකම් මෙම ප්‍රතිපත්තියේ වෙනත් තැනක ඇතුලත් කරනු ලැබ ඇත.

අන් තැනක ඇතුලත් කර ඇති පුද්ගලයන් හැර, ආබාධ සහිත සහ පිළිගත් දුගී රේඛාවට පහළින් සිටින්නා වූ පුද්ගලයන් පහත සඳහන් වැඩසටහන්වලට ඇතුලත් කරනු ලැබේ.

- දිළිඳු පුද්ගලයන් ආර්ථික, සමාජ සහ දේශපාලන වශයෙන් බලගැන්වීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලු දිළිඳුබව තුරන් කරලීමේ වැඩසටහන්.

- ආදායමක් නොමැති හෝ අඩු ආදායම් ලබන පුද්ගලයන් සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ඉතිරි කිරීම්, නිපුණතා පුහුණුව, ව්‍යවසායකත්ව පුහුණුව, සුළු පරිමාණ ණය සහ ව්‍යාප්ති හා අලෙවි වැඩසටහන් ඇතුලු ආදායම් ඉපයීමේ වැඩසටහන්.

- සමාජ සුරක්ෂිතතා ජාලය සහ සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන්

4 පාසල් අධ්‍යාපනය

ශ්‍රී ලංකාවේ අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ආඥාපණත යටතේ, ආබාධ සහිත ළමුන්ට වෙනත් සියලු ළමුන්ට මෙන් අධ්‍යාපනය සඳහා සමාන අයිතිවාසිකම් ඇත

ළමයාගේ අධ්‍යාපනය, ඔහුගේ ඇයගේ පෞද්ගලිකත්වය, දක්ෂතා සහ මානසික හා ශාරීරික ශක්තුතා, ඒවා යොදා ගත හැකි ප්‍රශස්ත මට්ටමින් වර්ධනය කිරීම අරමුණු කර ගත යුතු බව (ශ්‍රී ලංකාව පාර්ශවකරුවකු වන) එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ 29 වන ව්‍යවස්ථාව සඳහන් කරයි. අධ්‍යාපනය මගින් සිය සමාජයේ වගකීම් සහිත ජීවිතයක් සඳහා ළමයා සුදානම් කළ යුතු බව සහ අන්‍ය සියලු පුද්ගලයන් සඳහා සහ ස්වාභාවික පරිසරය සඳහා ගෞරව කිරීමේ සාරධර්ම අත්කර ගැනීම සඳහා ඔවුනට හැකියාව ලබා දිය යුතු බව ද එය වැඩිදුරටත් සඳහන් කරයි.

මෙම සන්දර්භය තුළ, ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා අයිතිවාසිකම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම පිණිස පහත සඳහන් උපාය මාර්ග භාවිත කරනු ලැබේ.

අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ආයතනගත කිරීම

- "විශේෂ අධ්‍යාපනය" යන වදන් භාවිත කිරීම ආබාධ සහිත ළමුන් තවදුරටත් කොන් කිරීමට සහ ඔවුන් වෙන් කිරීමට සහ වෙන්කර තැබීමට උපකාරි වෙයි. "සියලු දෙනා සඳහා එක් පාසල් ක්‍රමයක්" යන දර්ශනයට අනුව කටයුතු කරමින් අන්තර්කරණය සහ සාධාරණත්වය පිළිබඳ සංකල්ප ගෙන එන "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය" ලෙස 'විශේෂ අධ්‍යාපනය' යන වදන් වෙනස් කරනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ සියලු කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සතු හැකියාව, ප්‍රමාණවත් සේවක සංඛ්‍යාවක් සහිත විශේෂ ඒකකයක් තුළ සහතික කළ යුතු වේ. විධිමත් පාසල් ක්‍රමය තුළ වූ අමාත්‍යංශයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් තුළ මෙම "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන ඒකකය" තිබිය යුතු අතර, පාසල් අධ්‍යාපනයේ සියලු මට්ටම්වල ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය අධීක්ෂණය කිරීම එයට කළ හැකිය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සම්පාදනය, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විස්තර, ආබාධ සහිත ළමුන්ට සපයනු ලබන අධ්‍යාපනයේ ගුණය සහ කාර්යක්ෂමතාව නියාමනය කිරීම සම්බන්ධ කාර්යයන් මෙම "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන ඒකකය" විසින් ඉටු කරනු ලැබේ.

ආබාධිතබව තක්සේරු කිරීම, වාර්තා කිරීම සහ සොයා ගැනීම

- 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවලට අනුව, ප්‍රාථමික පාසලට ඇතුල් වන සෑම ළමයෙක් ම දෙමාපියන්ගේ සහභාගිත්වය ඇතිව, වෛද්‍ය නිලධාරියකු සහ පන්ති භාර ගුරුවරයා විසින් තක්සේරු කිරීම සහ ළමයා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය නිම කරන තෙක් එක් එක් ළමයාගේ අඛණ්ඩ සහ සමුච්චිත වාර්තා ලෙස මෙම තක්සේකරු කිරීම් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ. මෙම සම්මත තක්සේරු සහ වාර්තා ආකෘති පත්‍රය මගින්, ආබාධ සහිත ළමුන් පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම සඳහා ඉඩකඩ සපයයි. මෙය ආබාධ සහිත එක් එක් ළමයාට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන්නා වූ ළමා කේන්ද්‍රිය උගැන්වීම් ක්‍රම භාවිත කිරීමට ගුරුවරයාට හැකියාව ලබා දෙයි. මේ සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය වන්නා වූ දැනුම, නිපුණතා සහ ආකල්ප ගුරුවරයාට ලබා දී, ආබාධ සහිත ළමයාගේ ඉගෙනීමේ හැකියාව පන්ති කාමරයේ දී උපරිම කරගන්නා බවට සහතික කරලීම අවශ්‍ය වේ.

- ආබාධ සහිත ළමුන් හෝ ආබාධ සහිත වීමේ අවදානමට මුහුණ දී ඇති ළමුන්, දෙමාපිය සහභාගිත්වය ඇතිව කලින් හඳුනා ගැනීමට හා වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සඳහා සෞඛ්‍ය ක්‍රමය වෙත යොමු කිරීමට පාසල් ගුරුවරුන්ට සහ පාසල් වෛද්‍ය සේවාවට හැකියාව තිබෙන බව සහතික කළ යුතු වේ.

ගුරු පුහුණුව

- ආබාධ සහිත ළමුන්ට අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම සඳහා ප්‍රාථමික පාසල් ගුරුවරුන් සූදානම් කිරීම පිණිස, සියලුම ජාතික අධ්‍යාපන පීඨවල එම ගුරුවරුන්ගේ පූර්ව සේවා පුහුණුවට ආබාධ සහිත ළමුන් සඳහා අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ මොඩියුලයක් ඇතුළත් කළ යුතුය.

- මෙය ඒ සමගම ද්විතියික අධ්‍යාපන මට්ටමට ද ව්‍යාප්ත කළ යුත්තේ, එම මට්ටම්වල දී පාසලින් ගිලිහී යාම අඩු කිරීම සඳහා වැදගත් පියවරක් එමගින් ගත හැකි වන හෙයිනි.

- “ආබාධ සහිත ළමුන් සඳහා අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය” පිළිබඳ පූර්ව සේවා පුහුණු පාඨමාලාවක් මිරිගම පිහිටි හාපිටිගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨයේ ආරම්භ කර ඇත. සමස්ත දිවයින ආවරණය වන පරිදි මෙම ප්‍රවීණතාව සහිත ගුරුවරුන් අවශ්‍ය සංඛ්‍යාව තක්සේරු කළ යුතුය. මෙම පාඨමාලාව ඉන්පසු ප්‍රාදේශීය පදනමක් මත තෝරා ගනු ලැබූ වෙනත් අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨවලට ද ව්‍යාප්ත කළ යුතු අතර, එමගින් අනාගතයේ දී අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ සම්පත් ගුරුවරුන් දිවයින පුරා සිටිය හැකිය.

- ගුරු මධ්‍යස්ථානවල සියලු කාර්ය මණ්ඩලවලට අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දැනුමක් තිබිය යුතු අතර, අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ගුරුවරුන් විසින් කරනු ලබන අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමේ කාර්යාවලි තුළ ආබාධ සහිත ළමුන් පිළිබඳ ප්‍රශ්න ඇතුළත් විය යුතුය. සියලු ගුරුවරුන් විසින් හදාරනු ලබන අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනයේ මොඩියුලයක් වශයෙන් “ආබාධ සහිත ළමුන් සඳහා අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය” සහ එහි ක්‍රමවත් යාවත්කාල කිරීම් ඇතුළත් කරනු ලබන බවට රට පුරා පිහිටුවා ඇති සියලු ගුරු මධ්‍යස්ථාන විසින් සහතික කළ යුතු වේ.

- අධ්‍යාපන පරිපාලකයන්ට සහ පාසල් විදුහල්පතිවරුන්ට ලබා දෙන පුහුණුවට “අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය” පිළිබඳ යෝග්‍ය මොඩියුල ඇතුළත් කළ යුතුය.

ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

- ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීම සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විශාල දායකත්වයක් සපයා ඇත. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන අංශය තුළ මෙම කාර්යය ඉටු කරනු ලබන කාර්ය මණ්ඩල දැනට හඳුන්වනු ලබන්නේ “විශේෂ අධ්‍යාපනය” තුළ සිටින්නන් වශයෙනි. මෙම නාමය “අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය” ලෙස වෙනස් කිරීමෙන් ඔවුන්ගේ සමෝධානය සහ පාසල් ගුරු පුහුණු ක්‍රමය තුළ ඔවනුගේ වැඩ පහසු කරනු ඇත.

- මේ දක්වා මෙම අධ්‍යාපන අංශය විසින් කරගෙන යනු ලැබූ කාර්යයන් ඉදිරියට කරගෙන යාම සඳහා නොකඩවා ඉදිරිපත් වන විශාල ඉල්ලුම සපුරාලීම පිණිස, අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන කාර්ය මණ්ඩලයේ සේවක සංඛාව ප්‍රමාණවත් මට්ටමකින් පවත්වාගෙන යනු ඇත.

මේවාට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වේ

- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ “අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය” පිළිබඳ සේවාස්ථ උපදේශකයින්ට “පුහුණු කරන්නන් පුහුණු කරන්නන්” වශයෙන් මූලික හා අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම.

- “අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන” කලාප නිලධාරින්ට පරිපාලනය සහ පසු විපරම් සහය සහ නියාමනය සැපයීම පිළිබඳ පුහුණුවක් ලබා දීම.
- මෙම සේවක මණ්ඩල මෙන් ම ගුරුවරුන් සහ මෙම පුහුණුකරුවන් විසින් පුහුණු කරනු ලබන වෙනත් සේවක මණ්ඩල පුහුණු කිරීම සඳහා විෂය මාලා සකස් කිරීම.

- ජාතික අධ්‍යාපන පීඨවල "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය" පිළිබඳ විශේෂඥයින් හෝ සම්පත් ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම සඳහා විෂයමාලා සකස් කිරීම.

- මෙම සියලු කණ්ඩායම් සඳහා උගැන්වීමේ, ඉගෙන ගැනීමේ ද්‍රව්‍ය සකස් කිරීම.

- 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවලට සහ අනාගත ප්‍රතිසංස්කරණවලට සහ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව, උගැන්වීම් - ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය සියලු ළමුන් විසින් භාවිත කරනු ලබන බව සිත්හි තබා ගනිමින්, ආබාධ සහිත පාසල් ළමුන්ගේ විශේෂ ගැටලු නිරාකරණය කිරීම පිණිස උගැන්වීම් ඉගෙනුම් ද්‍රව්‍ය සකස් කිරීම.

අදාළ වන අවස්ථාවන් හි දී ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින්, කිසියම් විශේෂිත පාඨමාලා ද්‍රව්‍යයක් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ආබාධිත බව පිළිබඳ සංවිධානවලින් සහයෝගය අපේක්ෂා කරනු ඇත.

තව ද ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම, පාසල් ක්‍රමය තුළ වෙනස්කම් සහ ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ වෙනස් වන ගැටලු පිළිබිඹු කරමින්, කෙරිගෙන යන ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන් එම සියලු ද්‍රව්‍ය සහ සියලු පුහුණු කිරීමේ පරිපාටි ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණවලට ලක් කොට සංශෝධනය කෙරෙනු ඇත.

- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීමට දායක වී ඇති ක්‍රියාවන් මුල් කර ගත් පර්යේෂණ කරගෙන යයි. මෑතකදී සිදුකල පාසල් සමීක්ෂණ විග්‍රහවලින් ඉදිරිපත් කරන ලද දීර්ඝ කාලීන පර්යේෂණ සහ නිර්දේශ සඳහා විශේෂිත ක්ෂේත්‍ර දෙකක් වන්නේ, පාසල් අධ්‍යාපනයේ සියලු මට්ටම්වල දී ගිලිහී යාමේ අනුපාත සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව විෂමතාවන් වේ

දෙමාපියන්ගේ හා ප්‍රජාවගේ කාර්ය භාරය

- 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවලට අනුකූලව, පාසල සහ එමගින් සපයනු ලබන අධ්‍යාපනය දියුණු කර ගැනීම සඳහා සම්පත් වශයෙන් දෙමාපියන් හා ප්‍රජාව තවදුරටත් තෝරා ගනු ලැබ ඇත. ඔවුහු සංස්කෘතික සන්දර්භයක් තුළ සමාජ සේවය සැලසීමේ සම්ප්‍රදායික කාර්ය භාරය ද ඉටු කරති. ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ දෙමාපියන්ට ද මෙහි සහභාගි වීමට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙන බවට සහතික විය යුතුය.

ගුණාත්මක යෙදවුම්

- 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවලට අනුකූලව යමින්, ගුණාත්මක යෙදවුම් මගින් පාසල් යටිතල ව්‍යුහය දියුණු කරනු ලැබේ. පන්ති කාමරය, ක්‍රීඩා භූමිය සහ වැසිකිළි ඇතුලුව පාසල සියලු ළමුන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇති ස්ථානයක් බවට පත් කිරීම පිළිබඳව එකී ගුණාත්මක යෙදවුම්වල දී සැලකිල්ලට ගත යුතුය. ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ විශේෂිත ගැටලු නිරාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය උපකරණ සහ වෙනත් පහසුකම් සැපයීම පිළිබඳව ද ගුණාත්මක යෙදවුම්වල දී සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ.

නේවාසික පහසුකම්

- රජයේ සහ වෙනත් පාසල්වල නේවාසික පහසුකම් ඇති අවස්ථාවල දී, එම පහසුකම් සැලසීමේ දී ආබාධ සහිත ළමුන්ට ප්‍රමුඛතාවක් දිය යුතුය.

උපකාර හා නියාමනය

- තම පන්තියේ ආබාධ සහිත ළමයකු සිටින පන්ති භාර ගුරුවරියගෙන් ආරම්භ වී, කලාප "අන්තර්කරණ" අධ්‍යාපන නිළධාරියා හරහා පළාතේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂක සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යංශයේ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන ඒකකය දක්වා ව්‍යාප්ත වූ උපකාර හා නියාමන ක්‍රමයක් ආරම්භ කළ යුතුය.

"විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකක"

- ළමුන් ප්‍රධාන ධාරාව සඳහා සූදානම් කිරීමේ අභිමතාර්ථය හැකි ප්‍රමාණයට සපුරා ගැනීම සඳහා, අන්තර්කරණ භාවිතය වඩාත් ශක්තිමත් කිරීමේ පරිසරයක් තුළ, විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකක සමාලෝචනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙය පහසු කිරීම සඳහා මෙම ඒකකවල නම සහ දර්ශනය "අන්තර්කරණ අධ්‍යාපන ඒකක" වශයෙන් වෙනස් කරනු ලැබේ.

"විශේෂ පාසල්"

- රජයේ සහ පෞද්ගලික විශේෂ පාසල්වල අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රයෝජනය සඳහා, එම පාසල් දෙවර්ගය අතර සම්බන්ධතා වර්ධනයකොට ඒවා ශක්තිමත් කළ යුතුය. පෞද්ගලික විශේෂ පාසල්වල දැනට සිටින ළමුන් බොහොමයක් ප්‍රධාන ධාරාවේ පන්ති කාමරවල සිටිය යුතුය. සාමාන්‍ය පන්ති කාමරයෙන් ප්‍රතිලාභයක් ලැබිය නොහැකි මෙම ළමුන්ට සේවයක් සැලසීමට විශේෂ පාසල්වලට හැකි වන පරිදි, රජය විසින් එම ළමුන් ප්‍රධාන ධාරාවට ඇතුල් කර ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ කාර්ය භාරය ඉටු කරනු ලැබේ.

  මේ ආකාරයට සිය ආබාධිතබව නිසා ප්‍රධාන ධාරාවට සම්බන්ධවීම වැළැක්වීම හේතුකොටගෙන, අධ්‍යාපනයක් නොලබමින් නිවසේ දැනට සිටින ළමුන් විශාල සංඛ්‍යාවකට අධ්‍යාපන ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙනු ඇත. ප්‍රධාන ධාරාවට සම්බන්ධ කර ගත නොහැකි මෙම ළමුන්ගේ පවුල්වලට ගාස්ත ආදිය ගෙවිය නොහැකි වන අවස්ථාවල දී, එම තත්ත්වය සමනය කිරීම සඳහා යෝග්‍ය උපකාර කිරීමේ ක්‍රම රජය විසින් සොයා බලනු ඇත.

- තමනට වඩාත් ගැළපෙන අධ්‍යාපන ක්‍රමය තෝරා ගැනීමේ අයිතිය ආබාධ සහිත ළමුන්ට සහ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන්ට ඇත.

පොදු අධ්‍යාපනය

- "විශේෂ" භාවිතාවන්ගෙන් "අන්තර්කරණ" භාවිතාවන්ට වෙනස්වීම අවධාරණය කරමින්, ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සහ ඔවුනට සැලසිය හැකි අධ්‍යාපන ඉඩප්‍රස්ථාවල ගුණාත්මකබව සහ ප්‍රමාණය දියුණු කිරීම සඳහා, මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි නිර්දේශ කරන ලද වෙනස්කම්වලට පුළුල් ප්‍රචාරයක් දෙනු ලැබේ. ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරයේ ප්‍රධාන අවධානය ආබාධ සහිත ළමුන්, වෙනත් පාසල් ළමුන් හා ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් හා ප්‍රජාව කෙරෙහි යොමු කරනු ලැබේ.

5 නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය

පාසල් අධ්‍යාපනය නිම නොකළ ආබාධ සහිත ගැහැණු සහ පිරිමි තරුණ පුද්ගලයන්ට නොවිධිමත් අධ්‍යාපන වැඩසටහන්වලට සමාන ප්‍රවේශය ලැබිය හැකි වන අතර, එමගින් පෞද්ගලික සංවර්ධනයේ ඉහළම මට්ටම කරා ළගා වීමට හා වැඩිහිටිභාවයට සූදානම් වීමට ඔවුනට ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබෙනු ඇත.

6 උසස් අධ්‍යාපනය

(1) ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අවශ්‍ය ප්‍රවේශ නිර්ණායක සහ කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නම්, එවැනි පුද්ගලයන් උසස් අධ්‍යාපනයේ දී වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය නොවේ. ආබාධ සහිත ගැහැණු පිරිමි දෙපක්ෂයේ ම සිසුන් විශ්වවිද්‍යාලවලට සහ වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවලට බඳවා ගනු ලැබේ.

එම ආයතන විසින් පහත සඳහන් දෑ ඉටු කිරීම මගින් මේ සඳහා පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

- භෞතික ප්‍රවේශ පහසුකම් සහ සන්නිවේදනය සහ තොරතුරු ක්ෂේත්‍රවල විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති සිසුන්ට සන්නිවේදනය සහ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශ පහසුකම් දියුණු කිරීමෙන්.

- ආබාධ සහිත සිසුන්ට ණය මුදල්, ශිෂ්‍යත්ව, ප්‍රදාන සහ වෙනත් ආකාරයේ මූල්‍ය උපකාර ලැබීමට හිමිකම් ඇති බව සහතික කිරීම හෝ විශේෂ ඉගෙනුම් ආධාරක (නිද බ්රේල් උපකරණ සහ ද්‍රව්‍ය) ලබා ගැනීම සඳහා ඔවුනට උපකාර කිරීම මගින්.

- ආබාධ සහිත සිසුන් මුහුණ පෑ හැකි විශේෂිත ගැටලු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල උපදේශකයින් සූදානම් කිරීම.

- සුභසාධන වැඩසටහන්වල දී (නිද නේවාසික පහසුකම් සැළසීම) ආබාධ සහිත සිසුන්ට විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක්වීමෙන්.

(2) ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට උපකාර කිරීම සහ ඔවුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා තමන් විසින් බිහි කරනු ලබන අදාළ වෘත්තීයවේදීන්ගේ හැකියාව වැඩි කිරීමට විශ්වවිද්‍යාල සහ වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන විසින් කටයුතු කරනු ඇත.

මෙය පහත සඳහන් ක්‍රමවලින් සපුරාගනු ලැබේ.

- අදාළ විෂයමාලාවෙහි, නිද: වෛද්‍ය විද්‍යාව, මනෝ වෛද්‍ය විද්‍යාව, සමාජ විද්‍යාව වැනි විෂයන්හි ආබාධිතබව මොඩියුලයක් වශයෙන් ඇතුළත් කිරීම.

- ආබාධිතබව සම්බන්ධ පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

7 සෞඛ්‍යය

ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ සියලු පුරවැසියන්ගේ ආයුෂ අපේක්ෂාව වැඩිකරලීම සහ ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමයි. සෞඛ්‍යමය ජීවන රටාවක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, රෝග සහ ආබාධ ඇතිවීම වැළැක්වීම, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සැලකිල්ල සහ පුනරුත්ථාපනය සැලසීම මෙම ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අංග වේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

- අදාල රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන, පෞද්ගලික අංශ ආයතන සහ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සංවිධාන සමග සම්බන්ධතා ගොඩනගා ශක්තිමත් කිරීම.

- ආබාධිතබව වැළැක්වීම සඳහා සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳව ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම සහ ප්‍රජාව මෙහෙයවීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

- ආබාධිතබව සහ ආබාධ ඇති කරනු ලබන තත්ත්වයන් වැළැක්වීම, කලින් සොයා ගැනීම, රෝග විනිශ්චය සහ ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා, ඵලදායී වෛද්‍යමය මැදිහත්වීම් කිරීම, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල් සාමාජිකයන් පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ අවශ්‍ය යොමු කිරීම් හා උපදේශනය සැලසීම සහතික කිරීම.

- පුනරුත්ථාපනයේ සියලු මට්ටම්වල දී පුහුණුව ලැබූ ප්‍රමාණවත් සේවක පිරිසක් සිටින බවට සහතික කරලීම සඳහා මානව සම්පත් සංවර්ධනය.

- ආධාරක උපකරණ සැපයීම සහ යලිපදිංචිය ඇතුලු උපකාරක සේවා සහතික කරලීම සඳහා, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන ආයතන සමග සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා කළමණාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ගොඩනැගීම.

- ප්‍රාදේශීය ජාලකරණයට පහසුකම් සැලසීම.

8 ක්‍රීඩා

ක්‍රීඩා වූකලී ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ද (පිරිමි ළමුන් සහ ගැහැණු ළමුන්, පිරිමින් සහ කාන්තාවන්) අයත් වූවකි. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් තමනට සමාන පුද්ගලයන් මෙන් විනෝද සහ තරගකාරී අරමුණු සඳහා තමන් කැමති ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකමක සහභාගි වනු ඇත.

ක්‍රීඩා සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරන රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික සංවිධාන විසින්, පාසල් මට්ටමෙන් ආරම්භ කරමින් සහ පරිපාලනයේ සියලු මට්ටම් හරහා අඛණ්ඩව කරගෙන යමින් විශේෂයෙන් ම,

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ හැකියාවන් හඳුනා ගනිමින්, සියලු පොදු ක්‍රීඩා ක්‍රියාකාරකම්වල දී (රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ට ඉසව්, දෘශ්‍යාබාධ ඇති අය සඳහා ඉසව් වැනි) විශේෂ ආබාධ සහිත පුද්ගල කණ්ඩායම් සඳහා ඉසව් සංවිධානය කිරීම.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සහභාගිවිය හැකි වන පරිදි සහ පොදු ක්‍රීඩාවල ඔවුන් සඳහා (ශ්‍රවණාබාධ ඇති අයට මලල ක්‍රීඩා සහ දෘශ්‍යාබාධිත අයට ක්‍රිකට් වැනි) විශේෂ ඉසව් ඇතුළත් කිරීමට හැකි වන පරිදි, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී දැනට පවතින ක්‍රීඩා රීති සහ ක්‍රමවේද යෝග්‍ය පරිදි වෙනස් කිරීම.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ක්‍රීඩා පිළිබඳ තම විශේෂ අභියෝග්‍යතාවන් වර්ධනය කර ගැනීමට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙන පරිදි, පුහුණුව ඇතුලු සියලු පහසුකම්වලට ප්‍රවේශ පහසුකම් සැලසීම.

- අන්තර්ජාතික ඉසව්වලට සහභාගි වීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන් කරා ළඟා වී ඇති ආබාධ සහිත තැනැත්තන් එම තරගවලට සහභාගිවීම සඳහා දිරිමත් කිරීම හා පහසුකම් ලබා දීම.

- පුහුණුකරුවන්, තරග විනිශ්චයකරුවන් හා පුහුණුකරන්නන් ඇතුලු ක්‍රීඩා නිලධාරීන්ගේ පුහුණු පාඨමාලාවේ මොඩියුලයක් වශයෙන් ආබාධිතබව ඇතුළත් කිරීම.

- යෝග්‍ය සුදුසුකම් ඇත් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් පුහුණුකරුවන්, තරග විනිශ්චයකරුවන් හා පුහුණුකරන්නන් සහ ක්‍රීඩා විද්‍යායතනවල කාර්ය මණ්ඩල වශයෙන් සේවයෙහි යෙදවීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

- අදාල ක්‍රීඩා පර්යේෂණවල දී ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගැනීම.

(2) ඉහත දක්වා ඇති ප්‍රතිපත්තිය සහ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම, විවිධ ක්‍රීඩා පිළිබඳ ජාතික සම්මේලන වැනි ක්‍රීඩා සංවිධාන කරා ව්‍යාප්ත කෙරේ.

9 ප්‍රවාහනය

(1) ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට පොදු ප්‍රවාහන සේවා වඩාත් ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත වනු ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට බස් රථ, දුම්රිය සහ ජල ප්‍රවාහන මගින් ගමන් කිරීමේ වැඩි නිදහසක් ලැබෙනු ඇත. ඔවුන්ට පාසල් සහ සේවා ස්ථාන කරා හා ඒවායේ සිට ගමන් කිරීමට හැකි වන අතර, තමන් කැමති විවිධ සමාජ, සංස්කෘතික, දේශපාලනික, ක්‍රීඩා සහ විනෝද කටයුතුවල සහභාගිවීමට හැකි වනු ඇත.

මෙය පහත සඳහන් උපාය මාර්ග මගින් කළ හැකි වනු ඇත.

- පොදු ප්‍රවාහන සේවා යොදා ගනු ලබන නව බස් රථ, මගී රථ, දුම්රිය මැදිරි, සහ වෙනත් වාහන මිල දී ගැනීම සඳහා පිරිවිතර අවශ්‍යතා නියම කිරීමේ දී, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ (විශේෂයෙන් චලන ආබාධ ඇති අයගේ) විශේෂ අවශ්‍යතා

(නිද: වශයෙන් පුලුල් දොර, අත්වාරු, පඩි පේළිවල උස, ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ) සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ. මේ අයුරින් ක්‍රමවත් ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ පොදු ප්‍රවාහනයට ප්‍රවේශ පහසුකම් සළසා දෙනු ඇත. මෙය හදිසියෙන් කළ නොහැක්කේ බස් රථවල පිරිවිතර රටේ මාර්ගවල තත්ත්වයන්ට අදාළ වන බැවිනි. (නිදසුනක් වශයෙන් මාර්ගවල ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ තිබීම.) එහෙයින් ඒවා ද සමාන්තරව දියුණු කරනු ලැබේ.

- දේශීය ඉංජිනේරුවන්ගේ සහ යෝග්‍ය තාක්ෂණ විශේෂඥයන්ගේ උපදෙස් පරිදි, දුම්රිය මැදිරිවලට ගොඩවීම සහ මැදිරිවලින් බැසීම සඳහා බෑවුම් මාර්ග භාවිත කිරිම වැනි, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට පොදු ප්‍රවාහනවල ගමන් කිරීම පහසු කිරිම සඳහා සරල සහ නව ක්‍රම පරික්ෂාවට ලක්කොට වර්ධනය කරනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට බස් නැවතුම්පලවල හා දුම්රිය ස්ථාන වඩාත් ප්‍රවේශ පහසුකම්වලින් (වැසිකිළි, බෑවුම් මාර්ග සහ සෝපාන ආදිය) සමන්විත වනු ඇත. මේවායේ සියලු නව ඉදිකිරීම්වල දී සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් සකසන ලද ප්‍රවේශ පහසුකම් සැලසීමේ මාර්ගෝපදේශ සැලකිල්ලට ගෙන, එම නව ඉදිකිරීම්වලට සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රවේශ පහසුකම් සළසනු ඇත. හැකි ප්‍රමාණයට දැනට පවත්නා ගොඩනැගිලිවල වෙනස්කම් කරනු ලැබේ.

පොදු ප්‍රවාහන වාහන සහ නැවතුම් ප්‍රදේශ සඳහා යෝජිත ඉහත වෙනස්කම්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට පමණක් නොව වියපත් පුද්ගලයන් ඇතුළු අප ජනගහණයේ විශාල කොටසකට පවා විශාල වශයෙන් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

(2) ආබාධ සහිත සමහර පුද්ගල කණ්ඩායම්වලට පමණක් දැනට ඇති ගමන් සහනාධාරය, දුගී රේඛාවෙන් පහළ මට්ටමක ජීවත් වන සහ වෙනත් අය මෙන් නොව සිය ආබාධිතබව නිසා පොදු ප්‍රවාහන සේවාවන් භාවිත කිරිම දුෂ්කර වන වෙනත් පුද්ගලයන් ද ඇතුලත් වන පරිදි ව්‍යාප්ත කරනු ලැබේ.

(3) සිය ආබාධිතබව නිසා අධ්‍යාපනික හා පුහුණු ආයතනවලට සහ සේවා ස්ථානවලට ළගා වීම සඳහා පොදු ප්‍රවාහන සේවා භාවිත කළ නොහැකි පුද්ගලයින් වෙත ද ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට දැනට ලැබෙන සුභසාධක ගෙවීම් ව්‍යාප්ත කරනු ලැබේ. එවැනි සුභසාධක ගෙවීම් සුලු ආකාරයකින් වුව ද පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සේවා භාවිත කිරිමට ඔවුනට හැකියාව ලබා දීමට හේතු වනු ඇත.

(4) පොදු ප්‍රවාහන සේවා සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරන රාජ්‍ය අංශය විසින්, සිය කළමණාකරණය, ආබාධිත බව පිළිබඳ සංවිධාන, පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සමාගම්, වෘත්තීය සමිති සහ යෝග්‍ය තාක්ෂණ විශේෂඥයන් ආදීන්ගේ නියෝජනයක් සහිත වූ ඒකාබද්ධ කමිටුව වැනි තිරසාර පොදු වේදිකාවක් ස්ථාපිත කරනු ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් වැඩි සංඛ්‍යාවකට පොදු සහ පෞද්ගලික ප්‍රවාහන සේවා භාවිත කළ හැකි වන පරිදි, පොදු සහ පෞද්ගලික ප්‍රවාහන ක්‍රමවලට දැරිය හැකි සහ යෝග්‍ය වෙනස්කම් හඳුන්වා දිය හැකි ආකාරය පිළිබඳව, අදාල ප්‍රවාහන අධිකාරීන්ට උපදෙස් දීම මෙම පොදු වේදිකාවේ වගකීම වන්නේය. මෙම වගකීම පැවරීම මගින් අන්තර්ජාතික වර්ධනයන්ට අනුකූලව ආයතනය කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

(5) ගුවන් ගමන් සහ ගුවන් තොටුපලවල ප්‍රවේශ පහසුකම් අන්තර්ජාතික නියමයන්ට අනුකූල තිබිය යුතු අතර, සිදු වෙමින් පවත්නා වර්ධනයන්ට අනුකූලව කටයුතු කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වුව ද අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලවීම අවශ්‍ය නොවන දේශීය ගුවන් යානා සහ දේශීය ගුවන් තොටුපලවල් තිබේ නම්, එවිට මෙම පත්‍රිකාවෙහි දක්වා ඇති ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග ඒවාට ද සමාන ලෙස අදාළ වේ.

10 නිවාස

ආබාධ සහිත පුද්ගලයින් සතුව දැනට ඇති නිවාස, සාමාන්‍ය ජනගහනයට වඩා ගුණාත්මක බවින් සැහෙන පමණ දුර්වල මට්ටමේ ඒවා වේ. නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමවලට සුදුසුකම් ලැබීම සඳහා අවශ්‍ය පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වන ඉඩම් හිමිකම ඇත්තේ ස්වල්ප දෙනෙකුට පමණි. මෙම ක්ෂේත්‍රයේ සාධාරණත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සහ ප්‍රමාණවත් ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත නිවාස සඳහා ඇති අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා, අවශ්‍ය එහෙත් කාල සීමාවක් ඇති සහනශීලී පියවර ගනු ලැබේ.

මේ සඳහා,

- ණය මුදල් සහ ප්‍රදාන සැපයීම මගින් නිවාස සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස, රජයේ මුදල් වෙන් කිරීම් ලබා ගන්නා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය වැනි අධිකාරීන්, තම ප්‍රතිලාභීන් වශයෙන් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගෙන් සාධාරණ ප්‍රමාණයක් ඇතුළත් කරනු ඇත.

- ඉඩම් බෙදා දීම පිළිබඳ වගකීම දරන අධිකාරීන් විසින්, ඕනෑම වැඩසටහනක දී ඉඩම් නොමැති ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සාධාරණ ප්‍රමාණයකට ප්‍රමුඛතාව ලබා දෙනු ඇත.

- ඉඩම් නොමැති ආබාධ සහිත පුද්ගලයනට ණය මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසුකම් ලබා ගැනීමට හැකියාව ලබා දීම පිණිස, නිවාස සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයේ මුදල් වෙන් කිරීම් ලබා ගන්නා ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය වැනි අධිකාරීන් විසින්, සිය මුදල් වෙන්කිරීම්වලින් සාධාරණ ප්‍රමාණයක් එවැනි පුද්ගලයන්ට ඉඩම් මිළ දී ගැනීම සඳහා වෙන් කරනු ඇත.

- වාසස්ථාන ඉදි කරන, සියලු රාජ්‍ය අනුග්‍රහ ලබන සහ පෞද්ගලික අංශ වැඩසටහන් විසින්, ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත නිවාස සාධාරණ ප්‍රමාණයක් ඉදිකොට, ප්‍රමුඛතා පදනමක් සහිතව ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ඒවා මිළ දී ගැනීමට ඉඩකඩ සලසනු ලැබේ.

- දැනට පවත්නා නිවාස යෝග්‍ය පරිදි සකස් ගැනීම පිණිස, ණය මුදල් ප්‍රදාන සහ සහනාධාර හෝ බදු නිදහස් කිරීම් හැකි අවස්ථාවල දී ලබා දෙනු ලැබේ.

11 සමාජ ආරක්ෂණය

(1) ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන්ට ලබා ගත හැකි විශ්‍රාම වැටුප් සහ රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම ඇතුලු සමාජ ආරක්ෂණය, සාධාරණ පදනමක් මත ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ද ලබා දෙනු ඇත.

(2) ආර්ථික වශයෙන් ස්වාධීන වීම සඳහා සමහර පුද්ගලයන්ට (දරුණු මානසික ආබාධ, බරපතල මානසික ඔත්දගාමීබව සහ බහුවිධ ආබාධිතබව වැනි) ආබාධිත බව බරපතල වන අවස්ථාවල දී, එම පුද්ගලයන්ට සාධාරණ ගුණාත්මක ජීවන තත්ත්වයක් සහතික කරලීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සමාජ ආරක්ෂණ පියවර ගනු ලැබේ.

12 ගොඩනැගූ පරිසරයට ප්‍රවේශය සහ ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත සංචාරක ව්‍යාපාරය

(1) ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට, විශේෂයෙන් රෝද පුටු පාවිච්චි කරන්නන්ට සහ පෙනීම නොමැති අයට ගමන් කිරීමේ වැඩි නිදහසක් ලැබෙන අතර පොදු ගොඩනැගිලිවලට ප්‍රවේශ පහසුකම්, බාධකවලින් තොර ගමන් මාර්ග, උද්‍යාන, විවේකාගාර, සෝපාන සහ පඩි පේලි හා වෙනත් පහසුකම් මගින්, වැඩි සේවාවන් භාවිත කිරීමට හැකි වනු ඇත. සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කරනු ලබන ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ නියෝගවලට අනුකූලව මේවා ඉදි කිරීම සහ යෝග්‍ය ලෙස සකස් කිරීම සිදු වනු ඇත. මාර්ගෝපදේශ කලින් කලට සමාලෝචනය කිරීම සහ යාවත්කාල කිරීම කරනු ලැබේ.

ගොඩනැගූ පරිසරයට ප්‍රවේශ පහසුකම් සැලසීම දියුණු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගවලට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වේ.

- සියලු දෙනාගේ, විශේෂයෙන් රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ගේ හා දෘශ්‍යාබාධිත අයගේ ආරක්ෂාව සහ ස්වාධීන බව උදෙසා බාධකවලින් තොර ගමන් මාර්ග සැලසුම් කිරීම සහ සැකසීම.

- සියලු දෙනාට, විශේෂයෙන් රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ට හා දෘශ්‍යාබාධිත අයට ප්‍රවේශ පහසුකම් තිබෙන පරිදි පොදු ගොඩනැගිලි සැලසුම් කිරීම සහ යෝග්‍ය පරිදි සකස් කිරීම.

  ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත අවශ්‍යතාවලට අනුකූල විය යුතු ගොඩනැගිලි වූ කලී, රජයේ ස්ථාන සහ ආයතන, කාර්යාල ගොඩනැගිලි, නේවාසික ගොඩනැගිලි, වාණිජ ගොඩනැගිලි, සෞඛ්‍ය ස්ථාන, අධ්‍යාපනික ආයතන, පුහුණු කිරීමේ ආයතන, පුස්තකාල, අවන්හල්, හෝටල්, විනෝද ස්ථාන, ක්‍රීඩා ස්ථාන, සහ ආගමික ගොඩනැගිලි ඇතුලත් සියලු නව ගොඩනැගිලි වේ. බැංකු, වෙළඳ සැල්, නැවතුම් ප්‍රදේශ, සංක්‍රමණ ප්‍රදේශ, රේගු ප්‍රදේශ, ගමන් බඩු ශාලා, වෙන් කිරීමේ ශාලා, විමසීම් කාර්යාල සහ සාමාන්‍ය ජනයා විසින් භාවිත කරන වෙනත් ගොඩනැගිලි වර්ග වැනි සියලු පොදු ප්‍රදේශ ද ඇතුලත් වේ.

- ඉහත ඡේදයේ සඳහන් කර ඇති, දැනට පවත්නා පොදු ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් ස්ථාන සම්බන්ධයෙන්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින් නියම කරනු ලබන කාල සීමාවක් ඇතුලත දී ඉහළම ප්‍රමාණයේ ප්‍රවේශ පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

- ළමුන්, තරුණ පුද්ගලයන් සහ වැඩිහිටියන් ඇතුලු වීමට කැමති පාසල් සහ අධ්‍යාපනික හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනවලට භෞතික ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇති කරනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන් රැකියා අපේක්ෂා කරන වැඩ ප්‍රදේශ සහ කාර්මික ගොඩනැගිලිවලට භෞතික ප්‍රවේශ පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

- ඓතිහාසික ගුණය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති නොකරමින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අවශ්‍යතාවන්ට ගැලපෙන පරිදි වෙනස්කම් ඇති කිරීම කළ නොහැකි වන ඓතිහාසික ගොඩනැගිලි සඳහා අභියෝගය වන්නේ, සංරක්ෂණ අවශ්‍යතාවන් සමග නොගැටෙන විකල්ප විසඳුම් හෝ වෙනත් නව ක්‍රම සොයා ගැනීමයි. කෙසේ වුව ද සියලු තත්ත්වයන් යටතේ ඓතිහාසික ගොඩනැගිලිවල ස්වභාවය සංරක්ෂණය කළ යුතුය. එම ස්වභාවයට, ද්‍රව්‍යවලට, ලක්ෂණවලට හෝ අවකාශයට බරපතල ලෙස හානිකර වන්නා වූ කිසියම් වෙනස් කිරීමක් සලකා බලනු නොලැබේ.

(2) ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත සංචාරක ව්‍යාපාරය: රටේ සංචාරය කිරීමට කැමති ආබාධ සහිත (දේශීය හෝ විදේශීය) පුද්ගලයන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් සැලසීම වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර ගනු ලැබේ

- ශ්‍රී ලංකා සංචාරක මණ්ඩලය විසින් ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත හෝටල් (සහ වෙනත් වර්ගයේ සංචාරක වාසස්ථාන) ඉදි කිරීම සඳහා අනුමැතිය දීමේ සිය මාර්ගෝපදේශවල අවශ්‍ය නිර්ණායක ඇතුලත් කරනු ලබන හෙයින්,

  - නව හෝටල් ඉදි කිරීමේ දී පොදු ප්‍රදේශවලට සහ උපයෝගිතාවලට ප්‍රවේශ පහසුකම් ඇතුලත් කරනු ලබන අතර, එය සියලු දෙනාට, විශේෂයෙන් රෝද පුටු භාවිත කරන්නන්ට, දෘශ්‍යාබාධිත අයට සහ ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන්ට ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

  - ගොඩනැගීමට නියමිත නව හෝටල්වල ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත කාමර සහ යා කරන ලද නාන කාමර සාධාරණ සංඛ්‍යාවක් තිබෙනු ඇත. මෙය සියලු අමුත්තන්ගේ ප්‍රයෝජනයට හේතු වනු ඇත.

  - ගොඩනැගීමට නියමිත නව හෝටල්වල, විශේෂයෙන් සෝපාන සහ ඔසවනයන් වැනි පොදු උපයෝගිතා ස්ථානවල, සියලු දෙනාට අවබෝධ කර ගත හැකි යෝග්‍ය සංඥා ප්‍රදර්ශණය කරනු ලැබේ.

- යළි ඉදිකිරීම් සහ නැවත සකස් කිරීම් භාර ගැනීමේ දී, හෝටල්කරුවන් විසින්, සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යංශය විසින් ශ්‍රී ලංකාව වෙනුවෙන් සකසන ලද ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශවල නියම කර ඇති පරිදි හැකි ප්‍රමාණයට ඉහත කොන්දේසි සැලකිල්ලට ගනු ඇත.

- ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ පදනම් කර ගනිමින්, ප්‍රධාන සංචාරක භූමි සහ ආකර්ශනීය ස්ථානවලට හැකි පමණින් ප්‍රවේශ පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

- ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත හෝටල් සහ සංචාරක ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රකාශයට පත්කොට, රට තුළ හා විදේශයන්හි පිහිටි හා සංචාරක නියෝජිත ආයතනවලට ලබා දෙනු ලබන අතර අන්තර් ජාලයෙහි පළ කරනු ලැබේ.

13 සන්නිවේදනයට සහ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශය

බ්‍රේල් ක්‍රමය සහ සංඥා භාෂාව වැඩි වැඩියෙන් භාවිත කිරීම මගින්, දෘශ්‍යාබාධිත සහ ශ්‍රව්‍යාබාධිත පුද්ගලයන්ට වැඩි වැඩියෙන් ලේඛනවලට, සාහිත්‍යයට, ප්‍රවෘත්තිවලට හා තත්කාලීන සිදුවීම්වලට, සියලු සේවාවන්ට සහ මෙම කරුණු පිළිබඳ සාකච්ඡා හා විවාදවලට ප්‍රවේශ පහසුකම් ලැබෙනු ඇත. පෙනීම අහිමි වීම සහ ශ්‍රවණය අහිමි වීම වෙනුවෙන් හානිපූරණය කිරීම පිණිස ඔවුන් විසින් භාවිත කරනු ලබන සන්නිවේදන ක්‍රම මගින් ඔවුනට තොරතුරු ලබාගත හැකි වනු ඇත. පොදු ස්ථානවල ඇති යෝග්‍ය සංඥා භාවිතය නිසා ඔවුන් වඩා නිදහස් ලෙස ගමනෙහි යෙදෙනු ඇත. ශ්‍රවණාබාධිත පුද්ගලයන් අන්තර්කරණය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ “බිහිරි සංස්කෘතිය” සැලකිල්ලට ගනු ලබනු ඇත. විකල්ප සහ වර්ධනය වන සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයන් අත්කර ගැනීම, වෙනත් සන්නිවේදන ක්‍රම නොමැති පුද්ගලයන් බලගන්වනු ලැබීමට හේතු වනු ඇත. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට එමගින් පොදු සාකච්ඡාවල, සංවර්ධන වැඩසටහන්වල සහ සමාජයේ ප්‍රධාන ධාරාවේ සමාජීය, සිවිල්, දේශපාලනික සහ සංස්කෘතික කටයුතුවල සහභාගි වීමේ පුළුල් වරණයක් ලැබෙනු ඇත.

සන්නිවේදනයට සහ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශ පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ගවලට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වනු ඇත.

- බරපතල ශ්‍රවණ අහිමිවීමක් ඇති පුද්ගලයන්ගේ භාෂාව ලෙස සංඥා භාෂාව පිළිගනු ලැබේ.

- ලියාපදිංචි සංඥා භාෂා පරිවර්ථකයන් අවශ්‍ය වන සියලු අවස්ථාවන්හි දී, රටේ සියලු ප්‍රදේශවලට, සහ සියලු අධ්‍යාපන සහ පුහුණු ආයතනවලට, එවැනි හැකි උපරිම සංඥා භාෂා පරිවර්ථකයන් සංඛ්‍යාවක් ප්‍රමාණවත් පුහුණුවක් සැපයීම මගින් ලබා ගත හැකි වනු පිණිස, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින් පියවර ගනු ලැබේ.

- දුම්රිය ස්ථාන, බස් නැවතුම්පලවල් සහ ගුවන් තොටුපළ වැනි පොදු ස්ථානවල හැකි සෑම ස්ථානයක ම ශබ්දය මත පදනම් වූ නිවේදන ක්‍රම පරිපූර්ණය කිරීම සඳහා ලිඛිත පාඨ සහ දෘශ්‍ය සංකේත භාවිත කරන අතර, එමගින් ශ්‍රවණාබාධිත අයට එය අවබෝධ කර ගත හැකි වනු ඇත.

- සාමාන්‍ය මහජනයා විසින් භාවිත කරනු ලබන පඩිකයන් මාරු වන ස්ථාන සහ ගොඩනැගිලි වැනි පොදු ස්ථානවල යෝග්‍ය සංඥා පුවරු සැලසුම්කොට සවි කරනු ලබන අතර එමගින් ඒවා සියලු දෙනාට, විශේෂයෙන් දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන්ට

(ශබ්දය මත පදනම් වූ සංඥා) සහ ශ්‍රවණාබාධිත පුද්ගලයන්ට (පාඨ පදනම් කර ගත් සංඥා) භාවිත කළ හැකි වනු ඇත.

- බහුවිධ ආබාධිතබවින් සහ බුද්ධිමය ආබාධිතබවින් පෙළෙන පුද්ගලයන් වැනි කථාවෙන් සහ සංඥා භාෂාවෙන් සිය අදහස් ප්‍රකාශ කළ නොහැකි පුද්ගලයන් සඳහා, නව සහ යෝග්‍ය, විකල්ප සහ වර්ධනය වන සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයන් දිරිමත් කිරීම සහ ඒ සඳහා පහසුකම් සැලසීම කරනු ලැබේ.

- හැකි ප්‍රමාණයට සම්මන්ත්‍රණ සහ රැස්වීම් වැනි පොදු කාර්යයන්හි දී, සංවිධායකයන් විසින් සංඥා භාෂා භාවිත කරන්නන්ට සංඥා භාෂා පරිවර්ථකයන් ද, කථා කළ නොහැකි පුද්ගලයන් සඳහා යෝග්‍ය කථා පරිවර්ථකයන් හෝ විකල්ප හෝ වර්ධනය වන සන්නිවේදන ක්‍රම සහ, දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන් සඳහා අදාල ලේඛන බ්‍රේල් මාධ්‍යයෙන් ද සපයනු ඇත.

- සන්නිවේදනය සඳහා සංඥා භාෂාවක් භාවිත කරන පුද්ගලයෙකු අධිකරණය හමුවේ පෙනී සිටීම අවශ්‍ය වන කිසියම් කරුණක දී, ලියාපදිංචි සංඥා භාෂා පරිවර්ථකයෙකු අධිකරණ ක්‍රමය විසින් පිළිගැනීම, භාර ගැනීම හා ඇතුල් කර ගැනීම කරනු ඇත. එසේ ම කථාව මගින් හෝ සංඥා භාෂාව මගින් හෝ වෙනත් විකල්ප සහ වර්ධනය වෙමින් පවත්නා සන්නිවේදන ක්‍රම මගින් සිය අදහස් ප්‍රකාශ කළ නොහැකි තැනැත්තන් සඳහා පවුලේ සාමාජිකයන් ඇතුලු යෝග්‍ය පරිවර්තකයන් සපයනු ලැබේ.

14 ආධාරක උපකරණ සහ තොරතුරු තාක්ෂණය

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට වඩාත් ස්වාධීන වීමට සහ ඔවුන් සමාජයේ ඇතුලත් වීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හැකියාව ලබා දෙන, විවිධාකාරයේ ආම්පන්න සහ උපකරණ, ආධාරක සහ අනුවර්තක උපකරණවලට ඇතුලත් වේ. ඉතා බහුල වශයෙන් යොදා ගන්නා ආම්පන්න සහ උපකරණ වන්නේ ත්‍රිරෝද බයිසිකල්, රෝද පුටු, කෘත්‍රිම අවයව, කිහිලිකරු, ශ්‍රවණාධාර, සුදු සැරයටි සහ කණ්නාඩි වේ. කැතීටර, මුත්‍රා බෑග සහ මළපහ බෑග වැනි වෙනත් වෛද්‍යමය උපකරණ, ආබාධ සහිත බොහෝ පුද්ගලයන්ගේ දෛනික ජීවිතය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සමාජයේ ක්‍රියාකාරි සාමාජිකයන් වශයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා උපකාරි වන එම උපකරණ, පහත සඳහන් උපාය මාර්ග මාර්ගයෙන් නිදහසේ ලබා ගත හැකි, යෝග්‍ය පරිදි සකස් කර ඇති සහ ලබා ගැනීමට පහසු උපකරණ බවට පත් කරනු ලැබේ.

- යෝග්‍ය උපකරණ නිෂ්පාදනය, ලබාගත හැකි වීම හා බෙදා හැරීම සහ ඒවා පිළිබඳ අවශ්‍යතා තක්සේරුව, පුහුණුව, පසු විපරම, අලුත් වැඩියා කිරීම හා නඩත්තුව සහ තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා අවශ්‍ය සේවාවන් වැඩි කිරීම.

- ආධාරක සහ අනුවර්තක උපකරණ සැපයීමේ දී අදාල පුද්ගලයාට සහ ඔහුගේ/ඇයගේ ජීවන රටාවට හා ඔහු ඇය ජීවත් වන තත්ත්වයට ඒවායේ යෝග්‍ය භාවය සලකා බැලෙනු ඇත. තත්ත්ව සහතික සඳහා නියෝග සහ පරිපාටි මගින් මෙය සහතික කරනු ලැබේ.

- ආධාරක උපකරණ දේශීය වශයෙන් සොයා ගැනීම, නිෂ්පාදනය සහ බෙදා හැරීම දිරිමත් කිරීම සහ ඒ සඳහා පහසුකම් සැලසීම කරනු ලැබේ.

- ආධාරක සහ අනුවර්තක උපකරණවල පිරිවැය අවම කිරීම සඳහා සහ ඒවා දැරිය හැකි මිලකට ලබා දීම සඳහා පියවර ගනු ලැබේ. අඩු කළ රේගු ගාස්තු හා බදු වැනි ක්‍රියාමාර්ග සලකා බලනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට අවශ්‍ය ආධාරක සහ අනුවර්තක උපකරණ පිළිබඳ දත්ත කලින් කලට එකතු කරන අතර, එමගින් මෙම ක්ෂේත්‍රයේ අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීම සහ ඒවා සපුරාලීම සඳහා සම්බන්ධීකරණ පියවර ගැනීම කළ හැකි වනු ඇත.

(2) තොරතුරු තාක්ෂණයේ සීඝ්‍ර දියුණුව, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ ජීවන තත්ත්වයේ ගුණාත්මක බව දියුණු කිරීමේ ඉඩප්‍රස්ථා වැඩි කිරීමට හේතු වී ඇත. තොරතුරු තාක්ෂණය වඩාත් ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිත හා දැරිය හැකි බවට පත් කිරීම මගින් මෙම දියුණුවේ ප්‍රතිලාභ ඔවුනට ලබා දිය හැකි වනු ඇත.

මේවාට පහත සඳහන් දෑ අයත් වේ.

- ප්‍රවෘත්තිවලට සහ සන්නිවේදනය සඳහා ප්‍රවේශය ලැබීම පිණිස අන්තර් ජාලය භාවිත කිරීම.

- දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන් සඳහා කථන සංශ්ලේෂක සහ ශ්‍රව්‍යාබාධිත පුද්ගලයන් සඳහා අනුවර්තක දුරකථන සහිත පෞද්ගලික පරිගණක වැනි පහසු හා වඩාත් ඵලදායී සන්නිවේදන ක්‍රම.

(3) තොරතුරු තාක්ෂණය විශාල පරාසයක රැකියා ඉඩප්‍රස්ථා ද විවෘත කරන අතර විවෘත රැකියාවන්හි ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා වැඩි කිරීම පිණිස මෙය යොදා ගනු ලැබේ. සිය ආබාධිතබව නිසා නිවසේ සිට වැඩ කිරීම පහසු වන පුද්ගලයන්ට කොන්ත්‍රාත් වැඩ සහ වෙනත් ක්‍රම සඳහා ඉඩප්‍රස්ථා ඇති කිරීම පිණිස පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

<u>15 ළමුන්</u>

සියලු ආකාරයේ වෙනස්කම් කිරීමට හා විශේෂයන්ට එරෙහිව ළමයා ආරක්ෂා කරන බවට ශ්‍රී ලංකාව පාර්ශවකරුවකු වන එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියේ 2 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාශ කරයි. "ප්‍රඥප්තියෙහි ප්‍රකාශ කර ඇති සියලු අයිතිවාසිකම් බෙදිය නොහැකි සහ එකිනෙකට සම්බන්ධ වන ඒවා වන අතර, එම සැම සහ සියලු අයිතිවාසිකම් ළමයාගේ ගරුත්වයට නෛසර්ගික ඒවා වේ" යනුවෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අරමුදල ප්‍රකාශ කරයි. (එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අරමුදල 1999). මෙම ප්‍රකාශ ආබාධිතබව පිළිබඳ මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් යළි තහවුරු කරන අතර එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියෙහි ලංකාව විසින් එකග වී ඇති සියලු අයිතිවාසිකම්වලට ආබාධ සහිත ළමයාට තිබෙන අයිතිය ආරක්ෂා කරනු ඇත.

(විශේෂයෙන් ම කොන් කරනු ලැබූ කණ්ඩායමක් වන) ආබාධ සහිත ළමුන්ට, ජීවත් වීම සහ දිවි පැවැත්ම ආරක්ෂාව සහ හැකි උපරිම ප්‍රමාණයට සංවර්ධනය සඳහා නෛසර්ගික අයිතියක් තිබෙන බව, (එ ජා ළමා ප්‍රඥප්තියේ 6 වන ව්‍යවස්ථාව) ආබාධිතබව පිළිබඳ මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් විශේෂයෙන් අවධාරණය කරයි.

මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා ප්‍රඥප්තියේ ප්‍රකාශ දෙකක් අවධාරණය කරයි. පළමුවැන්න වන්නේ, "ළමයින් පිළිබඳ සියලු ක්‍රියාකාරකම්වල දී ළමයාගේ වැඩි ම යහපත මූලිකව සැලකිය යුතු කරුණක් විය යුතුය" යන මූලධර්මයයි. (3 වන ව්‍යවස්ථාව) දෙවැන්න වන්නේ, "ළමයාගේ ශක්නුතාවන් වර්ධනය වන ආකාරයට යෝග්‍ය වන මග පෙන්වීම් කිරීමට දෙමව්පියන්ට සහ ව්‍යාප්ත පවුලේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම්වලට රජය ගරු කළ යුතු ය" යන සංකල්පයයි. (5 වන ව්‍යවස්ථාව)

මෙම සන්දර්භය තුළ, පහත සඳහන් උපාය මාර්ග මගින්, ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම කරනු ඇත.

(1) ආබාධ සහිත ළමයාට උපකාර කිරීම.

- පවුලේ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි සහභාගි වීම ඇතුළුව පවුල් ජීවිතයේ සහභාගිවීමේ දී සහ අන්තර් ක්‍රියාවන්හි දී සාධාරණත්වය ඇති කිරීම

- සතුට, ආදරය සහ අවබෝධය සහිත පරිසරයක් තුළ ගරුත්වය සහතික කරන සහ ආත්ම ශක්තිය ප්‍රවර්ධනය කරන තත්වයන් යටතේ පරිපූර්ණ සහ යහපත් ජීවිතයක් ගත කිරීම.

- සිය සමවයස් කාණ්ඩ සමග එක්ව ප්‍රජා ජීවිතයෙහි ක්‍රියාශීලී ලෙස සහභාගි වීම.

- එක් එක් ළමයාගේ වඩාත් සාමාන්‍ය, සාකල්‍ය සහ හැකි සම්පූර්ණ පුද්ගල සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා තිවසින් ආරම්භ වන ඉක්මන් උත්තේජන සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්.

- කිසියම් අසනීපයක් හෝ ආබාධිතබවක් කලින් හඳුනා ගැනීම, මේවාට සම්බන්ධ අනතුරුදායක සාධක සහ ඒවා මැඩපැවැත්වීම සඳහා හදිසි සහ ඵලදායී ප්‍රතිකාර සහ සැලකිල්ල.

(2) දෙමාපියන්ට සහ වෙනත් පවුලේ සාමාජිකයන්ට උපකාර කිරීම.

- ආබාධ සහිත එක් එක් ළමයාට උපකාර කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියෙහි පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුම, නිපුණතා, උපදෙස් හා උපදේශන, සිය වගකීම් ඉටු කිරීමට ඔවුනට හැකි වනු පිණිස දෙමාපියන්ට සහ අනෙකුත් පවුලේ සාමාජිකයන්ට ලබා දෙනු ඇත.

(3) පහත සඳහන් කරුණු ප්‍රවර්ධනය කරන්නා වූ පවුල් සෞඛ්‍යය

- හැකි ඉහළම ගුණාත්මක බවින් යුත්,
- ප්‍රසූතියට පෙර, ප්‍රසූතියේ දී සහ ප්‍රසූතියට පසු සැලකිල්ල

- ළදරුවාගේ සතුටුදායක වැඩීම සහ වර්ධනය සහතික කරලීම සඳහා වැඩීම නියාමනය කිරීම ඇතුලුව ළදරු සහ ළමා ආරක්ෂණය

- ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහන්, පවුල් සැලසුම් කිරීම, පෝෂණ වැඩසටහන්, පාචන රෝග හා දරුණු ශ්වසන ආසාදන පාලනය කිරීම, පාසල් සෞඛ්‍ය වැඩකටයුතු සහ පාසල් ළමුන් රැකවරණය, වසංගත රෝග පරීක්ෂාව, ජාන උපදේශනය, සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය සහ (තයිරොයිඩ් ඌණතාව වැනි) සමහර රෝග පිළිබඳ අවදානම සොයා ගැනීම සඳහා ළදරු වියේ දී විශේෂිත පරීක්ෂණ කිරීම මගින් ආබාධිතබව වැළැක්වීම.

- යෞවන ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය වැඩසටහන්

(4) මුල් ළමාවියේ රැකවරණ සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්, පෙර පාසල් සහ බාලාංශ.

- ආබාධ සහිත ළමුන් මුල් ළමාවියේ රැකවරණ සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්වල සහ ආයතනවල ඇතුලත් කිරීම පිණිස සහ, ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ උපරිම සහභාගිත්වය සහ සංවර්ධනය සහතික කරලීම සඳහා, මුල් ළමාවියේ රැකවරණ සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්වල, පෙර පාසල් සහ බාලාංශවල ගුරුවරුන්, උපදේශකයන් සහ වෙනත් වර්ගයේ සේවකයන්ට ප්‍රමාණවත් පුහුණුවක් ලබා දෙනු ඇත.

(5) පාසල් අධ්‍යාපනය, නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය සහ උසස් අධ්‍යාපනය

- ඉහත (4,5,6) ක්ෂේත්‍රයන්හි අදාළ ප්‍රතිපත්තිය බලන්න

16 තරුණ පුද්ගලයන්

ආබාධ සහිත තරුණ පුද්ගලයන්, සිය සමවයස් කාණ්ඩවල තරුණ පුද්ගලයන් සමග රටේ තරුණ පුද්ගලයන් සඳහා සැලසුම් කරන ලද සියලු ක්‍රියාකාරකම්වල සහභාගී වනු ඇත. තම සම වයස් කාණ්ඩ පුද්ගලයන් මෙන් සිය හැකියාවන් නිපුණතා වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සහ, ගරුත්වය සහ වටිනාකමක් පිළිබඳ හැගීමක් ඇති, විනය ගරුක, වගකීම් දරන සහ ප්‍රතිචාර දක්වන්නා වූ, වැඩිහිටියන් බවට පත්වීම සඳහා, ඔවුනට සම ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙනු ඇත.

තරුණ සංවර්ධනය සඳහා සැලසුම් කරන ලද පහත සඳහන් උපාය මාර්ග අනුගමනය කිරීම මගින් මෙය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ.

- නිපුණතා සංවර්ධනය සහ තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණුව
- වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය සහ උපදේශනය
- ව්‍යාපාර සංවර්ධනය
- සුලු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රම සහ සමූපකාර සමිති
- රැකිරක්ෂා සහ ආදායම් ඉපයීම
- මානව සම්පත් සංවර්ධනය
- තොරතුරු බෙදාහැරීම
- තරුණ සමාජ සහ සංගම්

- නිදසුනක් වශයෙන් තරුණ සේවා කාර්ය බලකාය මගින් තරුණ සංවර්ධනය
- සංස්කෘතික වැඩසටහන්
- ක්‍රීඩා සහ විනෝද

ආබාධ සහිත තරුණ පුද්ගලයන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා පහත සඳහන් කටයුතුවල දී සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ.

- තරුණ ප්‍රතිපත්තිය වර්ධනය කිරීම සහ සංශෝධනය කිරීම
- තාරුණ්‍යය සම්බන්ධ පර්යේෂණ
- තරුණ කටයුතු සඳහා සේවකයන් පුහුණු කිරීම
- තරුණ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සහ ඇගැයීම

ආබාධ සහිත තරුණ පුද්ගලයන් තරුණ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගවල ඇතුලත් කිරීම, ආබාධ සහිත සහ ආබාධ රහිත යන කණ්ඩායම් දෙකමට අන්‍යොන්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිලාභ ගෙන දෙයි. සහෝදර පුරවැසියන් අතර වෙනස්කම් පිළිගන්නා සහ ගරුකරන සමාජයක් මෙමගින් නිර්මාණය වන අතර සාමකාමී සමපැවැත්ම ශක්තිමත් කරනු ඇත.

17 කාන්තාවෝ

(1) සාධාරණත්ව පදනම මත ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ගේ තත්ත්වය නැංවීම සඳහා, ප්‍රතිපත්ති, උපාය මාර්ග සහ අනාගත සැලසුම්වල, ආබාධ සහිත කාන්තාවන් ඇතුලත් කරනු ලැබේ.

ඔවුන් විශේෂයෙන් ම පහත සඳහන් දෑ වල ඇතුලත් කරනු ඇත.

- විශේෂයෙන් ම ආබාධ සහිත මව්වරුන් ඇතුලු අවදානමට යටත් කණ්ඩායම් සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද, දිළිඳුකම දුරලීමේ සහ සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන්.

- රැකියාව සඳහා කාන්තාව සතු අයිතිය, රැකියාවේ ගුණාත්මක බව, ආර්ථික අභිවර්ධනය සඳහා සමාන අයිතිය, සේවා ස්ථානවල ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය පිළිබඳ සංවේදී පරිසරයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැඩි කරන සහ සේවකයන් ලිංගික හිරිහැර සහ සූරාකෑමට ලක් කිරීම අහෝසි කරන වැඩසටහන්

- ශ්‍රම වෙළඳ පලේ ඉල්ලුම් කරන නිපුණතාවන්ට ගැලපෙන නිපුණතා සංවර්ධන සහ තාක්ෂණික හා වෘත්තීය පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන්.

- අවුරුදු 5 - 14 වයස් කණ්ඩායම්වල අධ්‍යාපනය සර්වව්‍යාප්තිකරණය සහ කාන්තාවන්ගේ පෞද්ගලික සංවර්ධනය සඳහා පාසල්, නොවිධිමත් සහ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා වැඩි කිරීම.

- නිවසේ, ප්‍රජාව තුල සහ සමාජයේ කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසාව, ලිංගික හිරිහැරය සහ ලිංගික සූරාකෑම අහෝසි කිරීම සහ පීඩාවට පත් වූවන් සඳහා උපකාරක සේවා.

- පවුල් සැලසුම් සහ සෞඛ්‍යමය ජීවන රටාවකට ප්‍රවේශය වැඩි කරන වැඩසටහන්.

- සමාජ සංවිධානයේ සහ සිවිල් පරිපාලනයේ හා දේශපාලන ක්‍රියාවලියේ සියලුම මට්ටම්වල තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ඇතුළු පවුල, ආර්ථිකය සහ සමාජය තුළ සමාන සහභාගිත්වය සහ හවුලේ භුක්ති විඳීම සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂයන් අතර සාධාරණත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

- සාමය, සහයෝගිතාව සහ ජාතිය යළි ඉදි කිරීම කෙරෙහි යොමු වූ වැඩසටහන්.

- කාන්තාවන් සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නියාමනය කිරීම සහ කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කම් කිරීම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගෙ ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම (CEDAW) නියාමනය කිරීම.

18 වියපත් පුද්ගලයන්

වියපත් පුද්ගලයන් සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්ති, උපාය මාර්ග සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වලට කරනු ලබන අනාගත සමාලෝචන හා සංශෝධන තුළ ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන් සඳහා විශේෂ ප්‍රතිපාදන සලසනු ඇත. වෙනත් වියපත් පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් මෙන්, ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන්ට ගෞරවයෙන් සලකනු ලබන අතර, ඔවුනට ආරක්ෂාව පිළිබඳ හැඟීමක් ඇතිව සහ හැකි තරම් ප්‍රමාණයට ඔවුන්ගේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කරමින් වයසින් වැඩීමට හැකි වනු ඇත. ඔවුනට හැකි තරම් ක්‍රියාශීලී ලෙස ජීවත් වීමට සහ තමන්ගේ එදිනෙදා ජීවිතය සහ තම සමාජය කෙරෙහි අඛණ්ඩව බලපෑම් කිරීමට හැකි වනු ඇත.

මේ ආකාරයෙන් සතුටුදායක හා ගුණාත්මක ජීවිතයක් සහතික කරලීම උදෙසා, ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් පහත සඳහන් විශේෂිත උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

- ආබාධිත බව සහ ආබාධවීමේ තත්ත්වයන් පිළිබඳ රෝග විනිශ්චයන් සහ ප්‍රතිකාර සඳහා සහ, චිත්ත වික්ෂේපයෙන් පසුවන්නන් සඳහා ඇතුලුව පසු සැලකිල්ල සඳහා, ප්‍රමාණවත් සේවාවන්ට ප්‍රවේශ පහසුකම් දියුණු කරනු ඇත.

- ඔවුන්ගේ ආබාධිත බව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික සහය, ප්‍රජා මූලික සේවාවන් මාර්ගයෙන් පුද්ගලයන්ට හා පවුල්වලට සැපයෙනු ඇත.

- ආගමික, සංස්කෘතික, සංවර්ධන සහ තමන් කැමති වෙනත් ක්‍රියාකාරකම්වල සහභාගිවීම මගින් සමාජ අන්තර්කරණය දිරිමත් කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා ප්‍රජා මූලික සහ වෙනත් සේවාවන් මගින් පහසුකම් සලසනු ලැබේ.

- සිය නිවෙස්වල ප්‍රවේශ පහසුකම් දියුණු කිරීම පිණිස, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ලබා ගත හැකි ණය මුදල්, ප්‍රදාන සහ වෙනත් ආකාරයේ සහය සාධාරණත්ව පදනමක් මත ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන්ට ලබා ගත හැකි වනු ඇත.

- ආබාධ සහිත වෙනත් පුද්ගලයන්ට කරනු ලබන සුහසාධන ගෙවීම්, සාධාරණත්ව පදනමක් මත ආබාධ සහිත වියපත් පුද්ගලයන්ට ද ලබා ගත හැකි වනු ඇත.

- තෝරා ගැනීමේ නිදහස සහ අයුතු පරිහරණයෙන් නිදහස්වීම ආරක්ෂා කරනු ලැබේ. නේවාසික රැකවරණයෙහි නියුතු පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් මෙය අවධාරණය කරනු ලැබේ.

19 යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන්

දශක දෙකකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ පැවති ජනවාර්ගික ගැටුම, රටේ සියලු කොටස්වල ජනගහනයෙන් අති විශාල සංඛ්‍යාවකට හා අනාගත පරම්පරාවන්ට ආබාධ ඇති කරන ප්‍රතිඵල ගෙන දී ඇති අතර ඉදිරියට ද ප්‍රතිඵල ගෙන දෙනු ඇත.

(1) මෙම ආබාධ ඇති කරන ප්‍රතිඵලවලින් ඉතා විශාල ලෙස පැතිරී ඇති ප්‍රතිඵලයක් වී ඇත්තේ සහ වන්නේ, මානසික ප්‍රශ්න සහ පීඩාවන් ය. මානසික උපකාර ලබා දීම සඳහා ජාතික හැකියාව වැඩි කරනු ලැබේ. මානසික රෝග හඳුනා ගැනීම, මානසික සහය සහ විශේෂිත මානසික සහ මනෝ චිකිත්සක සැලකිල්ල සඳහා යොමු කිරීම ඇතුලුව නිවාස මට්ටමින් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් ආරම්භ කරනු ලබන ස්ථර තුනකින් සමන්විත මනෝචිකිත්සක සමාජ උපකාර ක්‍රමයක් වර්ධනය කිරීම සඳහා, පවත්නා රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන අංශ භාවිතා කරනු ලබන අතර ඒවායේ හැකියාවන් වැඩි කරනු ඇත.

(2) බිම් බෝම්බවල සහ වෙනත් පුපුරණ ද්‍රව්‍යවල විනාශකාරී ප්‍රතිඵල හේතුකොටගෙන, ඒවායින් ජීවිත බේරා ගත් පුද්ගලයන්, පෙනීම, ශ්‍රවණය, කථනය හා චලනය කෙරෙහි බලපාන විවිධ ආකාරයේ ආබාධිත භාවයන්ට හා චිත්තවේගාත්මක හා මානසික හානියට හා කම්පනයට ලක් වී ඇත. මෙය හේතුකොටගෙන, අතික් අතට ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ පවුල්වලට සහ ඔවුන්ගේ ප්‍රජාවට පසුව දරන්නට වී ඇති ආර්ථික සහ සමාජ පිරිවැය අධික වේ. මේවායින් ආබාධිත බවට පත් පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සවිස්තරාත්මක උපකාර වන්නේ, හදිසි සහ අඛණ්ඩ වෛද්‍ය සැලකිල්ල, භෞතික පුනරුත්ථාපනය, මානසික සහ සමාජ උපකාර, රැකියා සහ සමාජ ආර්ථික යථා තත්ත්වයට පැමිණවීමේ වැඩසටහන් ය. බොහෝ දෙනෙකුට කෘත්‍රිම අවයම සැපයීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම සියලු ප්‍රතිඵල සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා උපාය මාර්ග මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි විවිධ ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර සහ අංශ අතර ව්‍යාප්තව අඩංගු වේ. කෙසේ වුව ද අදාල උපාය මාර්ග සාකල්‍ය පෙළ යෙදුමක් තුළ ඔහුගේ/ඇයගේ විශේෂිත අවශ්‍යතා පදනම් කරගෙන එක් එක් පුද්ගලයාට අදාල කළ යුතු වේ.

ගැටුමට සම්බන්ධ විනාශයන්හි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, අවතැන් වීමෙන් දුෂ්කරතාවට පත් ආබාධ සහිත වෙනත් දිවි බේරාගත් පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් යළි පදිංචි කිරීම ප්‍රමුඛතාවක් වේ. මෙය, මෙම ප්‍රතිපත්තියේ විෂය පථයෙන් බාහිර කරුණක් වේ.

(3) අනෙක් වැදගත් කරුණක් වන්නේ ගැටුමේ දෙපාර්ශවයේ ම ආබාධිත බවට පත් වූ හිටපු සටන්කරුවන්ගේ තත්ත්වයයි. මේ දක්වා බිම් බෝම්බවලින් පීඩාවට පත් විශාලම සංඛ්‍යාව ඔව්හු නියෝජනය කරති. සිය පවුල් සමග විශාල සංඛ්‍යාවකින් හා වැඩිම ප්‍රමාණයකින් මානසික ගැටලුවලින් පීඩා විඳින්නේ ඔවුන් ය. ඉහත දක්වා ඇති උපාය මාර්ග හැර හමුදා ජීවිතයෙන් සිවිල් ජීවිතය කරා මාරුවීම සහ තමන්ගේ ප්‍රජාව තුළ හා

ශ්‍රී ලංකා සමාජය තුළ සමාජීය හා ආර්ථික වශයෙන් යළි ස්ථාපනය වීම සඳහා ඔවුනට පහසුකම් සැලසීම පිණිස විශේෂ පියවර ගනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා, විශේෂයෙන්ම රැකියා, වෘත්තීය පුහුණුව, සමාජ යළි අන්තර්කරණය සහ මානසික සහය යන ක්ෂේත්‍රයන්හි අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම පිණිස පවත්නා රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන ක්‍රමය ශක්තිමත් කරනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ හැකියාව ශක්තිමත් කරන අතර ඔවුනට ජාතිය යළි ගොඩනැගීම සහ සහයෝගිතාව පිළිබඳ වැඩසටහන්වල සහ තමන් කැමති සංවර්ධන වැඩසටහන්වල සහභාගි වීමට ඉඩප්‍රස්ථා ලැබෙනු ඇත.

20 බරපතල ආබාධ සහිත තැනැත්තන්

බරපතල ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ සහ වැඩිහිටියන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා, ආබාධිතබව පිළිබඳ සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්වල දී සැලකිල්ලට ගනු ලැබේ. දරුණු මනෝ චිකිත්සක ආබාධිතබව, බරපතල මානසික මන්දගාමීබව සහ බහුවිධ ආබාධ සහිත අය පිළිබඳව විශේෂයෙන් සැලකිල්ලක් දක්වනු ලැබේ.

- ප්‍රධාන ධාරාවේ අධ්‍යාපනයෙහි සහ විශේෂ පාසල්වල සහභාගි වීමට නොහැකි තරම් ආබාධිත ළමුන්, විශේෂඥ ගුරුවරුන්ගේ (peripatetic teachers) අධීක්ෂණය යටතේ ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන් මගින් නිවසේ හෝ ප්‍රජා මධ්‍යස්ථානයක අධ්‍යාපනය ලබනු ඇත

- සිය ආබාධිත බව නිසා සිය නිවාස පරිසරයෙන් බැහැරට ගමන් කිරීමට නොහැකි තරුණ පුද්ගලයන්ට සහ වැඩිහිටියන්ට, ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන් මාර්ගයෙන් ආදායම් ඉපයීමේ ක්‍රියාකාරකම්වලට ප්‍රවේශ පහසුකම් ලැබෙනු ඇත.

- පුද්ගලයකුගේ ආබාධිතබව බරපතල වීම නිසා ඔහුට/ඇයට කිසිම අයුරකින් රැකියාවක හෝ ආදායම් ඉපයීමේ ක්‍රියාකාරකමක නිරතවීමට නොහැකි වන නමුත් පවුලේ ආර්ථික තත්ත්වය එසේ රැකියාවක යෙදීම අවශ්‍ය කෙරෙන අවස්ථාවක දී, පවුලට ප්‍රමාණවත් ආදායමක් ලැබෙන බව සහතික කරලීම සඳහා, පවුලේ එක් සාමාජිකයෙකු හෝ එයට වැඩි ගණනක් රැකියා හෝ ආදායම් ඉපයීමේ වැඩසටහන්වල ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

- බරපතල ආබාධිතබව සහිත ළමුන් සහ වැඩිහිටියන් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වලට, ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන් මගින් නිවස තුළ දී තාක්ෂණික සහය, උපදේශනය සහ උපකාර ලැබෙනු ඇත.

- තෝරා ගැනීමේ නිදහස සහ අයුතු පරිහරණයෙන් නිදහස්වීම සඳහා අයිතිය ආරක්ෂා කරනු ලැබේ. නේවාසික රැකවරණයෙහි නියුතු පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් මෙය අවධාරණය කරනු ලැබේ.

- දෙමාපියන්ගේ මරණින් පසු බරපතල ආබාධිතබව සහිත පුද්ගලයන්ගේ අඛණ්ඩ රැකවරණය ඔවුනට විශේෂයෙන් වැදගත් වන ක්ෂේත්‍රයකි. ප්‍රජා කණ්ඩායම් නිවාස ආදිය වැනි නව සහ නිරසාර ක්‍රියාමාර්ග උත්සාහකොට පරීක්ෂණයට ලක්කොට භාවිත කරනු ලැබේ. දෙමාපිය සංවිධාන, කණ්ඩායම් සහ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සංවිධාන විසින් මේ සඳහා ආරම්භක පියවර ගනු ලබන අතර, ඒ

සඳහා වෙනත් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ වගකිව යුතු රාජ්‍ය අංශවල සහය ලැබෙනු ඇත.

- ස්වේච්ජතාව, අවධානය ඌණ සහලක්ෂණය, වචන අන්ධතාව, සහ බරපතල මානසික මන්දගාමිබව වැනි ළමුන්ගේ නිතර හමුනොවන රෝගී තත්ත්වයන් සම්බන්ධයෙන් වෙනත් රටවල කරන ලද පර්යේෂණ හේතුකොටගෙන තාක්ෂණයේ විශාල දියුණුවක් ලබා ඇත. විකල්ප සහ වර්ධනය වන සන්නිවේදන ක්‍රම වැනි තාක්ෂණ ශිල්පක්‍රමවලට, මෙම රෝගී තත්ත්වයන්ගේ ආබාධ ඇති කරන බලපෑම අඩු කිරීමට හැකියාව ඇති අතර, එවැනි රෝගී තත්ත්වයන්ගේ බලපෑමට ලක් වූවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කළ හැකිය. මෙය ඉදිරියේ සොයා ගත හැකි හා රෝග විනිශ්චයන්ට ලක් කළ හැකි ආබාධ ඇති කරන තත්ත්වයන්ට ද අදාල වේ.

  ආබාධිතබව සහ ආබධ ඇති කරන තත්ත්වයන් සම්බන්ධ තාක්ෂණයේ අන්තර් ජාතික වර්ධනයන් සමග ගමන් කිරීමට මේ අංශයේ කටයුතු කරන රාජ්‍ය අංශ සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් පියවර ගනු ලබන අතර, එම වර්ධනයන්ගෙන් ප්‍රයෝජනය ලැබිය හැකි ශ්‍රී ලංකාවේ ළමුන් හා වැඩිහිටියන් සඳහා එය යෝග්‍ය ලෙස සකස් කර ගනු ඇත.

21 <u>ජනමාධ්‍ය</u>

සිවිල් සමාජය දැනුවත් කිරීම, මෙහෙයවීම හා ක්‍රියාශීලී බවට පත් කිරීම සඳහා සහ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සමාජ අන්තර්කරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා, ජනමාධ්‍ය විසින් ආබාධිත බව පිළිබඳ තොරතුරු බෙදා හරිනු ඇත. ආකල්පමය, චිත්තවේගාත්මක සහ භෞතික බාධක අඩු කරනු ලබන අතර, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සමාජයේ සිවිල්, සාමාජීය, දේශපාලනික සහ සංස්කෘතික ජීවිතයෙහි සහභාගිවීම වැඩි කරනු ඇත.

මේ සඳහා,

- සියලු ආකාරයේ ජනමාධ්‍ය, එනම් රජයේ සහ පෞද්ගලික මුද්‍රිත, රූපවාහිනී සහ ගුවන් විදුලිය සහභාගි වනු ඇත.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් පිළිබඳව සිවිල් සමාජයේ දැනුම ජනමාධ්‍ය විසින් වැඩි කරනු ඇත.

- ආබාධිතබව සම්බන්ධයෙන්, විශේෂයෙන් ආබාධ සහිත කාන්තාවන් පිළිබඳ ආකෘතිගත කිරීම් සහ නිශේධාත්මක සමාජ, සංස්කෘතික සහ චාරිත්‍රානුකූල විශ්වාස හා භාවිතාවන් අඩු කිරීමට ජනමාධ්‍ය විසින් පියවර ගනු ලැබේ.

- මෙම ප්‍රතිපත්තිය හා එහි බලපෑම් පිළිබඳව සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර පිළිබඳව, ජනමාධ්‍ය විසින් සිවිල් සමාජය දැනුවත් කිරීම සඳහා කටයුතු කරනු ඇත.

VII සාකල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමක් සහතික කිරීම පිණිස ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග

22 ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය

සමාජ සංවිධානයේ සහ සිවිල් පරිපාලනයේ සියලු මට්ටම්වල දී සිවිල් සමාජයෙහි සහ සංවර්ධන හා සුභසාධන වැඩටහන්වල ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ඇතුළත් කිරීම මගින්, ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා වගකීම් ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය විසින් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ. ඔවුන් සිය ප්‍රජාවගෙන් වෙන්කොට තබන හා හුදෙකලා කරනු ලබන උපාය මාර්ග අධෛර්යමත් කරනු ලැබේ.

ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය, තිරස් හා සිරස් ජාල සහිත උඩුයටිකුරු එළඹුමක් වශයෙන් අඛණ්ඩව දියුණු කරනු ලැබේ. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට, ඔවුන්ගේ පවුල්වලට සහ ඔවුන් ජීවත් වන ප්‍රජාව වෙත මූලික තීරණ ගැනීම පැවරේ. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා රාජ්‍ය, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය හවුලේ ක්‍රියා කරන අතර, තාක්ෂණ සහය, යොමු කිරීමේ සේවාවන් සහ සංවිධාන කටයුතු ඇතුලු ප්‍රජා උපකාර ක්‍රම සපයනු ලැබේ.

ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය විසින් අවධානය යොමු කරන විශේෂිත උපාය මාර්ගවලට පහත සඳහන් ඒවා ඇතුළත් වේ.

- පවුල් ජීවිතය සඳහා අයිතිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස සහ වෙනත් අයිතිවාසිකම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම පිණිස ඔවුන්ගේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා නිවස තුළ සපයනු ලබන පෞද්ගලික සහ පවුල් උපකාරය.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට ඔවුන්ගේ පවුල්වලට සහ ප්‍රජාවට දැනුම, නිපුණතා, උපදෙස්, උපදේශන සහ තොරතුරු ලබා දෙන අතර, එමගින් ආබාධ සහිත තම සාමාජිකයන්ගේ අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ ආරක්ෂා කිරීමට හා ඔවුන්ගේ උපරිම පෞද්ගලික සංවර්ධනය සහ ස්වාධීනව ජීවත්වීමට පහසුකම් සැලසීමට ඔවුනට හැකි වනු ඇත.

- සංවර්ධනය, විනෝද කටයුතු, විවේකය සහ සංස්කෘතික කටයුතුවල සහභාගිත්වය ඇතුලු දෛනික පවුල් සහ ප්‍රජා පරිසරය තුළ සමාජ අන්තර්කරණය.

- තම පෞරුෂය සහ හැකියාව උපරිමයට දියුණු කර ගැනීමට එක් එක් පුද්ගලයාට ඉඩප්‍රස්ථා සලසනු ලැබේ. සින්දු, නැටුම් සහ නිර්මාණාත්මක රචනය වැනි නිර්මාණාත්මක සහ ප්‍රසාංගික කලාවන්හි දක්ෂතාවන් සහ මූලික ඉන්ද්‍රිය චාලක නිපුණතාවල සිට ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් හා ක්‍රීඩා නිපුණතා දක්වා පරාසයක දිවෙන නිපුණතා දියුණු කිරීම මෙයට ඇතුළත් වේ. ප්‍රජා කණ්ඩායම්වල සහභාගිවීම සහ ප්‍රජා සංවිධානවල නායකත්වය ගැනීම මගින් තම පෞරුෂය දියුණු කර ගැනීමට එක් එක් පුද්ගලයාට ලැබෙන ඉඩප්‍රස්ථා ද මෙයට ඇතුළත් වේ.

- සම කණ්ඩායම්, ස්වංය බලපෑම් කිරීමේ සංවිධාන සහ දෙමාපිය සංගම් පිහිටුවීම

- පොදු සේවා සඳහා සැම පුද්ගලයෙකුටම ඇති අයිතිය ප්‍රකාර ව, තිවසේ ජීවත් වන තැනැත්තා සහ සමාජ සංවර්ධන සහ ප්‍රජා උපකාරක ක්‍රම අතර, විශේෂයෙන් මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි ඇතුලත් කර ඇති රැකියා නිපුණතා පුහුණුව දිළිඳුකම දුරලීම සෞඛ්‍ය සමාජ ආරක්ෂණය වැනි) ක්‍රම අතර, යොමු කිරීම් සඳහා වර්ධනය කරනු ලබන ඉහළ සිට පහලට හා පහළ සිට ඉහලට යොමු වූ දෙයාකාරයේ මාර්ග.

- මෙම උපාය මාර්ග අවශ්‍ය වන කුමන හෝ ආබාධිත තත්ත්වයක, වයසක සිටින ස්ත්‍රී පුරුෂ කවර හෝ පුද්ගලයන් කරා ළගා වීම.

23 රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය.

- රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය විසින් ආබාධිතබව සම්බන්ධ රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රයත්නයන් සංයෝග කිරීම සහ ඒවාට ආධාර කිරීම කරනු ලැබේ.

- ආබධිත බව පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අනුව, සාධාරණත්වයේ පදනම මත ඔවුන් විසින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන් අදාල සියලූ ව්‍යාපෘති සහ වැඩසටහන්වල ඇතුලත් කරනු ලැබේ.

24 පර්යේෂණ

(1) ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය, වගකිව යුතු රාජ්‍ය අංශ සහ විශ්වවිද්‍යාල හා වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතන විසින්, ආබාධිතබව පිළිබඳ පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ. එවැනි ආබාධිත බව පිළිබඳ පර්යේෂණ අධ්‍යයන වටිනාකමකින් පමණක් යුක්ත ඒවා නොවන අතර, ක්‍රියාවන් අරමුණු කරගත් හා සමාජ යුක්තිය උදෙසා කරන පර්යේෂණ වේ.

(2) දැනට කෙරිගෙන යන හෝ වාර වශයෙන් කරන පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින්, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මහලේකම් කාර්යාලය මාර්ගයෙන් හෝ වෙනත් ආයතන මාර්ගයෙන් මගින් ආබාධිත බව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය සහ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම පහසු කරවන්නා වූ තොරතුරු එකතු කිරීම, සැසදීම, විග්‍රහ කිරීම සහ බෙදා හැරීම කරනු ලැබේ. ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ වෙනස් වන අවශ්‍යතා, ඔවුන්ගේ සමාජ-ආර්ථික තත්ත්වය, ආබාධිත බව පිළිබඳ අයිතිවාසිකම් හා වගකීම්, අන්තර්කරණයට බාධක පිළිබඳ ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සහ තොරතුරු මෙයට ඇතුලත් වේ.

25 ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය

ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සමාජ, සිවිල්, ආර්ථික සහ නෛතික ආරක්ෂාව සැපයීම සඳහා ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය කිරීම/පැණවීම සිදු කරනු ලැබේ.

මේ සඳහා ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින්,

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම්[23] ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා පවත්නා ව්‍යවස්ථා සමාලෝචනය කිරීම පිණිස සහ මෙම ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රකාරව ව්‍යවස්ථාවලට අවශ්‍ය වන යම් වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සිදු කිරීම පිණිස, ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන් කණ්ඩායමක් පත් කළ යුතුය. දැනට පවත්නා නීති වෙනුවට නව ව්‍යවස්ථා පැණවීම සුදුසු වන්නේ නම්, එසේ පවත්නා ව්‍යවස්ථා වෙනුවට නව ව්‍යවස්ථා පණවනු ලැබේ.

- ආබාධ සහිත තැනැත්තන් වෙනස්කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය කරවන්නා වූ කිසියම් වගන්ති තිබේ දැයි තීරණය කිරීම සඳහා සහ, එවැනි වගන්ති අවලංගු කිරීම හෝ සංශෝධනය කිරීම සඳහා වෙනත් පවත්නා ව්‍යවස්ථා සමාලෝචනය කිරීම පිණිස විශේෂඥයන්ගේ කණ්ඩායමක් පත් කළ යුතුය.

- අනාගත සියලු ව්‍යවස්ථාවල ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට නෛතික සාධාරණත්වය සහතික කළ යුතුය.

- ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට කරනු ලබන සංශෝධන ඇතුලු අනාගත ව්‍යවස්ථාවල යෝග්‍ය අවස්ථාවන් හි දී, වෙනස්කමකට භාජනය කිරීමට එරෙහි වගන්ති ඇතුළත් කිරීමට පියවර ගත යුතුය.

- තමන්ගේ නෛතික අයිතිවාසිකම් සහ, මෙම අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝණය කරනු ලැබූ විට ගත හැකි පියවර පිළිබඳව, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට දැනුම් දීමට පියවර ගැනීම.

26 ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, නියාමනය සහ ඇගැයීම

(1) ඉහත දක්වන ලද ප්‍රතිපත්ති, ක්ෂේත්‍ර හෝ උපාය මාර්ග කිසිවක් යම් අමාත්‍යාංශයක් වෙත පවරා ඇති විෂයයන්ට සහ කාර්යයන්ට ඇතුළත් වේ නම්, හෝ දක්වා ඇති උපාය මාර්ග එයට අයත් ආයතනයක ක්‍රියාත්මක කර තිබේ නම්, එම එක් එක් අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම ප්‍රතිපත්ති අංග සිය ප්‍රතිපත්තිවල සහ උපාය මාර්ග (අයවැය ලේඛනය සහ නියාමනය කිරීමේ හා ඇගැයීමේ ක්‍රියාවලි ඇතුලුව) සිය ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වල ඇතුළත් කිරීමේ වගකීම දරනු ඇත.

(2) ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින් මෙම ප්‍රතිපත්තිය සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, නියාමනය කිරීම හා ඇගැයීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කරනු ලැබේ.

මේ සඳහා,

- වෙනත් අමාත්‍යාංශ සමග අංශ සහ හරස් අංශ උපාය මාර්ග සම්බන්ධීකරණය කිරීම මගින් මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම දැරිය යුතුය.

---

23 Parliament of Sri Lanka. *Protection of the Rights of Persons with Disabilities Act No. 28 of 1996*.

- අඛණ්ඩ සහභාගිත්ව නියාමනය කිරීමේ ක්‍රමයක් පිහිටුවීම සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී එයට වෙනස්කම් හඳුන්වා දීම සඳහා මෙම ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥයන්ගේ අදහස් විමසීම.

- නියාමන ක්‍රමය මගින් නිර්දේශ කළ හැකි වැඩසටහන් සම්පාදනය පිළිබඳව සම්බන්ධ සියලු අංශවල අදහස් විමසීම.

- ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව පවත්නා තත්ත්වය තීරණය කිරීම සඳහා (අවම වශයෙන් වසර **5** කට වරක්) වාරික සහභාගිත්ව ඇගැයීම් සිදු කරවීම.

- මෙම ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව සහ නියාමනය කිරීමේ සහ ඇගැයීමේ ප්‍රතිඵල ඇතුලුව එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර පිළිබඳව ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ට සහ පොදු මහජනතාවට දැනුම් දීම.

VII <u>ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හවුල්කරුවෝ</u>

ආබාධිතබව පිළිබඳ මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් හවුල්කරුවන් කිහිපදෙනෙක් වගකීම බෙදා ගනිති. ඔවුනට පහත සඳහන් ආයතන ඇතුළත් වේ.

- ❖ රජය, විශේෂිත අමාත්‍යාංශ සහ විමධ්‍යගත පරිපාලනය මාර්ගයෙන්
- ❖ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය
- ❖ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සංවිධාන සහ දෙමාපිය කණ්ඩායම්
- ❖ සිවිල් සමාජය සහ විශේෂයෙන් ප්‍රජාවන්, ප්‍රජා මූලික සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පෞද්ගලික අංශ, වෘත්තීයවේදී කණ්ඩායම්, සිවිල් කණ්ඩායම්, ආගමික කණ්ඩායම්, දේශපාලන සංවිධාන සහ මාධ්‍ය.

❖ රජය

වත්මන් කාලයේ සමහර ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර, එක් විශේෂිත අමාත්‍යාංශයකට පවරන ලද විෂයය සහ කාර්යයන් තුළට අයත් වීම හෝ ලැයිස්තුගත කර ඇති උපාය මාර්ග එයට පවරා ඇති ආයතනයක ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු වේ. අමාත්‍යාංශ කිහිපයකට පවරා ඇති විෂයයන් හෝ කාර්යයන් යටතට අනෙක් ක්ෂේත්‍ර ඇතුළත් විය හැකිය. මෙලෙස පැවරී ඇති විෂයයන් සහ කාර්යයන් හා ආයතන කලින් කල වෙනස් විය හැකිය.

මේ හේතු නිසා ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග දැක්වීමේ දී දෙවන කොටසෙහි විශේෂිත අමාත්‍යාංශ සඳහන් කර නොමැත.

ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර හෝ උපාය මාර්ග එකක් හෝ එකකට වැඩි ගණනක්, සිය විෂයයන් සහ කාර්යයන් හෝ එයට පවරා ඇති ආයතන තුළට ඇතුළත් වී ඇති කිසියම් අමාත්‍යාංශයක්, එම ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර සහ උපාය මාර්ග සම්බන්ධයෙන් වගකීම දැරිය යුතුය.

පහත සඳහන් ලැයිස්තුව නිදසුනක් වශයෙන් දැක්විය හැකිය. මෙම ලැයිස්තුව පරිපූර්ණ නොවන බව සටහන් කර ගත යුතුය.

2003 ජනවාරි වන විට විශේෂිත අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කරන අමාත්‍යාංශ (එයට පවරා ඇති ආයතන ද ඇතුලුව)

	ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රය	ලැයිස්තු ගත කරන ලද පරිදි සංඛ්‍යාව
රැකිරක්ෂා සහ කම්කරු අමාත්‍යාංශය	රැකිරක්ෂා	1
තෘතියික අධ්‍යාපන සහ පුහුණු අමාත්‍යංශය	වෘත්තිය පුහුණු උසස් අධ්‍යාපන	2 6
කෘෂිකර්ම සහ පශු සම්පත් අමාත්‍යාංශය	නිපුණතා සංවර්ධනය ස්වයං රැකියා	2 1
ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන, කාර්මික ප්‍රතිපත්ති සහ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන අමාත්‍යංශය	නිපුණතා සංවර්ධනය ස්වයං රැකියා	2 1
ධීවර සහ සාගර සම්පත් අමාත්‍යංශය	නිපුණතා සංවර්ධනය ස්වයං රැකියා	2 1
වතු යටිතල පහසුකම් අමාත්‍යාංශය	රැකීරක්ෂා නිපුණතා සංවර්ධනය	1 2
සමෘද්ධි අමාත්‍යාංශය	දිළිඳුබව දුරලීම නිපුණතා සංවර්ධනය ස්වයං රැකියා	3 2 1
මානව සම්පත් සංවර්ධන, අධ්‍යාපන සහ සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය	පාසල් අධ්‍යාපනය නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය	4 5
සෞඛ්‍ය, පෝෂණ සහ සුහසාධන අමාත්‍යාංශය	සෞඛ්‍ය ළමුන් වියපත් පුද්ගලයන් යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන්	7 15 18 19
තරුණ කටයුතු සහ ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය	ක්‍රීඩා තරුණ	8 16
ප්‍රවාහන, මහාමාර්ග සහ ගුවන් අමාත්‍යාංශය	ප්‍රවාහන	9 12
නිවාස සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය	නිවාස	10 12
සංචාරක අමාත්‍යාංශය	ප්‍රවේශ පහසුකම් සහිතසංචාරක ව්‍යාපාරය	12
ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ, විද්‍යා සහ තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය	තොරතුරු තාක්ෂණ	13
වනිතා කටයුතු අමාත්‍යාංශය	කාන්තාවන්	17
පුනරුත්ථාපන, යළි පදිංචි කිරීමේ සහ සරණාගතයන් පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය	යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන්	19
ජන සන්නිවේදන අමාත්‍යාංශය	ජන මාධ්‍ය	21

සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශය	වෘත්තිය පුහුණු සමාජ ආරක්ෂණ ගොඩනැගූ පරිසරයට ප්‍රවේශය සන්නිවේදනයට සහ තොරතුරුවලට ප්‍රවේශය ආධාරක උපකරණ සහ තොරතුරු තාක්ෂණය ළමුන් වියපත් තැනැත්තන් යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන් බරපතල ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය පර්යේෂණ ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය	2 11 12 13 14 15 18 19 20 22 23 24 25
වෙනත් ආයතන: රණවිරු සේවා අධිකාරිය	යුධ ගැටුම්වල බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන්	19

විශේෂිත ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් වගකීම් දරන්නා වූ ලැයිස්තුගත කර ඇති අමාත්‍යාංශ හැර, පහත සඳහන් අමාත්‍යාංශවලට ද මෙම ප්‍රතිපත්තියට අදාලව ඉටු කළ යුතු කාර්ය භාරයක් ඇත

	ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රය	ලැයිස්තු ගත කරන ලද පරිදි සංඛ්‍යාව
මුදල් අමාත්‍යාංශය	ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, නියාමනය සහ ඇගැයීම	26
රාජ්‍ය පරිපාලන කළමණාකරණ සහ ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යාංශය		
ස්වදේශීය කටයුතු පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය		
බස්නාහිර ප්‍රදේශ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය		
නැගෙනහිර සංවර්ධන සහ මුස්ලිම් ආගමික කටයුතු අමාත්‍යාංශය		
මධ්‍යම ප්‍රදේශ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය		
වයඹ ප්‍රදේශ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය		
දකුණු ප්‍රදේශ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය		

❖ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය

විශාල පරිමාණවල පැතිකඩක් පිළිබඳ කරුණක් මෙන්, මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි සලකා බැලෙන ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විශේෂිත අමාත්‍යාංශ මගින් රජයේ විවිධ අංශ අතර වගකීම බෙදා ගැනීම අවශ්‍ය කෙරේ. එහෙයින් මෙම ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එල්ලයක් කරා යොමු වූ සම්බන්ධීකරණයක් අවශ්‍ය වේ.

මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රධාන කොටස්කරුවන්ගේ නියෝජනය ඇති ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය විසින් නියාමනය කිරීම සහ ඇගැයීම ඇතුලු මෙම සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කාර්යය ඉටු කරනු ලබයි

❖ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ සංවිධාන සහ දෙමාපිය කණ්ඩායම්

මෙම ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේ සියලු අදියරවල දී, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ සංවිධාන සහ දෙමාපිය කණ්ඩායම් නියෝජනය වී ඇත. මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ සියලු තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලින් හි දී, ඔවුන් සමාන දායකත්වයක් සැපයීම, ඔවුන්ගේ වෙනස්වන අවශ්‍යතාවන්ට ප්‍රතිපත්තියේ සම්පූර්ණ බලපෑම සහ අඛණ්ඩ අදාල භාවය සහතික කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන්නේය. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය තුළ ඔවුන්ගේ තත්ත්වයට අතිරේකව, ආබාධිත බව සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳව කටයුතු කරන්නා වූ සියලු අංශ පිළිබඳ යාන්ත්‍රණයන්හි ඔවුන් නියෝජනය වනු ඇත.

❖ සිවිල් සමාජය

සාධාරණත්වය සහ ආබාධ සහිත තැනැත්තන් ප්‍රධාන ධාරාවේ අන්තර්කරණය සිදු කල හැක්කේ සිවිල් සමාජය විසින් ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සමාන අයිතිවාසිකම් පිළිගන්නේ නම් සහ, එවැනි අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ හා ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම භාර ගන්නේ නම් පමණි.

ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සිය දෛනික ජීවිත ගත කරන ප්‍රජාවගෙන් ආරම්භකොට, ප්‍රජා මූලික සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පෞද්ගලික අංශය, වෘත්තියවේදීන්ගේ කණ්ඩායම්, සිවිල් කණ්ඩායම්, ආගමික කණ්ඩායම් සහ දේශපාලන කණ්ඩායම්වලට මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඉටු කල යුතු වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඇත. පළමුවෙන් ඔවුන් විසින් ම මෙම ප්‍රතිපත්තියේ ගැබ් වූ මූලධර්ම ක්‍රියාවට නැංවීම අවශ්‍ය වේ. දෙවනුව අන්‍යයන් ද එය සිදු කරන බව ඔවුන් විසින් සහතික කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙම ක්ෂේත්‍ර දෙකෙහි දී ම සිවිල් සමාජයට දැනුම් දීමේ සහ බලපෑම් කිරීමේ වැදගත් කාර්යය ජනමාධ්‍ය වෙත පැවරේ.

<u>ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හවුලකරුවෝ</u>

රූපසටහන් සාරාංශය

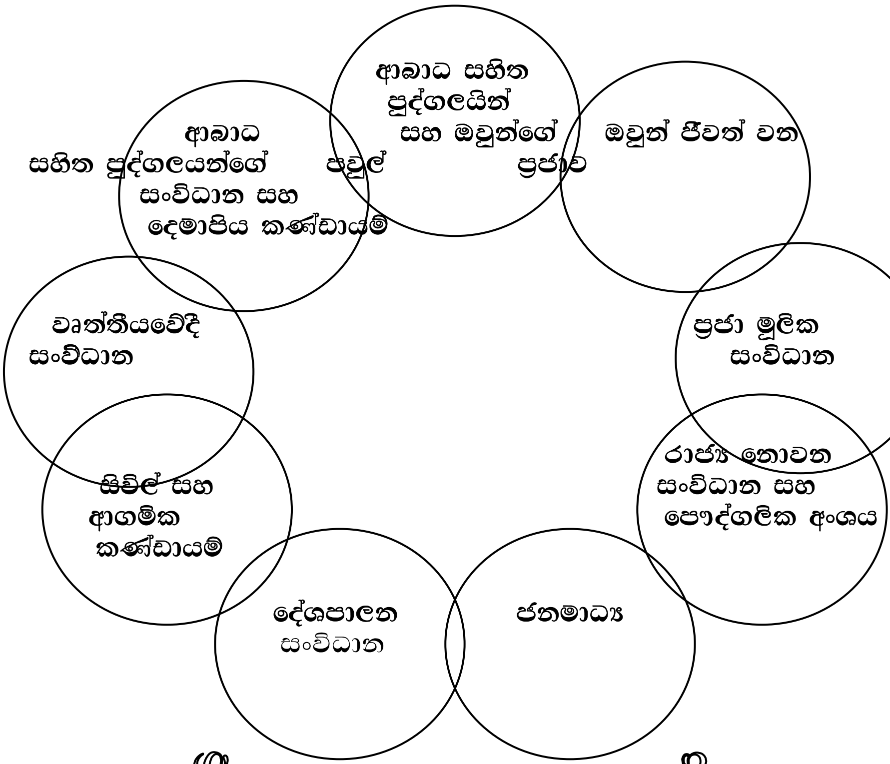

ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය

පළාත් සභා

අදාල රජයේ අමාත්‍යාංශ

ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලය

උපග්‍රන්ථය

කෙටුම්පත් කිරීමේ කමිටුවේ සාමාජිකයෝ

ආචාර්ය පද්මිණි මෙන්ඩිස්
සභාපතිනිය

ආචාර්ය මෙන්ඩිස් මහත්මිය පසුගිය වසර 24 ක කාලයක් තිස්සේ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහ වෙනත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ අන්තර්ජාතික නියෝජිත ආයතනවල ආබාධිතබව පිළිබඳ උපදේශකවරියක් වශයෙන් සේවය කර ඇත. ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපනය ගෝලීය වශයෙන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ඇය විසින් ඉටු කරන ලද පුරෝගාමී කාර්ය භාරය සහ සපයන ලද දායකත්වය පිළිගැනීමක් වශයෙන් 1990 දී ස්වීඩනයේ උප්සලා විශ්වවිද්‍යාලය විසින් ඇයට වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධිය (M.D.) පිරිනමන ලදී. කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ ආබාධිත බව පිළිබඳ අධ්‍යයන ඒකකය ස්ථාපනය කිරීමේ මූලිකත්වය ඇය විසින් ගනු ලැබූ අතර 1993 - 1998 දක්වා කාලය තුළ එහි පාඨමාලා අධ්‍යක්ෂකවරිය (අංශ ප්‍රධාන) වූවාය. ආචාර්ය මෙන්ඩිස් 1980 සිට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ ආබාධිතබව සහ පුනරුත්ථාපනය පිළිබඳ විශේෂඥ උපදේශක මණ්ඩලයේ සාමාජිකාවක්ව සිටින්නිය. ඇය දැනට සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශයේ උපදේශිකාවක් වශයෙන් ද සේවය කරන්නිය.

ලක්මාලි කබ්රාල් මිය

කබ්රාල් මහත්මිය මෑතක් වනතුරු මානව හිමිකම් සහ සංවර්ධනය පිළිබඳ නීතිඥයෝ නම් සංවිධානයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නීති නිලධාරිනිය සහ මහ ලේකම්වරිය වශයෙන් කටයුතු කළාය. පසුගිය වසර 15 තිස්සේ ඇය මානව හිමිකම් උපදේශනය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළාය. මෙම ක්ෂේත්‍රය තුළ ඇගේ සේවයට වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සහ කළමණාකරණය (නියාමනය සහ ඇගැයීම), නීති ආධාර සැපයීම, සම්මන්ත්‍රණ සහ පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම හා පැවැත්වීම, පර්යේෂණ පැවැත්වීම සහ ප්‍රකාශන ගණනාවකට දායක වීම අයත් විය.

ගිහාන් ගලේකොටුව මහතා

ගලේකොටුව මහතා දැනට මහනුවර පිහිටි රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන ප්‍රිඩ්සෝ (FRIDSRO) ආයතනයේ ආබාධිතබව සහ සංවර්ධනය පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂකවරයා වශයෙන් කටයුතු කරයි. රජය සමග සම්බන්ධ වී මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන් සංවර්ධනය කිරීමේ විශේෂ වගකීම ඔහු දරයි. මෙම කාර්ය භාරයේ දී පහළ මට්ටමේ ආබාධ සහිත පුද්ගලයින් සමග වැඩ කිරීම, ඔවුන් සමග අයිතිවාසිකම් පදනම් කරගත් උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ස්ව බලපෑම් කිරීම සහ බලගැන්වීම සඳහා ඔවුන්ගේ ප්‍රයත්නයන්ට සහය වීම පිළිබඳ විශාල අත්දැකීම් ඔහු විසින් ලබා ඇත. ඔහු ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලයේ සේවය කර ඇති අතර දැනට ජාතික ප්‍රජා මූලික

වැඩසටහන් මෙහෙයවීමේ ජාතික කමිටුවේ සාමාජිකයෙක් වෙයි. ඔහු මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ සංවිධානයේ තාක්ෂණික උපදේශකවරයා සහ ප්‍රජා මූලික වැඩසටහන්වල ජාතික සම්පත් දායකයෙක් ද වෙයි.

එස්. එල්. හෙට්ටිආරච්චි මහතා

ශ්‍රී ලංකා අන්ධ ජන සේවා මණ්ඩලයේ ආරම්භක සාමාජිකයන්ගෙන් කෙනෙකු වූ හෙට්ටිආරච්චි මහතා, දැනට එහි ගරු ලේකම්/විධායක අධ්‍යක්ෂකවරයා වශයෙන් කටයුතු කරයි. වයස අවුරුදු 7 දී අන්ධභාවයට පත් වූ ඔහු සිය දෘශ්‍යාබාධිත ක්ෂේත්‍රයේ සේවය ආරම්භ කළේ දැනට අවුරුදු 46 කට පෙර 1957 දී සමස්ත ලංකා අන්ධ ජන සංගමයේ ආරම්භක සාමාජිකයෙකු හා ප්‍රථම සම ලේකම් වීමත් සමගය. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලයේ ඔහු සේවය කර ඇත. දැනට ඔහු සේවය කරමින් සිටින විවිධ කමිටු අතර, අන්ධ පුද්ගලයන්ගේ ජාතික ක්‍රිකට් සම්මේලනයේ අනුශාසක, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ විශේෂ අධ්‍යාපන උපදේශක කමිටුවේ සාමාජික, සහ දෘශ්‍යාබාධිත වූවන්ගේ භාර අරමුදලේ සාමාජික වශයෙන් ද කටයුතු කරයි.

අනිල් ජයවර්ධන මහතා

ජයවර්ධන මහතා ශ්‍රී ලංකා බිහිරි පුද්ගලයන්ගේ මධ්‍යම සම්මේලනයේ හිටපු සභාපතිවරයා සහ එහි වත්මන් උප සභාපතිවරයා වෙයි. ඔහු දැනට ශ්‍රී ලංකා බිහිරි පුද්ගලයන්ගේ මධ්‍යම සම්මේලනයේ වැඩිදියුණුව සඳහා සිය කාලය සහ ප්‍රයත්නය කැප කරමින් සිටී. උපතේ පටන් බිහිරි බව උරුම කර ගත් ඔහු, එම සංවිධානය ආරම්භ කළ 1985 වර්ෂයේ සිට එහි සාමාජිකයෙකු වෙයි. රත්මලානේ බිහිරි පාසලේ අධ්‍යාපනය ලැබූ කාලයේ සිට ඔහු අන්තර්ජාතික ක්‍රීඩා උසව්වලට සහභාගි වී පදක්කම් කිහිපයක් දිනා ඇත. ඒවා අතර රන් පදක්කම් 2 ක් ද වෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ බිහිරි පුද්ගලයන්ගේ ව්‍යාපාරයේ නායකයකු වශයෙන් බොහෝ අන්තර්ජාතික පුහුණු පාඨමාලාවලට සහභාගි වී සිය සංවිධානාත්මක නිපුණතා සහ හැකියවන් දියුණු කරගත් ජයවර්ධන මහතා එම හැකියාවන් බිහිරි පුද්ගලයන්ගේ මධ්‍යම සම්මේලනයේ දියුණුව සඳහා යොදවයි.

එන්. ජී. කමලාවති මහත්මිය

අනුරාධපුරයේ ආබාධ සහිත කාන්තාවන්ගේ සම්මේලනයේ සභාපතිවරිය වන කමලාවති මහත්මිය, එහි ආරම්භක සාමාජිකාවක වශයෙන් එයට සම්බන්ධ වී සිටින්නීය. වයස අවුරුදු 4 දී පෝලියෝ රෝගය වැළඳීම නිසා බරපතල ආබාධයට ලක් වූ ඇය, අන්තර්ජාතික ක්‍රීඩා උසව් කිහිපයක ආබාධ සහිත කාන්තාවන් නියෝජනය කරමින් පදක්කම් කිහිපයක් දිනා ගත්තාය. එසේම ඇය 1995 දී චීනයේ බෙයිජිං නගරයේ පැවති කාන්තාවන්ගේ ලෝක සම්මේලනයේ දී ආබාධ සහිත කාන්තාවන් නියෝජනය කළාය. ඇය ජපන් අන්තර්ජාතික සහයෝගිතා නියෝජිත ආයතනය (JICA) විසින් ජපානයේ සංවිධානය කරනු ලැබූ සහ එස්කැප් සංවිධානය (ESCAP) විසින් තායිලන්තයේ පවත්වනු ලැබූ නායකත්ව සහ ආබාධිත බව සම්බන්ධ පාඨමාලාවලට සහභාගි වී ඇත.

එච්. පී. එන්. ලක්ෂ්මන් මහතා

ලක්ෂ්මන් මහතා දැනට මානව සම්පත් සංවර්ධනය අධ්‍යාපන සහ සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයේ විශේෂ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ වගකීම දරන නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු වෙයි. ඔහු ගොට්බෝර්ග් විශ්වවිද්‍යාලයෙන් විශේෂ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ එම්. ඒ. උපාධියක් ද, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ව්‍යාපාර පරිපාලනය පිළිබඳ උපාධියක් ද, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, විශේෂ අධ්‍යාපනය සහ අධ්‍යාපන කළමණාකරණය පිළිබඳ පශ්වාත් උපාධියක් ද ලබා ඇත. ඔහු අධ්‍යාපන අමාත්‍යංශයේ විශේෂ අධ්‍යාපන උපදේශක කමිටුවේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් ද කටයුතු කරයි.

මහාචාර්ය නාලක මෙන්ඩිස්

මහාචාර්ය මෙන්ඩිස් 1989 සිට කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ මනෝ චිකිත්සාව පිළිබඳ මහචාර්ය තනතුර සහ 1982 සිට ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික රෝහලේ විශ්වවිද්‍යාල මනෝ වෛද්‍ය විද්‍යා ඒකකයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මනොචිකිත්සක තනතුර ද දරා ඇත. ඔහු සේවය කර ඇති බොහෝ ව්‍යවස්ථාපිත සහ වෙනත් කමිටු සහ මණ්ඩල අතර සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය උපදේශක සභාව, අබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික සභාව සහ අන්තර්ජාතික වෘත්තියවේදීන්ගේ සංගම් ද වෙයි. 1982 දී පිහිටුවන ලද එවකට ශ්‍රී ලංකාවේ එකම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය වූ, මානසික සෞඛ්‍යය පිළිබඳ ජාතික මණ්ඩලය පිහිටුවීමට මහාචාර්ය මෙන්ඩිස් මූලිකත්වයක් ගෙන කටයුතු කළේය.

ඩබ්ලිව් එච්. ඩබ්ලිව් සොයිසා මහතා

සොයිසා මහතා සමාජ සුහසාධන අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්වරයෙකු හා අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රජා මූලික පුනරුත්ථාපන ඒකකයේ ප්‍රධානියා වෙයි. ඔහු සමාජ සුහසාධන අමාත්‍යාංශයේ ජාතික සමාජ සංවර්ධන ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙකු ද වෙයි. ඔහු 1973 දී ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයට බැඳුනේය. එතැන් පටන් ඔහු දැරූ තනතුරු අතර තැපැල් සහ විදුලි සංදේශ අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම්, ජාතික සමාජ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්, තැපැල්පති, පළාත් පාලන සහා කිහිපයක විශේෂ කොමසාරිස්, තරුණ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන අංශයේ අධ්‍යක්ෂක සහ ජාතික ඉංජිනේරු පර්යේෂණ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ සහ ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්හි අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල සාමාජික විය.

සිරිල් සිරිවර්ධන මහතා

1980 දී පරාඝාතයට ලක් වූ සිරිවර්ධන මහතා එදා පටන් රෝද පුටු භාවිත කරන්නෙකු වෙයි. ඔහු ගුවන් ඉලෙක්ටොනික සහ විදුලි සංදේශ ඉංජිනේරු විද්‍යාව පිළිබඳ සුදුසුකම් ලද්දෙකි. ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවේ බලඝණ නායක තනතුර දරමින් සිටිය දී ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවේ වසර **37** ක සේවයෙන් පසු විශ්‍රාම ලැබූ ඔහු, දැන් ආබාධිතබව පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රයේ පූර්ණ කාලීන සේවයේ නිරත වෙයි. ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ජාතික මණ්ඩලයේ ඔහු සේවය කර ඇත. දැනට ඔහු දරන තනතුරු අතර මෝටිවේෂන් ශ්‍රී ලංකා

ආයතනයේ ව්‍යාපෘති නිලධාරී (බලපෑම් කිරීම්), ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ ඒකාබද්ධ පෙරමුණෙහි මහ ලේකම්, ශුසුම්නා ආබාධ සහිත වූවන්ගේ සංගමයේ උප සභාපති, ආබාධ සහිත තැනැත්තන්ගේ පුනරුත්ථාපනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා පදනමෙහි ගරු ලේකම් සහ කොළඹ අසරණ සරණ සමිතියේ (ජායිපූර් පාද වැඩසටහන) ගරු ලේකම් වෙයි.

ඊ. එම්. ජී. තිලකරත්න මහතා

තිලකරත්න මහතා බුද්ධිමය ආබාධ සහිත ළමුන්ගේ, වැඩිහිටියන්ගේ, සහ පුද්ගලයන්ගේ, දෙමාපියන්ගේ, අයිතිවාසිකම් නියෝජනය කරන විශාලතම සහ පැරණිතම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය වූ, මන්ද බුද්ධිකයන් සඳහා වූ ලංකා සංගමයේ වත්මන් සභාපති වෙයි. විශ්‍රාම ලත් දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්වරයකු වන ඔහු, රාජ්‍ය සේවයේ වෙනත් තනතුරු කිහිපයක් දරා ඇත. ඒවා අතර, ඔහු ලංකා හෝටල් හෝටල් සංස්ථාවේ සභාපති, රාජ්‍ය ඉස්කාගාර සංස්ථාවේ සභාපති, ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ වන්දි මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු විය. ඔහු සිය රාජකාරි ඉටු කිරීමේ දී පුළුල් ලෙස සංචාරය කර ඇත.

යමුණා චිත්‍රාංගනී මිය
කමිටුවේ ලේකම්

යමුණා චිත්‍රාංගනී මහත්මිය වියපත් පුද්ගලයන් සඳහා ජාතික මහලේකම් කාර්යාලයේ අධ්‍යක්ෂකවරිය වෙයි. 1981 දී රාජ්‍ය සේවයට බැඳුනු දා පටන් ඇය සමාජ සේවා ක්ෂේත්‍රයේ සේවය කර ඇත. ඇය විවිධ කමිටුවල දී සමාජ සේවා අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කර ඇත. ඒවා අතර අධ්‍යාපන අමාත්‍යංශයේ විශේෂ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික කමිටුව, වියපත් වීම පිළිබඳ ජාතික කමිටුව, ආබාධ සහිත තැනැත්තන් සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් පිළිබඳ සංග්‍රහ සහ ප්‍රමිති පිළියෙළ කිරීමේ කමිටුව සහ සමාජ සුභසාධන අමාත්‍යාංශයේ මානසික සෞඛ්‍යය පිළිබඳ අනු කමිටුව වෙයි.

2003 මැයි මස 02